

Kirsi Mansilla & Virve Ståhl

Julkaisu 6/2021

Länsi-Uudenmaan Hajajätevesi-hanke 2020

Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry
Julkaisu 6/2021

Länsi-Uudenmaan Hajajätevesi-hanke 2020

Tekijät: Kirsi Mansilla, Virve Ståhl
Taitto: Tiia Palm

Valokuvat: LUVY

ISBN 978-952-250-229-2
ISSN 1798-2677

Julkaisu on saatavana myös nettisivuiltamme: www.luvy.fi/julkaisut

Kuvailulehti

<i>Julkaisija</i>	Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry PL 51, 08101 LOHJA vesi.ymparisto@luvy.fi 019 323 623 www.luvy.fi	Julkaisu-aika 4/2021
		Julkaisun kieli Suomi
		Sivuja 72
<i>Tekijä(t)</i>	Kirsi Mansilla, Virve Ståhl	
<i>Julkaisun nimi</i>	Länsi-Uudenmaan Hajajätevesi-hanke 2020	
<i>Julkaisusarjan nimi ja numero</i>	Julkaisu 6/2021	
<i>Tiivistelmä</i>	<p>Hajavesi-hanke tavoitti vuonna 2020 kartoitus- ja neuvontakäynneillään yhteensä 215 kiinteistöä ja yhteensä hankkeessa saatiin 363 neuvontakontaktia. Vuonna 2020 maailmalla jylläsi koronapandemia, joka vaikutti kaikkeen toimintaan. Neuvonnan osalta käyntien tarjoamistapaa muokattiin, mikä alensi huomattavasti käyntien toteumaa. Myöskään suunniteltuja yleisneuvonnan tapahtumia ei voitu järjestää. Yleisneuvontaa tukemaan toteutettiin haja-asutuksen jätevesiä käsitteleviä videoita, joissa pyrittiin vastaamaan usein neuvonnassa eteen tuleviin kysymyksiin.</p> <p>Toteutuneisiin käynteihin suhtauduttiin myönteisesti ja lähtökohtaisesti käynnin ottivat vastaan henkilöt, jotka olivat kiinnostuneita haja-asutuksen jätevesien käsittelystä. Hankkeen myötä kartoitus- ja neuvontakäynnillä kartoitettujen kohteiden määrä läheni 9 100 ja alueen jäteveden käsittelyn tilasta voitiin tehdä uusi tilannekatsaus, joka oli yhdestoista laatuaan. Kartoitustyön perusteella voidaan arvioida, että Länsi-Uudellamaalla uudistamistarpeessa on noin kolmasosa jätevesijärjestelmistä. Hanke laati vuoden aikana läpikäydyistä alueista yhteenvedot, jotka julkaistiin aluekorttialuekartalla. Hanke hoiti käytännössä toiminta-alueellaan jätevesiaiheisen tiedottamisen.</p> <p>Haja-asutuksen jätevesien käsittelyn alalla tilanne oli rauhallisempi kuin vuonna 2019, jolloin siirtymäaika herkkien alueiden jätevesijärjestelmien uudistamiselle loppui. Yleisestä epävarmasta tilanteesta johtuen investointeja mietittiin tarkkaan ja jätevesijärjestelmien uusimisesta ei kysytty niin usein kuin aiempina vuosina. Voi myös olla, että kiinteistöillä, joissa jätevesijärjestelmä vaatii uudistamista, odotetaan miten tilanne kehittyy siirtymäajan päätyttyä. Kiinteistökauppa oli vilkasta erityisesti vapaa-ajan asuntojen kohdalla ja niiden jätevesien käsittelystä tuli paljon yhteydenottoja. Neuvonta-alueiden ulkopuolisia käyntejä, ns. pyyntökäyntejä, kysyttiin jonkun verran, mutta niiden kysyntä oli yllättävän vähäistä.</p>	
<i>Asiasanat</i>	Haja-asutus, jätevesi, neuvonta, hajakuormitus, kartoitus	
<i>Toimeksiantaja</i>	Länsi-Uudenmaan kunnat	

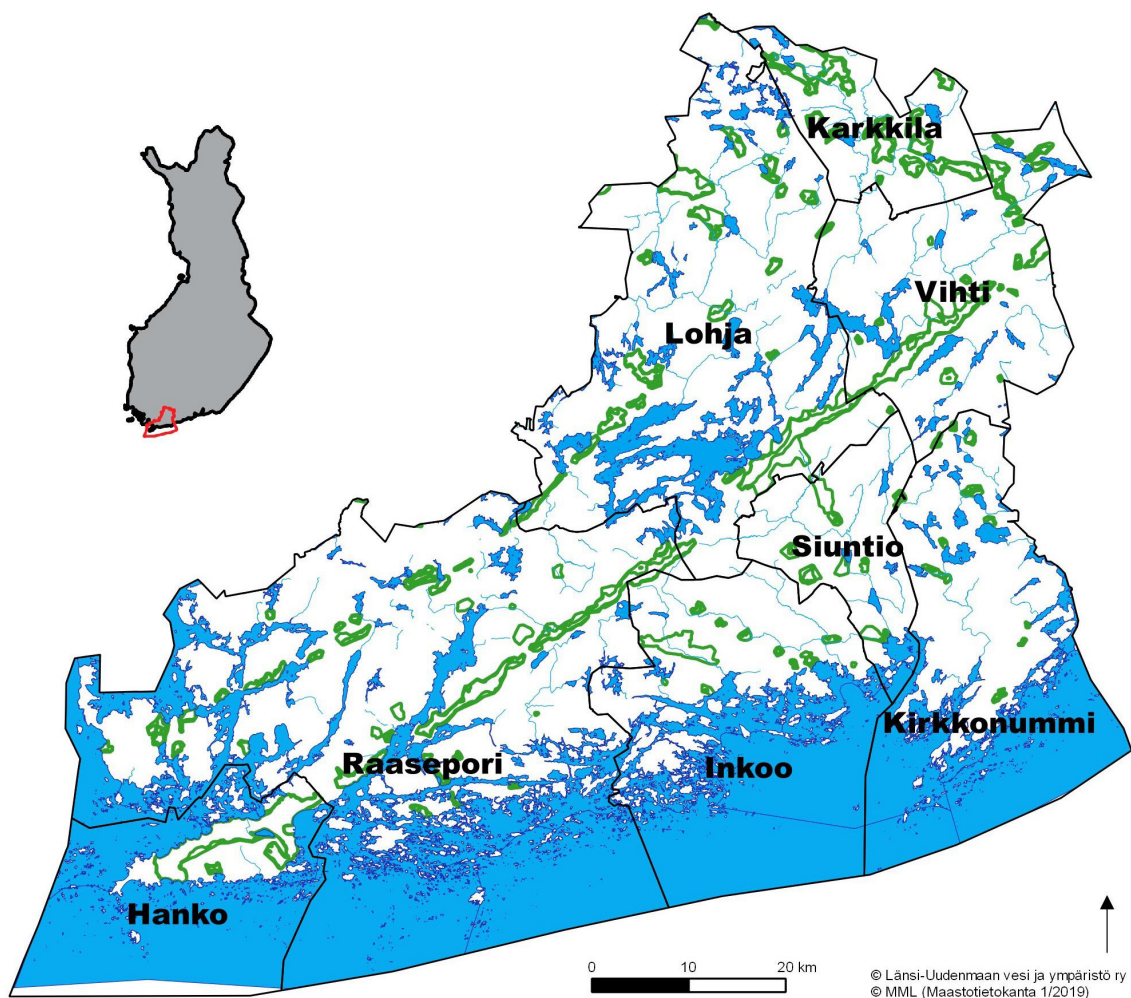
Sisältö

1 Hajavesi-hankkeen kuvaus	5
1.1 Tausta ja toiminta-alue	5
1.2 Tavoitteet	7
1.3 Organisointi	7
1.3.1 Laatusyö	8
1.3.2 Työntekijät	8
1.4 Toimintatavat	8
1.4.1 Kartoitus- ja neuvontakäynnit	8
1.4.2 Neuvontapyynnöt	9
1.4.3 Neuvontapisteen	10
1.4.4 Tiedotus	10
1.4.5 Raportointi	10
2 Toiminta ja tulokset	11
2.1 Organisointi, suunnittelu ja seuranta	11
2.1.1 Työntekijät	11
2.2 Neuvontamateriaali	12
2.2.1 Annetut neuvot	12
2.3 Kiinteistökohtaista neuvontaa 197 kiinteistöllä ja 215 kohteella	12
2.3.1 Kartoitus- ja neuvontakäynnit 14 alueella	13
2.3.2 Yleisneuvonnan ja yksilöllisen neuvonnalla 148 kontaktia	14
2.4 Tiedotus	15
2.4.1 Hajajätevesiaihteiset videot	15
2.5 Hangon kyltti	16
2.6 Lyhyt yhteenveto kartoituksen tuloksista 2009–2020	16
2.7 Raportointi ja tuotokset	17
2.7.1 Kuntakohtaiset yhteenvetoraportit	17
3 Kulut ja rahoitus	17
4 Johtopäätökset ja jatkotyötarve	18
5 Sammanfattning	19
Liiteluettelo	20

1 Hajavesi-hankkeen kuvaus

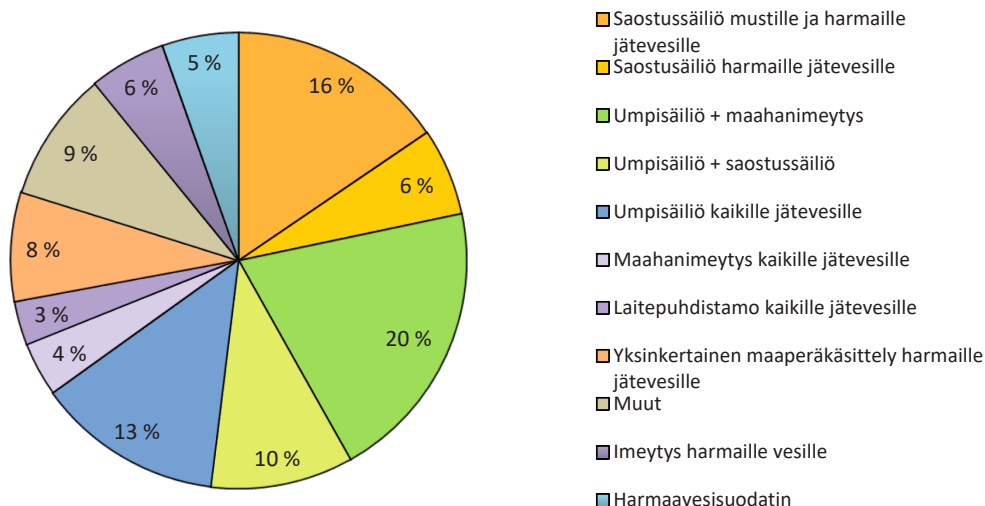
1.1 Tausta ja toiminta-alue

Haja-asutuksen jätevedet ovat vesiensuojelullinen ja maankäyttölinen haaste Uudellamaalla. Erityisesti läntisellä Uudellamaalla (kuva 1) alati kasvava haja-asutus asettaa erityistä painetta jätevesiasioiden huolelliselle hoitamiseksi. Alueelle on tyypillistä, että suuri määrä haja-asutusta sijoittuu nk. erityisalueille, kuten pohjavesialueille ja ranta-alueille, joilla asutus on paikoittain erittäin tiivistä. Tällaisilla herkillä alueilla jätevesien asianmukainen käsittely on erityisen tärkeää ja myös monella tavalla haasteellista. Alueellamme on myös suora kontakti Suomenlahteen, jonka tilan parantamiseksi on tehtävä kaikki mahdollinen vesiensuojelun saralla. Pinta-alaltaan pienellä Länsi-Uudellamaalla on vajaat 40 000 kiinteistöä viemäriverkoston ulkopuolella, joka on noin 6 % koko Suomen haja-asutuskiinteistöistä.

Kuva 1. Kartta LUVYn toiminta-alueesta. Vihreä = pohjavesialueet.

Länsi-Uudellamaalla neuvontatoiminnalle erityisvaatimuksia asettaa vaativien luonnonolosuhteiden (mm. erityisalueet, saaristo) lisäksi kaksikielisyys sekä jäteveden käsittelyjärjestelmätyyppien laaja kirjo (kuva 2). Järjestelmien kirjo johtune siitä, että alueemme kunnat ovat vuosikymmenten mittaan asettaneet silloista vesilakia tiukempia määräyksiä jäteveden käsittelylle. Tästä syystä moni vanhempikin järjestelmä täyttää vielä nykyisenkin lainsäädännön minimivaatimuksen. Tämä seikka asettaa kuitenkin myös haasteen neuvonnalle: asukkaiden on usein erittäin hankala hahmottaa ja kertoa, minkälaisesta järjestelmästä on kyse ja toisaalta myös arvioida järjestelmän uudistamistarvetta. Länsi-Uudenmaan alueella ei voida siten nojautua pelkkään yleisneuvontaan tai yleisluonteiseen tiedotukseen, vaan neuvot täytyy aina räätälöidä kohteen mukaisesti.

Kuva 2. Käytössä olevat yleisimmät jätevesijärjestelmät ja niiden yleisyys vähäistä suuremman jätevesimäärän kiinteistöillä (n=184) (Mansilla 2020).

Länsi-Uudenmaan kunnat ovat aktivoituneet haja-asutuksen jätevesiasian tiimoilta jo vuonna 2004, jolloin ns. hajajätevesiasetus astui voimaan. Kunnissa on laadittu määräyksiä ja ohjeita jätevesiä koskien sekä järjestetty tiedotusta ja koulutusta asiasta. Valtaosa näistä on tehty yhteistyössä alueen kuntien kesken. Alusta alkaen LUVY on koordinoanut tätä yhteistoimintaa. Yhteistyössä on toteutettu myös kolme Uudenmaan liiton myöntämällä maakunnan kehittämisrahalla rahoitettua kehityshanketta, joissa toiminnan painopisteenä olivat vesiosuuskuntien tukeminen, jätevesisuunnittelun kehittäminen, erityisalueiden jätevesihaasteet sekä kartoitus- ja neuvontatyön kehittäminen. Hankkeita toteutettiin vuosina 2007–2011. Kuntayhteistyön ja em. hankkeiden myötä LUVYn toiminta-alueella on toteutettu vuoden 2020 loppuun mennessä mm.

- Yli 8 300 kartoitus- ja neuvontakäyntiä kuntien kanssa yhteistyössä valittujen alueiden kiinteistöillä, joiden pohjalta on laadittu päivitettävissä oleva lähtötilannetarkastelu alueen jätevesien käsittelyyn sekä hiottu toimiva kartoitus- ja neuvontakäyntien toimintamalli.
- Kuntien käytäntöjen yhtenäistämistä, mm. lomakepohjat ja erityisalueiden jäteveden käsittelyn minimisuositukset, toimintamalli neuvonta- ja tukimateriaaleineen. Kunnilla on strategia yhteistyön suuntaviivoista vuoden 2021 loppuun asti. Strategian tarkoituksena on ohjata ja tukea alueen kuntien päätöksentekoa, ohjeistusta ja valvontaa haja-asutuksen jätevesiä koskien.
- Yleisneuvontakampanjoita, tarjoamalla puhelinneuvontaa ja konsultointia sekä jätevesitiedotusta lehdistön kautta ja suoraan asukkaille jaettujen tiedotteiden muodossa.
- Alueen yhteiset, aktiiviset jätevesiverkkosivut, osoitteessa www.luvy.fi/hankkeet/hajajatevesi/ ja www.vesientila.fi, ruotsiksi www.luvy.fi/sv/projekt/glesbygdens-avloppsvatten/ ja www.vesientila.fi/sv/vastra-nylands-vattendrag.
- Keskitetyn viemäroinnin edistämistä opastamalla orastavia vesihuolto-osuuskuntahankkeita eteenpäin, sekä välittämällä tietoa vesihuolto-osuuskuntien ja kuntien vesihuollosta vastaavien kesken.
- Jätevesisuunnittelun kehittämistä ja parannettu ammattimaisen suunnittelun kysyntää.

Tehdyn laajamittaisen työn tuloksena alueen asukkaat ja kesäasukkaat ovat suhteellisen hyvin tietoisia jäteveden käsittelylle asetetuista vaatimuksista. Valtaosa asukkaista on hyvinkin valveutuneita jätevesiasioissa ja haluavat järjestää jätevetensä asianmukaisesti. Käytäntö on kuitenkin osoittanut, että asukkaiden on hankala tarkastella omaa jätevesitilannettaan ja vetää oikea johtopäätös tarvittavista toimista – seikka, joka on johtanut sekä ylilyönteihin että erityisesti uudistustoimien hitauteen. Edellisvuosina jätevesijärjestelmien uudistaminen on ollut pysähtyneisyyden tilassa lainsäädännön muutosten takia. Vuonna 2019 siirtymäajan loputtua varsinkin herkkien alueiden kiinteistönomistajat heräsivät jätevesijärjestelmien uudistamisen tarpeellisuuteen. Tästä yhtenä

merkinä on se, että yleisneuvontaa annettiin vuonna 2019 puhelimitse kolminkertainen määrä aiempiin vuosiin verrattuna. Jätevesijärjestelmien uudistamisinto vaikuttaa kuitenkin hieman laantuneen vuonna 2020. Puheluita vastaanotettiin vähemmän kuin aiempina vuosina ja neuvontakäyntien tulosten perusteella uudistamistarve on pysynyt ennallaan. Koronapandemialla on todennäköisesti ollut vaikutusta uudistamistahtiin, koska epävarmana aikana investointeja mietitään tarkkaan. Tarve neuvonnalle ja puolueettomalle tiedolle haja-asutuksen jätevesien käsittelystä ei ole poistunut. Tontilla tehtävät kartoitus- ja neuvontakäynnit ovat tulleet tarpeeseen. Näitä käyntejä saatiin vuosien 2009–2020 aikana tehtyä yli 8 300. Kuitenkin vielä noin 70 % Länsi-Uudenmaan haja-asutusalueiden asutuksesta on vailla tarjottua neuvontakäyntiä.

1.2 Tavoitteet

Länsi-Uudenmaan kuntien yhteistyössä toteutettavien hankkeiden tarkoituksena on turvata puolueettoman, laadukkaan ja kansantajuisen sekä kaksikielisen jätevesitietouden saatavuus. Tavoitteena on pitkällä aikavälillä vähentää olennaisesti haja-asutuksen jätevesistä aiheutuvia ympäristöhaittoja. Ympäristöhaittoja vähennetään tehokkaimmin jokaisen kiinteistön tarpeisiin sopivalla ja toimivalla jäteveden käsittelyllä. Kartoitus- ja neuvontakäynnit sekä Hajavesi-hanke tukevat vahvasti Länsi-Uudenmaan kuntien hajajätevesiyhteistyön strategian 2014–2021 toteuttamista. Kartoitus- ja neuvontakäyntien tavoitteena on lisätä asukkaiden tietotaitoa ja valmiuksia asianmukaiseen jätevesien käsittelyyn ja kannustaa kiinteistönomistajia tarvittaessa uusimaan järjestelmänsä vesiensuojelun kannalta hyvällä tavalla. Keskeistä asiassa on, että asukkaat saavat selkeän käsityksen siitä, kuuluvatko he puhdistusvaatimuksen piiriin vai eivät ja koskeeko heitä jokin kunnan asettama tiukempi käsittelyvaatimus. Tärkeää on selvittää myös se, täyttääkö kohteen jätevesijärjestelmä nykyisen vaatimustason. Jos järjestelmä ei täytä nykyisiä vaatimuksia, annetaan asukkaille selkeät ohjeet siitä, millä toimenpiteillä tavoitteeseen päästään. Kartoitus- ja neuvontakäyntien avulla tuotetaan tietoa alueen yleistilanteesta myös muiden alan toimijoiden, kuten kuntien ja suunnittelijoiden käyttöön. Kartoitus- ja neuvontakäynnit tukevat kuntien yhteistyön tavoitteita erinomaisesti. Hajavesi 2020 -hankkeen tavoitteena oli tarjota 825 kartoitus- ja neuvontakäyntiä toimintamallin mukaisesti (työohjelma 13.12.2019). Toteumaksi arvioitiin 581. Lisäksi tarkoituksena oli järjestää tehokasta tiedotusta sekä yleisneuvontaa kysynnästä riippuen.

1.3 Organisointi

Hankkeen organisaatioon kuuluvat ohjausryhmä, työryhmä sekä hankkeen toteuttava järjestö, LUVY, henkilöstöineen (kohta 2.1.1). LUVY on alueellinen vesiensuojeluyhdistys, jonka jäsenistöön kuuluvat alueen kunnat, alueen teollisuutta sekä pienempiä vesien käytöstä kiinnostuneita yhteisöjä (toiminta-alue kuva 1). Yhdistys on vuosikymmenten ajan tutkinut ja seurannut toiminta-alueensa vesistöjen tilaa ja osallistunut aktiivisesti ympäristöluovallisten jätevedenpuhdistamoiden toimintatarkkailuun. LUVY on mukana suuremmissa ja pienemmissä hankkeissa, se hallinnoi mm. Hiidenveden kunnostushanketta ja Siuntiojoki 2030 -visiota. LUVY on yhteistyökumppaneidensa kanssa, Suomen Vesiensuojeluyhdistysten Liitto ry:n (jatkossa SVYL) edustajana organisoitunut ympäristöministeriön rahoittamaa neuvonnan pilotointihanketta, Jässi-jätevesihanketta, Etelä-Karjalassa, sekä kolmea muuta Jässi-hanketta vuosina 2012–2019.

Kunnat osallistuvat hankkeen rahoitukseen, mutta myöskin toteutukseen ohjaus- ja työryhmätyöskentelyn muodossa, valitsemalla neuvonnan kohdealueet sekä hankkimalla kohderyhmän yhteystiedot. Kunnat muodostavat aktiivisella osallistumisellaan erittäin tärkeän pohjan hankkeen toiminnan onnistumiselle. Ohjausryhmä koostuu hankkeen rahoittajista (jokaisesta kunnasta) ja LUVYn hanketyöntekijöistä. Ohjausryhmän rinnalla hankkeessa toimii työryhmä, joka koostuu laajemmasta otannasta kuntien virkamiehiä, pääasiassa rakennusvalvonnan, ympäristönsuojelun, vesihuollon sekä ympäristöterveyden sektoreilta. Työryhmän kokouksia järjestetään alan ajankohtaisten teemojen ympärillä – hankehallintoa tehdään ennen kaikkea ohjausryhmässä.

1.3.1 Laatu

Neuvonnan laatu hankkeessa perustuu LUVYn vankkaan asiantuntemukseen jätevesiasioissa sekä pitkään kokemukseen jätevesineuvonnan toteuttamisessa. Neuvonnassa käytetään SVYL:n tuottamaa neuvontamateriaalia sekä LUVYn, SVYL:n ja ympäristöhallinnon laatimaa neuvonnan tukiaineistoa. Kunta- ja aluekohtainen neuvontamateriaali tuotetaan yhdessä ko. kunnan ympäristö- ja rakennusvalvonnan kanssa ja jos mahdollista, käytetään kyseisen kunnan olemassa olevaa materiaalia. Toimintamallin ytimessä onkin kiinteä yhteistyö alueen kuntien viranomaisten kanssa, mikä osaltaan takaa myös annettujen neuvojen asianmukaisuuden. LUVYssä työskentelee hankekoordinaattori, joka vastaa neuvojien koulutuksesta ja perehdytyksestä sekä neuvontatyön koordinoinnista/työnjohdosta ja yhteistyöstä kuntaviranomaisiin. Neuvontaa toteuttamaan yhdistykseen palkataan määräaikaista työntekijöitä. Neuvoja toimivat ympäristöalan osaajat (kohta 2.1.1), joiden koulutukseen on kuulunut riittävä määrä jätevesiopintoja. Neuvojen toiminta kentällä perustuu toimintamalliin eli yhteisiin pelisääntöihin. Neuvojan tukena, puhelinoiton päässä, oli vanhempi neuvoja sekä LUVYn tukiverkosto.

1.3.2 Työntekijät

Hankkeen vastuullisena vetäjänä toimii LUVYn toiminnanjohtaja, joka tarjoaa hankkeen käyttöön vesiensuojelun asiantuntemusta. Lisäksi hän osallistuu hankkeen suunnitteluun ja seurantaan sekä toimii ohjausryhmän puheenjohtajana. Hankkeella on hankekoordinaattori, yhdistyksen haja-asutuksen jätevesien asiantuntija, joka toimii myös neuvonnasta vastaavana. Hankekoordinaattorin tehtäviin kuuluu:

- Neuvonnan koordinointi ja työnjohto
- Kuntayhteyksien ylläpito ja tiedonvaihto
- Neuvontamateriaalin kokoaminen, tuottaminen ja päivitys
- Neuvojen rekrytointi
- Tiedotus ja mediaesiintyminen, tilaisuuksien järjestäminen ja koordinointi
- Hankkeen suunnittelu ja raportointi

Hankkeen vanhempi jätevesineuvoja vastaa osaltaan kenttätöiden suunnittelusta ja raportoinnista, kartoitus- ja neuvontakäyntien toteutuksesta sekä hankekoordinaattorin sijaistamisesta. Hankkeessa kartoitus- ja neuvontakäyntejä toteuttaa kenttäkaudelle palkattu jätevesineuvoja. Jätevesineuvoja on valmistunut ympäristöalalta. Hankkeen toteuttamiseen osallistuu pienimuotoisesti myös muuta LUVYn henkilökuntaa hankesuunnitelman mukaisesti.

1.4 Toimintatavat

1.4.1 Kartoitus- ja neuvontakäynnit

Kartoitus- ja neuvontakäyntien toteutus tapahtui aiemmilta vuosilta tutulla toimintamallilla, jossa neuvontaa kohdennetaan erityisalueille. Neuvonta-alueet valitaan yhdessä kuntien kanssa painottaen alueen herkkyyttä suhteessa jätevesiin. Vuonna 2020 neuvonta taktiikkaa kuitenkin jouduttiin muuttamaan koronapandemiasta johtuen. Neuvontaa tarjottiin kirjeitse, jossa kiinteistön omistajaa pyydettiin vahvistamaan neuvontakäynti etukäteen. Vaihtoehtoina käynnin toteuttamiseen oli käynti kiinteistöllä vain ulkotiloissa ja suojaetäisyyttä noudattaen tai, etäneuvonta videopuhelun tai tavallisen puhelun kautta. Kartoitus- ja neuvontakäyntiin kuuluu nykyisen jäteveden käsittelyn tilan kartoitus sekä räätälöityjen neuvojen antaminen suullisesti ja kirjallisesti. Toimintamallin ytimessä on myös monitasoinen tilanneraportointi. Kartoitus- ja neuvontakäynnin toimintamalliin kuuluu pitkälti yhdenmukaistettu tausta-aineisto (mm. lomakkeet, liitteenä 1), neuvontamateriaali (kohta 2.2) ja raportointi. Käynnillä asukkaalle annetaan kirjallinen arvio uudistamistarpeesta sekä tapauskohtaisesti räätälöity neuvontapaketti. Uudistamistarve annetaan neliportaisella asteikolla, joka perustuu arviointikriteereihin, jotka on julkaistu aiemman hankkeen loppuraportissa (Peuraniemi 2012). Uudistamistarvearvion selitykset ja toivottu eteneminen löytyvät alla olevasta taulukosta, joka on päivitetty lainsäädäntömuutosten edellyttämällä tavalla.

Taulukko 1. Uudistamistarpeen asteikot ja niiltä odotetut toimenpiteet neuvonnan jälkeen. Perustuu arviointikriteereihin (Peuraniemi 2012).

Uudistamistarvetta havainnollistava merkki	Uudistamistarpeen arvio ennen 2017	Uudistamistarpeen arvio 2020	Toivottu eteneminen
	Jätevesijärjestelmä ei nykyisellään täytä puhdistusvaatimuksia: Järjestelmä uudistettava 31.10.2019 mennessä (herkät alueet) tai erillisen aikataulun mukaisesti	Jätevesijärjestelmä ei nykyisellään täytä puhdistusvaatimuksia: Siirtymäaika loppui 31.10.19 → Ryhdyttävä toimenpiteisiin järjestelmän uudistamiseksi välittömästi tai järjestelmä uudistetaan erillisen aikataulun mukaisesti	Suunnitelma jätevesijärjestelmän uudistamisesta (ammattilaissuunnittelija), toimenpideluvan haku kunnasta, uudistaminen aikataulussa, selvityksen teko nykyisestä järjestelmästä, nykyisen järjestelmän käyttö- ja huolto-ohjeet sekä toimenpiteet
	Pieni kunnostaminen/ pienimuotoiset parantamistoimet: Järjestelmää kunnostettava tai tehostettava Seuranta: Järjestelmän toimivuutta seurattava	Pieni kunnostaminen/ pienimuotoiset parantamistoimet: Järjestelmää kunnostettava tai tehostettava Seuranta: Järjestelmän toimivuutta seurattava	Selvityksen teko ja päivitys, huoltotoimet, pienet korjaukset kuten tuuletusputket, t-haarat, tiivistykset jne... Selvityksen teko ja päivitys, huoltotoimet, toimintakunnon tehostettu tarkkailu
	Järjestelmä kunnossa: Toimintakyvyn ja puhdistustuloksen pysyttäminen	Järjestelmä kunnossa: Toimintakyvyn ja puhdistustuloksen pysyttäminen	Asianmukainen käyttö ja huolto, käyttö- ja huolto-ohjeen sekä selvityksen teko, jos näitä ei ole
	Vähäinen jätevesimäärä: Ei puhdistusvaatimusta	Vähäinen jätevesimäärä: Ei puhdistusvaatimusta	Selvityksen tekeminen; ei järeitä laitteita/mahdollisesti hallitun maahan johtamisen huollot; jos varustelu kasvaa järjestelmä päivitetään

1.4.2 Neuvontapyynnöt

Kartoitus- ja neuvontakäyntien toimintamalli mahdollistaa myös rajallisen määrän yksittäisiä, kohdealueiden ulkopuolisia kiinteistökäyntejä. Näitä neuvontapyyntöjä on tullut viime vuosina vaihtelevasti 10–50 välillä. Vuonna 2020 pyyntökäyntien kysyntä oli yllättävän alhainen, ja niitä tehtiin 6 kpl. Siirtymäajan loppumisen olisi voinut odottaa lisäävän pyyntökäyntien määrää, mutta näin ei käynyt. Koronapandemiolla oli todennäköisesti vaikutusta myös pyyntökäyntien kysyntään. Monesti kiinteistökäynnille ei nähty tarvetta, kun neuvonta pystyttiin tekemään puhelimitse tai sähköpostilla. Useimmat tapaukset olivat niin selkeitä, että heidät ohjattiin suoraan olemaan yhteydessä suunnittelijaan. Pyynnöt tulevat pääosin puhelimitse, jolloin asiakas on kuullut tehtävästä työstä joko tiedotusvälineiden kautta tai esimerkiksi kuntaviranomaisen välityksellä. Neuvontakäyntejä ei siis varsinaisesti markkinoida varsinaisten kohdealueiden ulkopuolella. Näillä kiinteistöillä neuvontakäynti toteutetaan muutoin samalla tavalla kuin varsinaisilla neuvonta-alueilla, käyttäen samoja materiaaleja ja keräten samat tiedot.

1.4.3 Neuvontapisteet

Neuvontapiste järjestetään paikallisiin tapahtumiin, kuten toreille tai kylätapahtumien oheen. Neuvontapisteen tarkoitus on tuoda neuvonta sinne, missä asukkaat muutenkin liikkuvat asioillaan. Neuvontapisteellä asiakkaan on mahdollista saada henkilökohtaista neuvontaa ja esittää havainnollistavaa materiaalia, kuten piirroksia tontista. Neuvontapisteelle voi tulla aikaa varaamatta. Vuoden 2020 tavoitteena oli pitää neuvontapiste jokaisessa hankekunnassa, mutta tämä ei koronapandemian aiheuttamien rajoitusten vuoksi toteutunut. Neuvontapiste kerettiin pitää vain Karkkilassa helmikuussa 2020. Neuvontapisteestä tiedottamisesta vastaa tilaisuuden järjestäjä, joka myös varaa paikalle tarvittavat välineet (kuten pöydän). Hanke tuo mukanaan neuvontamateriaalia sekä muuta tarpeellista (kuva 3). Neuvontapisteellä on yleensä paikalla 1–2 neuvojaa ja siellä voi varata ajan neuvontakäynnille.

Kuva 3. Neuvontapisteen esillepanomateriaalia.

1.4.4 Tiedotus

Hanke tiedottaa aktiivisesti alan ajankohtaisista asioista sekä neuvontatyön etenemisestä. Asiapitoiset tiedotteet lähetetään LUVYn toimintaperiaatteiden mukaisesti sähköisesti, sekä valtakunnan- että paikallismedialle (Liite 2). Tiedotteet ovat saatavilla myös LUVYn verkkosivuilla. Tiedote jaetaan myös sidosryhmille. Tiedotuksessa hyödynnetään myös Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n Facebook- ja Twitter-tilejä.

1.4.5 Raportointi

Hanke tuottaa loppuraportin lisäksi kartoitus- ja neuvontakäyntien tuloksista tilannekatsauksen sekä kartan neuvonta-alue kohtaisista tiedoista. Tilannekatsaus on kooste kaikista ko. vuonna tehtyjen käyntien jätevesikohteista, eli eräänlainen kuvaus nykytilasta (Liite 5). Neuvonta-alue kartassa on lyhyt katsaus kunkin alueen jäteveden käsittelyn tilasta ja se sisältää myös tiedot tehdystä neuvontatyöstä. Kartta korvaa aiemmin tehdyt aluekortit, jotka löytyvät vesientila.fi verkkosivuilta. Tilannekatsaus laaditaan suomeksi. Tilannekatsaus ja neuvonta-aluekartta ovat julkisia, ja ne on tarkoitettu kaikkien alalla toimivien käyttöön – ne ovat siis työkaluja sekä asukkaille, kunnille että alan muille toimijoille. Raportit tulevat saataville Vesientila-verkkosivuille.

2 Toiminta ja tulokset

2.1 Organisointi, suunnittelu ja seuranta

Hanketta toteutettiin hankesuunnitelman sekä työohjelman pohjalta. Ohjausryhmä varmisti työskentelyn suunta-
viivat sekä seurasi hankkeen etenemistä. Ohjausryhmä kokoontui kaksi kertaa: 7.5.2020 ja 5.11.2020. Kokoukset
liittyivät pääasiassa maksatuskausiin ja niissä käytiin läpi ja hyväksyttiin hankkeen ajankohtaiset raportit ja
kuuluiset. Hankkeen ohjausryhmän ohella työskentelyä jatkoi myös Länsi-Uudenmaan hajajätevesityöryhmä,
jota täydennettiin ja päivitettiin kuntakokousten ohessa kuntien uusilla työntekijöillä. Työryhmää tiedotettiin
ajankohtaisista aiheista sähköpostitse ja se kutsuttiin koolle kaksi kertaa 13.2.2020 ja 8.9.2020. Ensimmäisessä
kokouksessa keskusteltiin poikkeamishakemuksista, suunnittelijoista ja järjestelmien asennuksesta sekä valmis-
teltiin kesän 2020 neuvontaa. Toisessa kokouksessa keskusteltiin neuvonnan 2020 sen hetkisestä tilanteesta ja
Laura Haapola Uudenmaan jätelautakunnasta kertoi jätevesilietteistä ja niiden kuljetuksesta. Kaikissa kunnissa
järjestettiin kuntakohtaiset suunnittelukokoukset, eli nk. kuntakokoukset, joiden tarkoituksena oli koota kunkin
hanke kunnan eri sektorit saman pöydän ääreen valitsemaan neuvonta-alueita, päivittämään jätevesitietoutta
sekä pohtimaan kunnan käytäntöjä jätevesien suhteen.

Hankkeen toimintaa suunnattiin ja seurattiin ohjausryhmässä, joka koostui osallistujakuntien, toteuttajan ja
rahoittajien edustajista:

- Hanko / ympäristönsuojelupäällikkö Ville Wahteristo
- Inkoo / ympäristöpäällikkö Elina Röman
- Karkkila / ympäristöpäällikkö Pirjo Siik
- Kirkkonummi / ympäristötarkastaja Janne Rainio, vuoden lopussa Anu Hynninen
- Lohja / ympäristötarkastaja Eija Kanninen / ympäristöpäällikkö Jarkko Koskela
- Raasepori / ympäristöpäällikkö Maria Eriksson
- Siuntio / ympäristöpäällikkö Anu Hynninen, vuoden lopussa Tiina Hartman
- Vihti / ympäristötarkastaja Sanna Hilska
- Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry / toiminnanjohtaja Jaana Pönni

2.1.1 Työntekijät

Hankkeen vastuullisena vetäjänä toimi LUVYn toiminnanjohtaja Jaana Pönni. Hankkeessa on työskennellyt
hankekoordinaattori (asiantuntija Virve Ståhl) sekä seuraavat jätevesineuvojat:

- vanhempineuvoja Hanna Keinänen 7.1.–30.10.2020 (noin 40% työajalla)
- jätevesineuvoja Kirsi Mansilla 22.6.–31.12.2020

Hankkeen paikkatietoa ja tiedonhallintaa kehitti hankekoordinaattorin kanssa LUVYn paikkatietosuunnittelija
Maria Kihlström. Hankkeen toteuttamiseen on pienimuotoisesti osallistunut myös muuta LUVYn henkilökuntaa
hankesuunnitelman mukaisesti.

Neuvojatiimi koostui ympäristöalan osaajista ympäristöneuvonnan (Hyria) ja maantieteen alalta. Vanhemmalla
neuvojalla oli usean vuoden kokemusta jätevesineuvontatyöstä ja toisella neuvojalla oli aiempaa kokemusta
jätevesineuvontatyöstä. Yhteensä hankkeella oli käytössään n. 23 htkk:n työntekijäresurssi, josta noin kaksi
kolmasosaa kohdistui pelkästään kartoitus- ja neuvontakäyntien toteuttamiseen. Loput ajasta käytettiin käyntien
suunnitteluun sekä valmisteluun, kuntakontaktien ylläpitoon, tiedotukseen, raportointiin sekä hankkeen tilaisuuk-
sien valmisteluun ja kehittämistyöhön.

2.2 Neuvontamateriaali

Neuvontapakettiin kuului vuonna 2020 seuraavat dokumentit:

Kaikille jaettava materiaali

- Jätevesiopas (SVYL) tai Kesämökin jätevesiopas (Jässi-jätevesihanke)
- Hanke-esite (LUVY)
- Selvityslomake (SVYL), tarvittaessa
- Nykyisen järjestelmän yleiset käyttö- ja huolto-ohjeet (SVYL), tarvittaessa
- Toimenpidepäiväkirjamalli (LUVY)
- Jäteveden ympäristöhaitat-esite (LUVY)Uudistamistarpeessa oleville jaettava materiaali
- Kuntakohtainen etenemishoje uudistajalle yhteystietoineen
- Lista kunnan alueella toimivista suunnittelijoista (SVYL)
- Lista asetuksen vaatimuksista suunnitelmalle ja/tai ohje siitä miten valmistautua suunnitteluun (LUVY), tarvittaessa
- Mallisuunnitelma (LUVY), ainakin selailtavaksiTarvittaessa jaettiin tai esiteltiin
- Ulkokuuussin kunnostusohje (SVYL)
- Kuivakäymäläesite (Huussi ry)
- Karttoja esimerkiksi pohjavesialueen rajauksista (Kunnat/LUVY)
- Vesiosuuskuntaopas (LUVY)
- Hyvä kaivo-esite (Ympäristöhallinto)

Selailukappaleina maastossa oli mukana tarvittaessa

- Kunnan ympäristönsuojelumääräykset ja/tai muut kunnan antamat ohjeet
- Vesihuollon kehittämissuunnitelma
- Selvitys eri järjestelmien hankinta- ja käyttökustannuksista (SVYL)

2.2.1 Annetut neuvot

Kartoitus- ja neuvontakäynnillä keskityttiin selvittämään järjestelmän uudistamistarpeen laatu sekä ohjaamaan asiakkaat tarvittavan ammattilaisen puoleen. Jätevesijärjestelmien uudistamistarve käy ilmi tilannekatsauksesta (liite 5). Eryteisesti uudistamistarpeessa olevilla kohteilla käytiin läpi mahdolliset kohteeseen sopivat jätevesijärjestelmätyypit sekä muut parannustoimet. Peruseriaate neuvonnassa on, että asiakkaalle esitellään systemaattisesti, mutta lyhyesti, kaikki eri järjestelmätyypit. Syvällisemmin tutustutaan niihin, jotka kiinteistöllä pintapuolisen tarkastelun pohjalta olisivat mahdollisia sekä niihin, joita kohtaan asukas osoittaa erityistä kiinnostusta. Neuvojan esittelemiin järjestelmätyyppeihin vaikuttaa siis sekä lähtötilanne että asukkaan kiinnostuksen kohteet. Näiden kirjaaminen vaihtelee kohteen mukaan.

2.3 Kiinteistökohtaista neuvontaa 197 kiinteistöllä ja 215 kohteella

Kiinteistökohtainen neuvonta, johon kuuluu kartoitus- ja neuvontakäynnit valituilla alueilla sekä pyyntökäynnit, tavoitti yhteensä 197 kiinteistöä ja 215 jätevesikohtetta. Näin ollen Länsi-Uudenmaan haja-asutuksen neuvontahankkeissa vuosina 2009–2020 toteutettujen kartoitus- ja neuvontakäyntien määrä oli yli 8 300 käyntiä. Pyyntökäyntien määrä oli yhteensä 6 kpl (3 % kaikista käynneistä). Ympäri vuotista ja vapaa-ajan asutusta oli suhteessa 30/65. Kohteista puhdistusvaatimusten piirissä (vähäistä suuremmat jätevesimäärät) oli noin 63 %. Järjestelmiä, jotka eivät täyttäneet lainsäädännön puhdistusvaatimuksia oli (40 %) vähäistä suurempien jätevesien järjestelmistä. Määrä vastaa aiempien vuosien tasoa. Tästä poikkeuksena on vuosi 2019, jolloin järjestelmiä jotka eivät täyttäneet lainsäädännön puhdistusvaatimuksia oli yli puolet (54 %) vähäistä suurempien

jätevesien järjestelmistä. Lähtötilanne vaihteli alueelta toiselle riippuen jätevesijärjestelmistä sekä asutuksen iästä. Tilannekatsaukseen (liite 5) on koottu jäteveden käsittelyn tilanne kaikilla kiinteistökohtaisen neuvonnan kohteilla.

Kuva 4. Saostussäiliöiden kunto ja toimivuus tarkistetaan mahdollisuuksien mukaan avaamalla kannet.

2.3.1 Kartoitus- ja neuvontakäynnit 14 alueella

Kartoitus- ja neuvontakäynnit toteutettiin yhteensä 14 alueella, joista yhdellä neuvontaa jatkettiin edellisiltä vuosilta. Neuvonta-alueet olivat pääsääntöisesti pilaantumisen kannalta herkkiä ranta- ja pohjavesialueita. Näillä alueilla kartoitettiin 197 kiinteistöä. Näin ollen vuosina 2009–2020 toteutetut kartoitus- ja neuvontakäynnit kattavat nykyisellään 229 aluetta (kartta liitteenä 3). Neuvontakäyntien toteuma oli keskimäärin 27 %, toteuman aluekohtainen vaihteluväli oli 0–40 %. Vuonna 2020 toteumat olivat selvästi alhaisemmat kuin aiempina vuosina. Aluekohtainen toteuma käy ilmi taulukosta 2. Jäteveden käsittelyn tilanne neuvonta-alueilla selviää Vesientilaisivuilta löytyvästä neuvonta-aluekartasta. Kartalta voi tarkastella jätevesienkäsittelyä kaikille vuosina 2009–2020 kartoitetuilla neuvonta-alueilla. Kartoitustiedon lisäksi tuloksia on visualisoitu kiinnostavampien parametrien osalta, mm. uudistamistarve, käyntien toteuma, kiinteistöjen käyttö ja vedenhankinta.

Taulukko 2. Neuvonnan toteutuminen kunnittain/alueittain kiinteistöinä Hajavesi-hankkeessa sekä muut kartoitus- ja neuvontakäynnit, joista ei muodostu Hajavesi-hankkeelle kuluja:

Kunta	Alue	Kuvaus	Kiinteistö määrä	Käyntiä toteutunut	Toteuma %
Inkoo	Barölandet	Hajavesi 2020	58	23	40
Karkkila	Nahkio	Hajavesi 2020	33	8	24
	Pusulantie/Saarlampi	Hajavesi 2020	41	11	27
Kirkkonummi	Porkkalanniemi	Hajavesi 2020	210	54	26
	Friggesby-Häggesböle	Hajavesi 2020	40	4	10
Lohja	Papinniemi	Hajavesi 2020	52	16	31
	Paksalo	Hiidenveden kunnostushanke	47	8	17
	Hunsaa	Hajavesi 2020	15	1	7
	Keräkankare*	Hajavesi 2020	57	14	25
	Kovelanjärvi	Hajavesi 2020	8	0	0
Raasepori	Gålsjön	Hajavesi 2020	37	12	32
	Bonäsåset-Sidsbackaträsket-Långträsket	Hajavesi 2020	79	20	25
Siuntio	itäinen Siuntio / Raivio	Hajavesi 2020	40	15	38
Vihti	Kypärijärvi-Kuusela	Hajavesi 2020	60	23	38
Pyöntökäynnit			6	6	3
Yhteensä			783	215	27

* Jatkoa edellisvuoden työlle.

2.3.2 Yleisneuvonnan ja yksilöllisen neuvonnalla 148 kontaktia

Hankkeessa keskityttiin pääsääntöisesti kiinteistökohtaiseen neuvontaan, erityisesti kartoitus- ja neuvontakäyntien toteuttamiseen. Vuonna 2020 otettiin kuitenkin tavoitteeksi, että pidetään ainakin yksi yleisneuvonta tapahtuma tai piste jokaisessa hankekunnassa. Tämä tavoite ei kuitenkaan toteutunut johtuen koronapandemiasta. Yksi tapahtuma toteutettiin suunnitellusti ennen koronarajoitusten alkamista (taulukko 3).

Jätevesineuvojat olivat tavoitettavissa puhelimitse ja sähköpostitse. Yhteydenottoja neuvonta-alueiden ulkopuolelta tuli näiden kanavien kautta 133 kappaletta. Neuvontapuheluita ja sähköposteja tuli aiempaa vähemmän. Uudistusinto tuntuu laantuneen siirtymäajan loputtua ja tämä näkyy myös vähentyneissä yhteydenotto määrissä. Useimmiten puhelimitse kysyttiin kiinteistön jätevesien käsittelyn tilasta, mökin jätevesien käsittelystä, selvityksestä sekä miten edetä uudistamisen kanssa.

Taulukko 3. Eri tapahtumien henkilökohtaiset- ja yleisneuvontakontaktit.

	Neuvontapisteen kontaktit
Karkkilan karkkipäivät, 15.2.2020	15

2.4 Tiedotus

Hankkeen toiminnasta ja ajankohtaisista asioista tiedotettiin verkkosivujen, mediatiedotteiden, uutiskirjeen sekä sähköpostin välityksellä. Hanke ylläpiti Länsi-Uudenmaan hajajätevesihankkeen verkkosivuja osoitteissa www.luvy.fi/hankeet/hajajatevesi/ ja www.vesientila.fi sekä www.luvy.fi/sv/projekt/glesbygdens-avloppsvatten ja www.vattnenskvalitet.fi. Hanke tiedotti toiminnastaan viidellä asiapitoisella mediatiedotteella (kaikki liitteenä 2).

- Hajajätevesineuvonnalla oli suuri kysyntä siirtymäajan loppuessa – neuvontaa jatketaan myös vuonna 2020 (7.2.2020)
- Jätevesiasiat kuntoon mökkikauden alussa! (6.4.2020)
- Haja-asutuksen jätevesineuvontaa tarjolla Länsi-Uudellamaalla myös kesällä 2020 (25.5.2020)
- LINKKI-hankkeen kuntakohtaiset yhteenvedot jätevesineuvonnan tuloksista vuosilta 2009–2019 on julkaistu Vesientila-sivulla (20.7.2020)
- Siirtymäajan loppumisesta lähes vuosi, mutta jätevesijärjestelmä uusimatta? (26.8.2020)

Tiedotteiden pohjalta paikallislehdistössä on ilmestynyt aiheeseen liittyviä juttuja, joiden sävy on ollut myönteinen tai neutraali. Yleensä paikallislehdet ovat julkaisseet tiedotteet sellaisenaan.

Hajavesi-hanke laati kaksi sponsoroitua jätevesiteemaista Facebook-päivitystä (Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry). Sponsoroiduilla päivityksellä oli 3 061 henkilön kattavuus ja niillä saatiin yhteensä 32 sitoutumista (taulukko 4). Molempien mainosten sponsorointi maksoi 30 € ja keskimääräinen sitoutumishinta oli 0,93 €. Kokonaisuudessaan kampanjan julkaisuilla tavoitettiin yhteensä 10 reaktiota ja 21 klikkausta, mikä oli huomattavasti vähemmän kuin edellisinä vuosina. Aikaisempien vuosien julkaisut ovat liittyneet jätevesiviikon kampanjaan, jolla on muistutettu jätevesijärjestelmien kuntoon saattamisesta. Valtakunnallinen jätevesiviikko on näkynyt eri toimijoiden mainonnassa ja usein myös tiedotusvälineissä, mikä selittää aiempien vuosien korkeammat sitoutumisluvut Facebook-mainonnassa.

Taulukko 4. Facebook mainonta vuosina 2016–2020.

Vuosi	Päivityksiä	Kattavuus hlöä	Sitoutumisia (reaktiot, jaot ja kommentit)	Sitoutumishinta	Klikkaukset
2016	6 kpl	3780	124	0,61 €	
2017	7 kpl	1126		0,75 €	40
2018	7 kpl	6169	501	0,10 €	
2020	2 kpl	3061	32	0,93 €	21

2.4.1 Hajajätevesiaiheet videot

Hajajätevesihankkeen neuvojat tekivät jätevesijärjestelmistä ja haja-asutuksen jätevesien käsittelystä neuvontavideoita, jotka ovat katsottavissa LUVYn Youtube-kanavalta www.youtube.com/user/LUVesiYmparisto. Videot on tarkoitettu kaikille hajajätevesiasioista kiinnostuneille ja niissä on pyritty kuvaamaan asioita kansantajuisesti. Videot ovat suomeksi puhuttuja ja ne on myös tekstitetty ruotsiksi. Videoissa kerrotaan lyhyesti yleisimmistä jätevesijärjestelmistä, talousvesikaivosta, jätevesijärjestelmien huollosta sekä uudistamisen vaatimuksiin. Vähäisten jätevesimäärien kohteesta on myös tehty oma video, joka antaa tärkeää tietoa mökkiläisille pienten pesuvesimäärien käsittelystä ja kuivakäymälästä. Jäteveden ympäristövaikutuksia on kuvattu lyhyesti jokaisen videon lopussa.

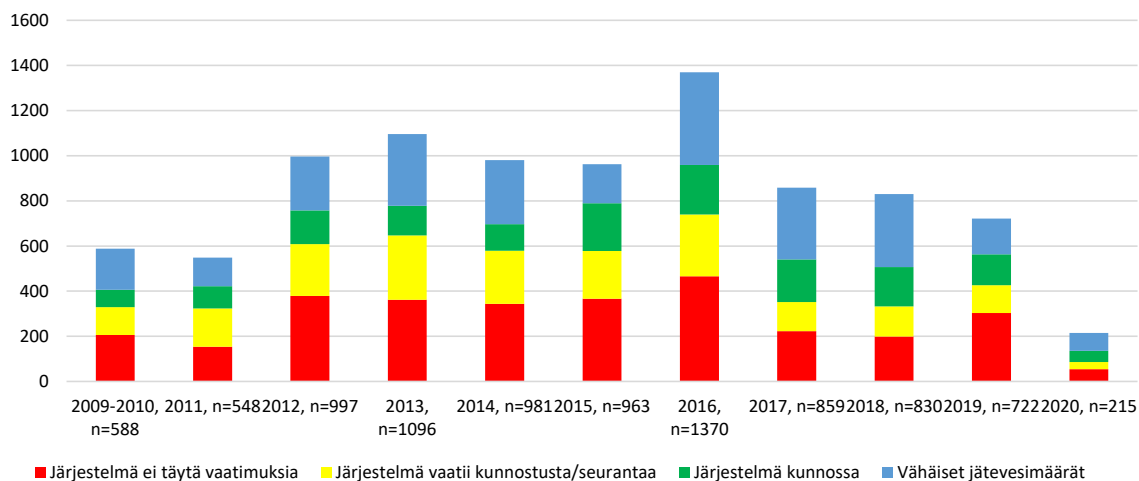
2.5 Hangon kyltti

Hangon osalta käytännössä kaikille mantereella sijaitseville haja-asutuksen kiinteistöille on tarjottu kartoitus- ja neuvontakäyntiä aikaisemmissa neuvontahankkeissa. Kaupungin toiveesta vuonna 2020 valmistettiin kaksi tienvarsikylttiä, jotka muistuttavat jätevesijärjestelmän kuntoon saattamisesta. Kyltit suunniteltiin hankkeen ja kunnan yhteistyönä ja graafisesta ilmeestä vastasi suunnittelutoimisto. Kylttien kuvat ovat liitteenä 4. Kyltit sijaitsevat tien 25 ja Koverharintien varressa.

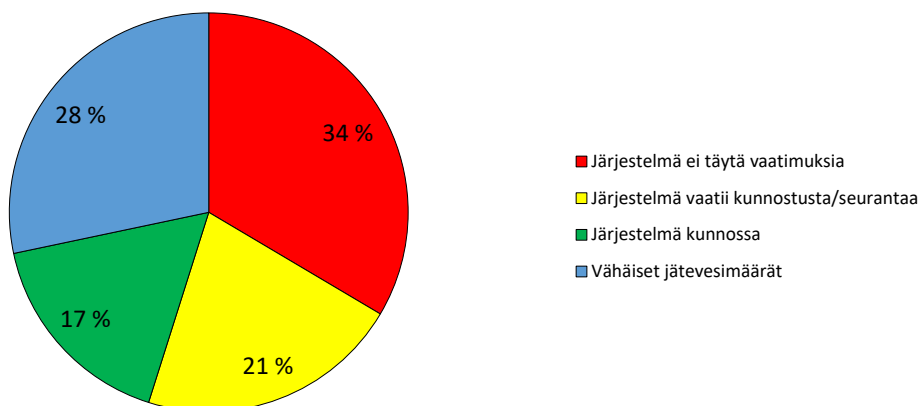
2.6 Lyhyt yhteenveto kartoituksen tuloksista 2009–2020

Länsi-Uudellamaalla on tehty kiinteistökohtaista haja-asutuksen jätevesineuvontaa vuodesta 2009 lähtien. Harkinnanvaraisen valtion neuvonta-avustuksen osittaisella rahoituksella neuvontaa tehtiin LINKKI-hankkeissa 2012–2019. Vuonna 2020 HAJAVESI-hanke jatkoi neuvontatyötä LUVYn jäsenkuntien vapaaehtoisilla lisäjäsenmaksuilla. Kaikkiaan 12 kenttäkauden aikana kahdeksan hankekunnan alueella tarjottiin kartoitus ja neuvontakäyntiä noin 12 300 kiinteistölle ja käynti toteutui reilulla 8 300 kiinteistöllä (taulukko 6). Kartoitettuja kohteita näillä kiinteistöillä on ollut noin 9 100. Kokonaisuudessaan neuvontahankkeiden toteuma on ollut 70 %, jota voi pitää hyvänä tuloksena. Pyyntökäyntejä tehtiin vuosien aikana 231 kpl.

Neuvonta-alueet, kiinteistöt ja kohdemäärät ovat vuosittain vaihdelleet, mutta jätevesijärjestelmien uudistamistarve on ollut samansuuntaista (kuva 5). Kaikkiaan jätevedenkäsittely on ollut riittämätöntä kolmasosalla kartoitetuista kohteista (kuva 6). Yleistettynä uudistamistarve kattamaan kaikki Länsi-Uudenmaan haja-asutusalueet, uudistamistarpeessa olevia jätevesijärjestelmiä on arvion mukaan 12 800 kpl, josta herkillä alueilla 5 000 – 7 000 kpl. Lisäksi huomionarvoista on, että myös lähes kolmasosa Länsi-Uudenmaan haja-asutuksesta jäisi lainsäädännön puhdistusvaatimuksen ulkopuolelle vähäisen jätevesimäärän johdosta. Näitä vähäisten jätevesimäärien kohteita on erityisesti ranta-alueilla, joilla on edelleen paljon perinteisiä, varustelemattomia vapaa-ajan asuntoja. Kunnossa olevia jätevesijärjestelmiä on kartoituksissa ollut vajaa 20 %. Näiden osuus on todellisuudessa todennäköisesti hieman suurempi, koska monet järjestelmänsä uusineet tai uudehkojen kiinteistöjen omistajat eivät kokeneet tarvitsevansa enää neuvontaa eivätkä halunneet kartoitus- ja neuvontakäyntiä.

Kuva 5. Jätevesijärjestelmien uudistamistarve vuosittain 2009–2020 neuvontahankkeissa.

Kuva 6 Kartoitettujen jätevesijärjestelmien uudistamistarve kokonaisuudessaan 2009–2020 (n = 9 169).

2.7 Raportointi ja tuotokset

Hankkeessa laadittiin kaikkien vuonna 2020 tehtyjen neuvontakäyntien pohjalta Haja-asutuksen jätevedet Tilannekatsaus 2020 (liite 5). Jokaisesta läpikäydyistä alueesta laadittiin kuvaus neuvonta-aluekarttaan ja yhtä edellisvuosina laadittua korttia päivitettiin täydentyneellä tiedolla. Kuntakohtaisista neuvonnoista hajavesihankkeiden ajalta tehtiin omat kootut raportit.

2.7.1 Kuntakohtaiset yhteenvetoraportit

LINKKI-hankkeissa 2009–2019 tehdyistä kartoitus- ja neuvontakäyntien tuloksista koottiin kuntakohtaiset yhteenvedot. Raporteissa on käyty läpi mm. yleisimmät jätevesijärjestelmät ja niiden uudistamistarve, kiinteistöjen vedenhankinta, kohteiden käyttö sekä sijoittuminen herkille alueille. Yhteenvedot on julkaistu Vesientila-verkkosivuilla.

Kaikkiaan LINKKI-hankkeiden aikana kiinteistöikäntejä tehtiin yli 8 100 ja niillä kartoitettiin noin 8 800 kohteen jätevesienkäsitteilyn tilanne. Kartoitus- ja neuvontakäyntejä toteutettiin pääasiassa herkällä ranta- ja pohjavesialueilla sekä tiiviisti asutuilla haja-asutusalueilla. Neuvonta-alueet valittiin vuosittain yhdessä kuntien kanssa. Toteutuneet käynnit kunnittain vaihtelivat 1 851 – 456 kappaleen välillä. Jätevesijärjestelmien uudistamistarve vaihteli merkittävästi alueiden välillä ja siihen vaikutti mm. rakennusten käyttö, vesivarus-telu sekä ikä. Kokonaisuudessaan tehtyjen kartoitusten perusteella noin 34 prosenttia jätevesijärjestelmistä Länsi-Uudellamaalla ei käynnin aikaan täyttänyt lainsäädännön vaatimuksia. Toisaalta kohteita, joilla muodostui vain vähäisiä määriä jätevettä, kuten perinteiset kesämökit ja muuten varustelultaan yksinkertaiset kohteet, oli yli neljäsosa eli 28 prosenttia. Jätevesijärjestelmien uudistamistarve seuraa melko selkeästi kohteiden käyttötarkoitusta.

3 Kulut ja rahoitus

Hankkeelle budjetoitiin alun perin, päivitetyn työohjelman 26.5.2020 mukaan, yhteensä 132 500 € kulut. Loppuvuodesta kuitenkin todettiin, että kuluja ei kerry suunnitellusta ja ohjausryhmässä 5.11.2020 hyväksyttiin budjetin päivitys summaan 112 500 €. Vuoden 2020 rahoitus perustui kuntien maksamiin ylimääräisiin lisäjäsenmaksuihin, joita oli vuosien aikana jäänyt säästöön ja joita kohdistettiin hankkeelle myös vuonna 2020.

Hankkeen toteutuneet kulut olivat yhteensä 103 101 €. Kulut koostuvat suurimmaksi osaksi (n. 78 %) palkka- ja henkilöstökuluista. Hallinnon kulut, sekä muut kulut (mm. esitteet ja postikulut jne.) muodostivat noin 15 % kokonaiskuluista, matkakulujen osuus oli noin 4 % ja ostopalveluiden osuus oli noin 3 %. Alla kulueroittely momenteittain.

Taulukko 5. Hankkeen kokonaisbudjetti sekä kustannustoteuma.

Kustannusarvio ja toteutuneet kulut, €	Korjattu budjetti 2020	Toteuma yhteensä
Palkka- ja henkilöstökulut	89 500	80 055
Matkakulut	4 000	3 901
Ostopalvelut	4 500	3 452
Hallinnon kulut ja muut kulut	14 500	15 693
Yhteensä	112 500	103 101

4 Johtopäätökset ja jatkotyötarve

Hajavesi-hanke tavoitti vuonna 2020 kartoitus- ja neuvontakäynneillään yhteensä 215 kiinteistöä, mikä ei täyttänyt asetettua tavoitetta 580 käyntiä. Koronapandemia vaikutti käyntien tarjoamistapaan sekä todennäköisesti halukkuuteen ottaa neuvontaa vastaan, mikä alensi huomattavasti käyntien toteumaa. Myöskään suunniteltuja yleisneuvonnan tapahtumia ei voitu järjestää. Yleisneuvontaa tukemaan toteutettiin haja-asutuksen jätevesiä käsitteleviä videoita, joissa pyrittiin vastaamaan usein neuvonnassa eteen tuleviin kysymyksiin. Yhteensä hankkeessa saatiin 363 neuvontakontaktia. Kartoitus- ja neuvontakäynteihin suhtauduttiin myönteisesti ja lähtökohtaisesti käynnin ottivat vastaan henkilöt, jotka olivat kiinnostuneita haja-asutuksen jätevesien käsittelystä. Hankkeen myötä kartoitus- ja neuvontakäynnillä kartoitettujen kohteiden määrä läheni 9 100 ja alueen jäteveden käsittelyn tilasta voitiin tehdä uusi tilannekatsaus, joka oli yhdestoista laatuaan. Hanke laati vuoden aikana läpikäydyistä alueista yhteenvedot, jotka julkaistiin aluekorttialuekartalla. Hanke hoiti käytännössä toiminta-alueellaan jätevesiaiheisen tiedottamisen.

Vuonna 2020 maailmalla jylläsi koronapandemia, joka vaikutti kaikkeen toimintaan. Haja-asutuksen jätevesien käsittelyn alalla tilanne oli rauhallisempi kuin vuonna 2019, jolloin siirtymäaika herkkien alueiden jätevesijärjestelmien uudistamiselle loppui. Yleisestä epävarmasta tilanteesta johtuen investointeja mietittiin tarkkaan ja jätevesijärjestelmien uusimisesta ei kysytty niin usein kuin aiempina vuosina. Voi myös olla, että kiinteistöillä, joissa jätevesijärjestelmä vaatii uudistamista, odotetaan miten tilanne kehittyy siirtymäajan päätyttyä. Kiinteistökauppa oli vilkasta erityisesti vapaa-ajan asuntojen kohdalla ja niiden jätevesien käsittelystä tulikin paljon yhteydenottoja niin myyjiltä, ostajilta kuin kiinteistönvälittäjiltäkin. Neuvonta-alueiden ulkopuolisia käyntejä, ns. pyyntökäyntejä, kysyttiin jonkun verran, mutta niiden kysyntä oli yllättävän vähäistä. Monesti kiinteistökäynnille ei nähty tarvetta, vaan neuvonta pystyttiin tekemään puhelimitse tai sähköpostilla. Useimmat tapaukset olivat niin selkeitä, että heidät ohjattiin suoraan olemaan yhteydessä suunnittelijaan. Neuvonnassa painotettiin yhä edelleen mahdollisia jäteveden paikallisia ympäristövaikutuksia, mm. jakamalla aiheesta tehtyä esitettä ja keskustelemalla jäteveden lisäksi myös kaivoveden laadusta.

Laajamittaisen kartoitustyön perusteella voidaan arvioida, että Länsi-Uudellamaalla uudistamistarpeessa on noin kolmasosa jätevesijärjestelmistä. Kaikki nämä kiinteistöt eivät sijaitse herkillä alueilla, mutta niiden jätevesien käsittelyn kuntoon laittaminen parantaisi lähivesistöjen lisäksi lähiympäristöjen ja kaivovesien tilaa. Perusneuvontatyötä ei tule jatkossakaan unohtaa, koska alueella on vielä tuhansia, arviolta 26 400, kiinteistöjä vailla tarjottua neuvontaa (taulukko 6). Kerätyn kartoitustiedon hyödyntäminen yhdistettynä uudistamistarpeessa olevien kiinteistöjen tukemiseen jatkotoimissa edesauttaisi jätevesiuudistuksen toteutumista. Siirtymäajan loppumisen jälkeen neuvonta ja valvonta ovat jääneet yhä enemmän kuntien vastuulle. Tämä työ vaatii resursseja, joita olisi mahdollisuuksien mukaan hyvä kohdentaa herkkien alueiden uudistamistarpeessa oleville kiinteistöille. Lisäksi tarvitaan mahdollisesti tietotaidon hankkimista tai ylläpitämistä erilaisten koulutusten muodossa.

Taulukko 6. Arvio Hajavesi-hankkeen toiminta-alueen hajakiinteistöistä, näillä tehdyn neuvontatyön määrä.

Kunta	Haja-asutus- kiinteistöjä yhteensä (arvio)	Kartoitus- ja neuvontakäyntiä tarjottu kiinteistölle	Kartoitus- ja neuvontakäynti tehty (2009–2020)		Kontaktoi- mattomia kiinteistöjä jäljellä 2021-
Hanko	900	591 kpl	466 kpl	52 %	309
Inkoo	3 200	1 329 kpl	988 kpl	31 %	1 871
Karkkila	1 300	689 kpl	475 kpl	37 %	611
Kirkkonummi	5 800	1 838 kpl	1057 kpl	18 %	3 962
Lohja	11 800	2 673 kpl	1 847 kpl	16 %	9 127
Raasepori	8 400	1 783 kpl	1 060 kpl	13 %	6 617
Siuntio	2 000	1 310 kpl	912 kpl	46 %	690
Vihti	5 400	2 174 kpl	1 592 kpl	29 %	3 226
Yhteensä	38 800	12 387 kpl	8 397 kpl	22 %	noin 26 410

5 Sammanfattning

Avloppsvattenprojektet nådde år 2020 totalt 215 fastigheter genom karterings- och rådgivningsbesök, vilket betyder att man inte nådde målsättningen på 580 besök. Koronapandemin inverkade på det sätt som besöken erbjöds samt troligtvis på viljan att ta emot rådgivning, vilket betydligt minskade på mängden genomförda besök. Det gick inte heller att ordna något av de allmänna rådgivningsevenemang som planerats. För att stöda den allmänna rådgivningen, gjordes videoklipp som behandlar avloppsvatten i glesbygden, där målet var att svara på de frågor som ofta kommer upp vid rådgivningen. Sammanlagt fick projektet 363 rådgivningskontakter. Inställningen till karterings- och rådgivningsbesöken var god och besöken togs i princip emot av de individer som var intresserade av avloppsvattenhantering i glesbygden. Genom projektets karterings- och rådgivningsbesök närmade sig de karterade objekten 9 100 och en ny lägesrapport kunde göras över avloppsvattenreningen i området, vilken är den elfte av sitt slag. Projektet gjorde under året sammanfattningar över de genomgångna områdena, som publicerades på en karta med s.k. områdeskort. I praktiken skötte projektet informationen rörande ärenden gällande avloppsvatten inom sitt verksamhetsområde.

Under år 2020 svepte koronapandemin över världen, vilket påverkade all verksamhet. Vad gäller avloppsvattenhanteringen, var situationen lugnare än under år 2019, då övergångsperioden för förnyelse av avloppsvattensystemen i känsliga områden löpte ut. Till följd av det allmänt osäkra läget, tänkte man noga över investeringar och det kom inte lika många frågor gällande förnyelse av avloppsvattensystem som under tidigare år. Det kan också hända att fastigheter där avloppsvattensystemen kräver förnyelse väntar och ser hur situationen utvecklas efter att övergångsperioden löpt ut. Fastighetshandeln var livlig, i synnerhet vad gällde fritidsbostäder, och försäljare, köpare eller fastighetsförmedlare tog ofta kontakt gällande avloppsvattenhanteringen i dem. Om rådgivningsbesök utanför rådgivningsområdena, så kallade beställningsbesök frågade man om i viss mån, men efterfrågan på dessa var överraskande liten. I många fall tyckte man inte att ett rådgivningsbesök var nödvändigt, utan rådgivningen kunde skötas per telefon eller e-post. De flesta fallen var så klara, att man kunde be dem att ta direkt kontakt med en planerare. Vid rådgivningen poängterade man allt jämt avloppsvattnets lokala inverkan på miljön, bl.a. genom att dela ut broschyrer samt genom att förutom diskutera om avloppsvattnet även diskutera brunnsvattnets kvalitet.

Utgående från den omfattande kartläggningen kan man uppskatta, att ca en tredjedel av avloppssystemen i Västra Nyland är i behov av förnyelse. Alla dessa fastigheter ligger inte på känsliga områden, men genom att sätta avloppsbehandlingen i skick skulle man förbättra kvaliteten inte bara i närvattnen och närmiljön, utan även i brunnsvattnen. Basrådgivningen kommer inte heller att glömmas i fortsättningen, för det finns ännu tusentals fastigheter inom området, uppskattningsvis 26 400 fastigheter, som inte har erbjudits rådgivning (se tabell 7).

Genom att dra nytta av de insamlade karteringsuppgifterna i kombination med att stöda de fastigheter, som är i behov av förnyade system, skulle man främja förverkligandet av avloppsvattenreformen. Då övergångstiden tog slut har ansvaret för rådgivningen och övervakningen allt mera fallit på kommunerna. Det här arbetet kräver resurser, som i mån av möjlighet borde riktas till de fastigheter med förnyelsebehov som ligger på känsliga områden. Dessutom behöver man eventuellt skaffa sig, eller upprätthålla sina färdigheter med hjälp av olika slag av skolning.

Tabell 7. Uppskattning av avloppsvattenprojektets glesbygdensfastigheter inom verksamhetsområdet, och genomfört rådgivningsarbete.

Kommun	Glesbygdens fastigheter totalt (uppskattning)	Karterings- och rådgivningsbesök som erbjudits till fastigheter	Karterings- och rådgivningsbesök gjorda (2009–2019)		Fastigheter kvar att kontakta 2020-
Hangö	900	591 st	466 st	52 %	309
Ingå	3 200	1 329 st	988 st	31 %	1 871
Högfors	1 300	689 st	475 st	37 %	611
Kyrkslätt	5 800	1 838 st	1 057 st	18 %	3 962
Lojo	11 800	2 673 st	1 847 st	16 %	9 127
Raseborg	8 400	1 783 st	1 060 st	13 %	6 617
Sjundeå	2 000	1 310 st	912 st	46 %	690
Vichtis	5 400	2 174 st	1 592 st	29 %	3 226
Totalt	38 800	12 387 st	8 397 st	22 %	ca 26 410

Liiteluettelo

Liite 1. Kartoitus- ja neuvontakäyntien keskeiset lomakkeet

Liite 2. Mediatiedotteet

Liite 3. Kartta vuosien 2009–2020 neuvonta-alueista

Liite 4. Hangon kyltit

Liite 5. Tilannekatsaus

Liite 1. Kartoitus- ja neuvontakäyntien keskeiset lomakkeet
(1/17)

20.4.2017

**Suomen
vesiensuojeluyhdistysten
liitto ry**

www.vesiensuojelu.fi

SELVITYS NYKYISESTÄ JÄTEVESIJÄRJESTELMÄSTÄ

Ympäristönsuojelulaissa tarkoitetut jätevesijärjestelmän selvitys, käyttö- ja hoito-ohjeet ja käyttö- ja huoltokirjanpito. Nämä on säilytettävä kiinteistöllä ja pyydettyessä esitettävä/toimitettava viranomaiselle.

Päivämäärä _____

KIINTEISTÖN OMISTAJA	Nimi															
	Osoite															
	Sähköposti	Puhelin virka-aikana														
KIINTEISTÖ	Kylä ja tilan RN:o	Tilan nimi														
	Osoite															
	Pinta-ala															
	Maaperä ☐ Kallio ☐ Hiekka ☐ Savi ☐ Turve ☐ Muu, mikä?															
RAKENNUS	☐ Omakotitalo ☐ Vapaa-ajanasunto, käytetään n. _____ kk/ v ☐ Sauna ☐ Muu, mikä? _____															
	Huoneistoala* _____ m ² Asukkaiden määrä _____ henkilöä															
	Talousveden saanti ☐ Vesijohto ☐ Oma kaivo (kantamalla) ☐ Oma kaivo (pumpulla) ☐ Muu, mikä? _____															
	☐ Pohjavesialueella ☐ Kyllä ☐ Ei ☐ Ranta-alueella ☐ Kyllä ☐ Ei ☐ Taajaan asutulla alueella ☐ Kyllä ☐ Ei ☐ Harvaan asutulla alueella ☐ Kyllä ☐ Ei															
	☐ Muu, mikä? _____															
VARUSTEET jäteveeseen vaikuttavat	☐ Uima-allas ☐ Poreallas ☐ Kylpyamme ☐ Suihku _____ kpl ☐ Sauna ☐ Vesikäymälä ☐ Pyykinpesukone ☐ Astianpesukone ☐ Muu, mikä? _____															
	☐ Kompostikäymälä, Valmistaja _____ Malli _____ jossa virtsa ☐ kerätään umpisäiliöön _____ m ³ , josta se viedään, minne? _____ ☐ haihdutetaan _____ ☐ Muu (esim. kuivakäymälä, huussi), mikä? _____ ☐ Vesikäymälä, _____ kpl															
JÄTEVESIEN KÄSITTELY	☐ Jätevedet johdetaan _____ -osaisen saostussäiliöön* kautta: ☐ Maasuodattamoon* ☐ Maahanimeyttämöön* ☐ Muualle, minne? _____ Suodattamon / imeyttämön rakentamisvuosi _____. Arvio pohjaveden etäisyydestä maanpinnasta* suodattamon / imeyttämön kohdalla: _____ m.															
	☐ Kaikki jätevedet johdetaan umpisäiliöön* ☐ Vesikäymälän jätevedet johdetaan umpisäiliöön Umpisäiliöstä jätevedet viedään, minne? _____ Tyhjennysajoneuvo* pääsee _____ metrin päähän umpisäiliöstä. Umpisäiliön materiaali ☐ Muovi ☐ Lasikuitu ☐ Muu, mikä? _____ Umpisäiliön tilavuus _____ m ³ , ja valmistamisvuosi _____.															
	☐ Mitään jätevesiä ei johdeta umpisäiliöön															
	☐ Kiinteistökohtainen pienpuhdistamo* Valmistaja _____ Malli _____															
	☐ Tehdasvalmisteinen pakettisuodatin* Valmistaja _____ Malli _____															
	☐ Jokin muu, mikä? _____															
JÄTEVEDEN JOHTAMINEN	Puhdistukseen tulevasta ja sieltä lähtevästä jätevedestä voidaan ottaa näyte. ☐ Kyllä ☐ Ei ☐ Vain tulevasta ☐ Vain lähtevästä Puhdistettu jätevesi johdetaan ☐ Maahan ☐ Ojaan ☐ Muualle, minne? _____															
	<table border="0"> <thead> <tr> <th></th> <th>Jätevesien käsittelypaikka</th> <th>Puhdistetun jäte-veden purkupaikka</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Etäisyys lähinaapurin asuin- tms. rakennukseen</td> <td>_____ m</td> <td>_____ m</td> </tr> <tr> <td>Etäisyys lähimmästä tonttirajasta</td> <td>_____ m</td> <td>_____ m</td> </tr> <tr> <td>Etäisyys lähimmästä talousvesikaivosta / vedenottamosta</td> <td>_____ m</td> <td>_____ m</td> </tr> <tr> <td>Etäisyys vesistöstä (puro, joki, järvi tai meri)</td> <td>_____ m</td> <td>_____ m</td> </tr> </tbody> </table>			Jätevesien käsittelypaikka	Puhdistetun jäte-veden purkupaikka	Etäisyys lähinaapurin asuin- tms. rakennukseen	_____ m	_____ m	Etäisyys lähimmästä tonttirajasta	_____ m	_____ m	Etäisyys lähimmästä talousvesikaivosta / vedenottamosta	_____ m	_____ m	Etäisyys vesistöstä (puro, joki, järvi tai meri)	_____ m
	Jätevesien käsittelypaikka	Puhdistetun jäte-veden purkupaikka														
Etäisyys lähinaapurin asuin- tms. rakennukseen	_____ m	_____ m														
Etäisyys lähimmästä tonttirajasta	_____ m	_____ m														
Etäisyys lähimmästä talousvesikaivosta / vedenottamosta	_____ m	_____ m														
Etäisyys vesistöstä (puro, joki, järvi tai meri)	_____ m	_____ m														
SUOJA- ETÄISYYDET																
LIITTEET	☐ Asemapiirustus* _____ kpl (esim. mittakaavassa 1:500 tai 1:1000. Piirroksen merkittävä selvästi mm. rakennusten, lähimpien kaivojen (n. 150 m etäisyydelle) sekä kaikkien jätevesijärjestelmään liittyvien rakenteiden ja purkupaikan ja ojan sijainnit.)															
	☐ Muut liitteet _____ kpl mm. käyttö- ja huolto-ohjeet ja toimenpidepäiväkirja															
TIETOJEN PÄIVITTÄMINEN	Tämän jätevesijärjestelmän selvityksen ja käyttö- ja huolto-ohjeiden sekä toimenpidepäiväkirjan tulee olla ajan tasalla. Mikäli jätevesijärjestelmään tai muuhun siihen vaikuttavaan tehdään muutoksia, on muutosten käytävä ilmi näistä asiakirjoista. Nämä asiakirjat on säilytettävä kiinteistöllä ja ne on pyydettyessä esitettävä/toimitettava viranomaiselle.															

*OHJEITA JA ESIMERKKEJÄ

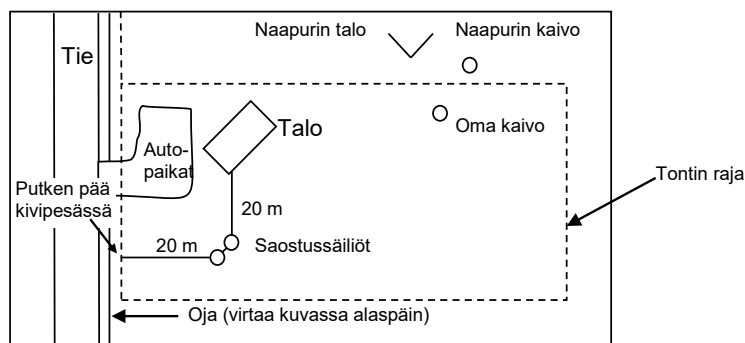
Liite 1. Kartoitus- ja neuvontakäyntien keskeiset lomakkeet (2/17)

TOIMENPIDEPÄIVÄKIRJA: Toimenpidepäiväkirjaan kirjataan jätevesijärjestelmän tarkastukset, huollot, hoito ja mahdolliset havaitut puutteet ja viat sekä niiden korjaukset. Tavallinen ruutuvihko on hyvä päiväkirjana.

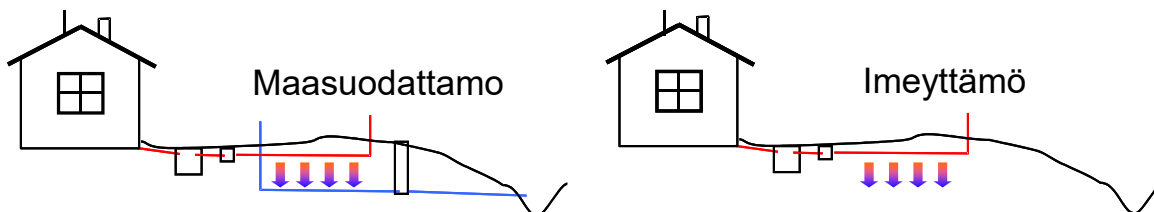
Esimerkki toimenpidepäiväkirjasta ja siihen tehtävistä merkinnöistä

Päiväys	Toimenpide (säiliön tyhjennys, huolto, tarkastus tms. ja sen tekijä). Kuitit on myös säilytettävä.
2.4.2005	Jätevesijärjestelmän selvitys tehty ja käyttö- ja huolto-ohjeet haettu www.jatevesi.fi -sivuilta, Matti Meikäläinen
5.4.2005	Saostussäiliöiden tyhjennys ja täyttö puhtaalla vedellä, Oy LokaFirma Ab, kuitti liitteenä
5.4.2005	Saostussäiliön T-kappale rikki
6.4.2005	Saostussäiliön T-kappaleen korjaus, LVI-Korjaus Oy, kuitti liitteenä

ASEMAPIIRUSTUS: Jos kiinteistöllä on asemapiirustus (kartta kiinteistöstä), jossa käy ilmi jätevesijärjestelmän sijainti kiinteistöllä, laitetaan tästä kopio selvityksen liitteeksi. Jos asemapiirustuksessa ei ole jätevesijärjestelmän sijaintia, niin piirustuksen kopioon piirretään sijainnit. Jos asemapiirustusta ei ole niin sellaisen voi itse piirtää esim. A3 kokoiselle paperille. Esim.

MAASUODATTAMO JA MAAHANIMEYTTÄMÖ:

SANOJEN SELITYYSIÄ

Huoneistoala	Rakennuksen sisätilojen pinta-ala.
Umpisäiliö	Jäteveden ja lietteen tilapäiseen varastointiin tarkoitettu vesitiivis säiliö.
Tyhjennysajoneuvo	Loka-auto tai jokin muu ajoneuvo, jolla liete ja jätevesi kuljetetaan kunnan määräysten mukaisesti käsiteltäväksi.
Saostussäiliö	Yksi- tai useampiosainen vesitiivis jäteveden käsittely, joka erottaa jätevedestä vettä ras-kaammat ja kevyemmät aineet. (vanha nimitys sakokaivo)
Maasuodattamo	Käsittely, jossa esikäsitelty jätevesi suodatetaan rakennetun (muusta maaperästä vesitiiviisti erotetun) maakerroksen läpi ja kootaan putkistolla edelleen johdettavaksi.
Maahanimeyttämö	Käsittely, jossa jätevesi imeytetään maaperään, josta se kulkeutuu pohjaveteen.
Pohjaveden etäisyys maanpin-nasta	Arvion pohjaveden etäisyydestä maanpinnasta voi tehdä esim. kiinteistön rengaskaivon avulla: kuinka kaukana maanpinnasta veden pinta kaivossa on, kun kaivossa on todella hyvin vettä.
Pienpuhdistamo	Käsittelylaite, jossa jätevesi johdetaan laitteeseen, joka perustuu kemiallisiin, fysikaalisiin, biologisiin prosesseihin ja/tai niiden yhdistelmiin.
Pakettisuodatin	Käsittelylaite, jossa jätevettä puhdistetaan suodattamalla se jonkin materiaalin läpi.
Säännöllinen hoito ja huolto	Jätevesijärjestelmä vaatii hoitoa ja huoltoa sekä ohjeet näille. Lisäksi on ohjeiden tekijän lisättävä kohteita tarpeen mukaan. Ohjeiden mukaisella hoidolla ja huollolla varmistetaan, että järjestelmä toimii parhaalla mahdollisella tavalla.

Lisää tietoa ja käyttö- ja huolto-ohjeita: www.vesiensuojelu.fi/jatevesi

Liite 1. Kartoitus- ja neuvontakäyntien keskeiset lomakkeet
(3/17)

**Förbundet för
vattenskyddsföreningarna
i Finland rf**

UTREDNING ÖVER AVLOPPSSYSTEMET

I miljöskyddslagen avsedda: utredning över avlopps-systemet, bruks- och underhållsanvisningar och bokföring. Dessa skall förvaras i fastigheten och vid behov företes för tillsynsmyndigheter.

www.vesiensuojelu.fi

Datum _____

20.4.2017

FASTIGHETENS ÄGARE	Namn		
	Adress		
	E-post		Telefon under tjänstetid
FASTIGHETEN	By och fastighet RNr		Fastighets namn
	Adress		Areal
	Jordmån ☐ Berg ☐ Sand ☐ Lera ☐ Torv ☐ Annan, vad?		
	Fastigheten ligger på Grundvattenområde ☐ Ja ☐ Nej Strandområde ☐ Ja ☐ Nej Tätt bebyggt område ☐ Ja ☐ Nej Glesbebyggt område ☐ Ja ☐ Nej		
BYGGNADEN	☐ Egnahemshus ☐ Fritidshus, används ca ____ mån./år ☐ Bastu		
	☐ Annan, vad?		
	Lägenhetsarealen* ____ m ² Antal invånare ____ personer		
UTRUSTNING avlopps påverkande	☐ Simbassäng ☐ Bubbelbad ☐ Badkar ☐ Dusch ____ st. ☐ Bastu ☐ Vattenklosett		
	☐ Tvättmaskin ☐ Diskmaskin ☐ Annan, vad?		
	Hushållsvatten-tillgång ☐ Vattenledningsnät ☐ Egen brunn (bärs in) ☐ Egen brunn (pumpas in) ☐ Annan, vad?		
TOALETT	☐ Komposttoalett, Tillverkare _____ Modell _____		
	där urinen ☐ samlas i slutna tank ____ m ³ , och förs, vart? ☐ avdunstar		
	☐ Annan (t.ex. utedass, förbränningstoalett), vad? ☐ Vattenklosett, ____ st.		
BEHANDLING AV AVLOPPS- VATTNEN	☐ Avloppsvattnet leds via ____-delad slamavskiljare * (vattenvolym ____ m ³) till: ☐ Markbädd* ☐ Infiltrationsanläggning * ☐ Annastans, vart? Markbäddens/infiltrationsanläggningens tillverkningsår ____ . Bedömning av grundvattnets lodrätta avstånd* vid markbädden/infiltrationen: ____ m.		
	☐ Allt vatten leds till slutna avloppstank* ☐ Vattenklosettens vatten leds till slutna avloppstank Från slutna avloppstank förs avloppsvattnet, vart? Tömningsfordonen* slipper till ____ meters avstånd från den slutna avloppstanken. Tankens tillverkningsmaterial ☐ Plast ☐ Glasfiber ☐ Annat, vad? Tanken volym ____ m ³ , och tillverkningsår ____ .		
	☐ Inget avloppsvatten leds till slutna avloppstank		
	☐ Minireningsverk * Tillverkare _____ Modell _____		
	☐ Fabrikstillverkat paketfilter * Tillverkare _____ Modell _____		
	☐ Annan, vilken?		
LEDANDET AV BEHANDLADE AVLOPPSVATTEN	Prover kan tas från avloppsvatten som kommer in i och ut från behandlingen. ☐ Ja ☐ Nej ☐ Bara från inkommande ☐ Bara från utgående		
	Det behandlade avloppsvattnet leds i rör till ☐ Marken ☐ Dike ☐ Till en annan plats, vart?		
SKYDDS-AVSTÅND	Avloppsvattnens behandlingsplats		Avloppsvattnens utsläppspunkt
	Avstånd till närmaste grannes bostadshus eller motsv. _____ m		_____ m
	Avstånd till närmaste tomtgräns _____ m		_____ m
	Avstånd till närmaste hushållsvattenbrunn / vattentäkt _____ m		_____ m
Avstånd till vattendrag (dike, bäck, å, sjö eller hav) _____ m		_____ m	
BILAGOR	☐ Situationsplan* ____ st. (t.ex. i skala 1:500 eller 1:1000. På ritningen bör tydligt utmärkas var bl.a. byggnader, närmaste hushållsvattenbrunnar (till ca 150 m avstånd) och alla delar av system för behandling av avloppsvatten och även var avloppsvattnet kommer ut och var diken ligger.)		
	☐ Övriga bilagor ____ st. bl.a bruks- och underhållsanvisningar och -bokföring		
UPPGIFTERNAS UPPDATERING	Utredningen och bruks- och underhållsanvisningarna skall hållas aktuella. Alla förändringar som görs på avloppssystemet eller på fastigheten och som påverkar avloppsvattnet på någon vis, måste komma fram i detta dokument. Dokumenten skall förvaras i fastigheten och vid behov företes för myndigheterna.		

*INSTRUKTIONER OCH EXEMPEL

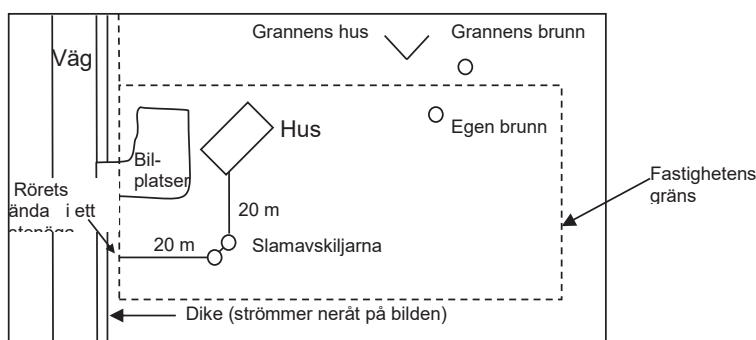
Liite 1. Kartoitus- ja neuvontakäyntien keskeiset lomakkeet (4/17)

ÄTGÄRDS DAGBOK: I åtgärdsdagboken bör man anteckna allt som gäller avloppssystemet, dvs. granskningar, underhåll, service och brister (och deras reparationer). Ett vanligt skolhäfte fungerar väl som en dagbok.

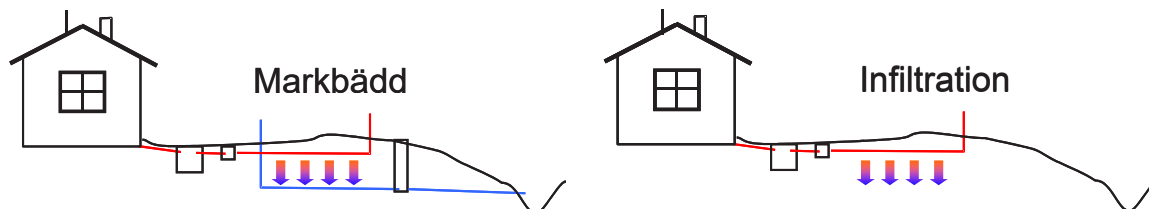
Exempel på åtgärdsdagboken och anteckningar:

Datum	Åtgärd (t.ex. tankens tömning, service, inspektion och vem som har gjort det). Kvittona skall också förvaras.
2.4.2005	Utredningen över avloppssystem är gjord och bruks- och underhållsanvisningar är hämtade från www.jatevesi.fi -sidorna, Sven Svensson
5.4.2005	Tömning av slamavskiljaren och fyllning med rent vatten, Oy SlamFirma Ab, kvittot är bifogat
5.4.2005	Slamavskiljarens T-stycke är söndrigt
6.4.2005	Reparation av slamavskiljarens T-stycke, VVS-Reparationer Ab, kvittot är bifogat

SITUATIONSPLAN: Om det finns situationsplan (karta över fastigheten), där avloppssystemets placering på fastigheten framkommer, skall en kopia av denna bifogas. Om placeringen inte syns, skall man rita in den på kopian. Om det inte finns någon situationsplan, kan man själv rita en sådan t.ex. på ett papper av storlek A3. Ex.

MARKBÄDD OCH INFILTRATION:

ORDFÖRKLARINGAR

Lägenhetsarealen	Bostadsyta. Byggnadens inre areal.
Sluten avloppstank	Vattentät tank för tillfällig lagring av hushållsavloppsvatten eller slam.
Tömningsfordon	Fordon som transporterar hushållsavloppsvatten eller slam till behandling enligt kommunens direktiv.
Slamavskiljare	Vattentät mekanisk anläggning i en eller flera delar, vars huvudsakliga syfte är att hålla kvar de fasta partiklar som avskiljs från avloppsvattnet samt partiklar som är lättare än vatten. (gammalt namn slambrunn)
Markbädd	Behandling där vatten filtreras genom ett byggt marklager (vattentätt och isolerat från marken i omgivningen) och samlas ihop för att ledas vidare.
Infiltrationsanläggning	Behandling där avloppsvatten absorberas i marken för rening innan det når grundvattnet.
Grundvattnets lodrätta avstånd från markytan	Bedömningen av grundvattnens nivå från markytan kan fås t.ex. genom att kolla vattennivån i brunnen när det finns rikligt med vatten.
Minireningsverk	Anläggning för rening av hushållsavloppsvatten och som kan fungera enligt fysikaliska, kemiska eller biologiska principer eller enligt en kombination av dessa.
Paketfilter	Anläggning för rening av hushållsavloppsvatten där avloppsvatten filtreras genom någon material.
Regelbunden skötsel och underhåll	Avloppsvattensystem kräver skötsel och underhåll och anvisningen till dom. Den som gör denna anvisning måste tillägga nödvändiga objekt som behövs för att systemet skall fungera.

Ytterligare information och bruks- och underhållsanvisningar:

www.vesiensuojelu.fi/avloppsvatten

Liite 1. Kartoitus- ja neuvontakäyntien keskeiset lomakkeet
(5/17)HAJAJÄTEVESI
kiinteistökäynnin
muistio 2020

1/5

KARTOITUS- JA NEUVONTAKÄYNTI

Neuvojan nimi /organisaatio/allekirjoitus	PVM
Kiinteistönomistaja/edustaja:	
<i>Tämä on kuittaus siitä, että neuvontakäynti tehty paikan päällä yllämainitun henkilön läsnä ollessa</i>	
☐ Neuvontakäynnillä kerätyt tiedot toimitetaan kunnan ao. viranomaiselle	

KIINTEISTÖN PERUSTIEDOT

Kiinteistörekisteritunnus	Kiinteistön mahdolliset luvat ☐ RAVA ☐ TESU ☐ YS ☐ VL
Katuosoite	Kiinteistön/tontin/pihapiirin pinta-ala (ha) ☐ > 0,5
Postinumero- ja toimipaikka	Rakennukset:

SIJAINTI ERITYISALUEELLA

Pohjavesialue
 Ranta-alue
 Tiiviisti rakennettu alue
 Vesihuollon laajennusalue
 Alueella asetuksesta poikkeavia määräyksiä
 Muu, mikä?

ETÄISYYDET

	m	J1	P1	J2	P2
Rantaviiva					
Talousvesikaivo					
Oja					
Muu					
J=järjestelmä, P=purkupaikka					

KIINTEISTÖN KÄYTTÖASTE ja RAKENNUKSET

☐ Ympärivuotinen, kiinteä asuminen	☐ Osa-aikainen/vapaa-ajan asuminen	kesä	talvi
Asukkaita / käyttäjiä: _____ kpl (max. _____)	viikonloppuisin, _____ kpl		
Huoneistoala: _____ m ²	kokonaisia viikkoja, _____ kpl		
☐ Erillinen sauna ☐ vähäinen vesimäärä*	yksittäisiä päiviä (ei yöpymistä)		
☐ Ulkokäymälä ☐ perinteinen ☐ muu**	jatkuvasti, _____ kk		
☐ Muu rakennus:	käyttöpäiviä yhteensä, _____ kpl		
	☐ Ei vedenkäyttöä		

VEDENHANKINTA

☐ Liittynyt vesijohtoverkoston:	☐ Kunnan	☐ Vesiosuuskunnan	☐ Muu
☐ Oma kaivo:	☐ Porakaivo	☐ Rengaskaivo	☐ Yhteinen kaivo:
☐ Kantovesi:		☐ Kesävesijohto	
☐ Vesi otetaan järvestä	☐ Muu vesilähde:		
☐ Vesimittari käytössä	Kaivon koordinaatit: P=	I=	

VESIVARUSTELU

☐ WC	☐ **DT	☐ Erotteleva***	☐ Tuhkaava
☐ Tiskikone	☐ Sisä-DT	☐ Kompostoiva	☐ Muu:
☐ Pyykkikone	Valmistaja/malli:		
☐ Suihku	☐ Käytetään fosforittomia/mietoja pesuaineita		
☐ Sauna	☐ muu varuste:		
☐ Lämminvesivaraaja, tilavuus _____ litraa	☐ Lämpövoimala		
☐ Arvioitu veden käyttö _____ l/hlö/vrk (m ³ /vuosi)			
☐ Seuraavan 5 vuoden aikana on odotettavissa muutoksia varustelutasossa			

Liite 1. Kartoitus- ja neuvontakäyntien keskeiset lomakkeet
(6/17)HAJAJÄTEVESI
kiinteistökäynnin
muistio 2020

2/5

VIEMÄRÖINTI

☐ 1-putkiviemärointi	☐ 2-putkiviemärointi	☐ Ei viemärointiä
WC:n erillisviemäroinnin mahdollisuus		☐ Kyllä ☐ Ei ☐ Ei tietoa
☐ ***Virtsan erillisviemärointi, mihin?		☐ Ulsteen erillisviemärointi, mihin?
☐ Alipainekäymälä, minne johdetaan?		☐ Muuta, esim. keittiö erillisviemäroity?

JÄTEVESIJÄRJESTELMÄN TIEDOT

Rakennusvuosi:	Tehdyt muutokset:
☐ Suunnittelija:	☐ Rakentaja/asentaja:
☐ Vastaava työnjohtaja:	☐ Tarkastettu rakennusvaiheessa, kuka?
☐ Suunnitelma/selvitys	☐ Käyttö- ja huolto-ohjeet
☐ Toimenpidepäiväkirja	☐ Kuitit
☐ Rakenteen ja toimivuuden tarkistukset 10 vuoden välein (huom. umpisäiliö erikseen)	
☐ Huoltosopimus, yritys:	
☐ Mitoituksen asukasmäärä _____ kpl	☐ Mitoituksen vesimäärä _____ l/hlö/vrk
☐ Havaitut toimintahäiriöt:	
☐ Puhdistustulos tutkittu	Vuosi:
Näytteenottomahdollisuus ☐ on ☐ ei	☐ Käsittelemätön jätevesi
☐ Erillinen näytteenottoaivo	☐ Käsitelty jätevesi

JÄTEVEDEN PÄÄSTÖ/PURKU

koordinaatit: P=	I=	Kunto ☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
☐ Oja	☐ Maaperä (täytä myös yksinkertainen maaperäkäsittely)	
☐ Salaoja	☐ Vesistö	
☐ Purku rakennuksen perustuksissa	☐ Ei tietoa	
☐ Maastoon/maan pinnalle	☐ Purku naapurin tontille	
☐ Muu:	☐ Rasite olemassa	

 *YKSINKERTAINEN MAAPERÄKÄSITTELY tai PURKUJÄRJESTELY

koordinaatit: P=	I=	Kunto ☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
☐ Kivipesä tai imeytyskaivo (alleiviivaa)	☐ Imeytysputki	
Tilavuus: _____ m ³	Pituus: _____ m	
☐ Kasvillisuussaareke	☐ Tehdasvalmisteinen rakenne, kuten saunapallo:	
pinta-ala: _____ m ²	Tilavuus: _____ m ³	
☐ Ei tietoa	☐ Saostusosa tai -säiliö:	
☐ Muu:		

Liite 1. Kartoitus- ja neuvontakäyntien keskeiset lomakkeet
(7/17)HAJAJÄTEVESI
kiinteistökäynnin
muistio 2020

3/5

 SAOSTUSSÄILIÖ kaikki jätevedet vain käymälävedet vain harmaat jätevedet

koordinaatit: P=	I=	Kunto ☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
Rakennusvuosi:	Osioita: _____ kpl	
Tilavuus yhteensä: _____ m ³	☐ Nykyinen tyhjennysväli: _____ krt/vuosi Tyhjentäjä:	
☐ Muovi	☐ Lasikuitu	
☐ Teräs	☐ Betoni	
☐ Muu, mikä?	☐ Ei tietoa	
☐ T-haarat	☐ Pohja	
☐ Kaikissa osioissa ☐ Ei viimeisessä	☐ Kaikissa osioissa ☐ Ei viimeisessä	

 UMPISÄILIÖ kaikki jätevedet vain käymälävedet vain harmaat jätevedet

koordinaatit: P=	I=	Kunto ☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
☐ Säiliöön johdettavat muut jakeet:		
☐ Tiskivedet		
☐ Muovi	☐ Lasikuitu	
☐ Teräs	☐ Betoni	
☐ Muu:	☐ Ei tietoa	
☐ Tilavuus: _____ m ³	☐ Täyttymishälytin	
☐ Nykyinen tyhjennysväli: _____ krt/vuosi	☐ Tyhjentäjä:	
☐ Tarkistukset 5 vuoden välein		

 PIENPUHDISTAMO kaikki jätevedet vain käymälävedet vain harmaat jätevedet

koordinaatit: P=	I=	Kunto ☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
☐ Valmistaja	☐ (Vuosi) Malli	
☐ Biologinen prosessi:	☐ Aktiiviliete	☐ Biosuodin ☐ Bioroottori
☐ Kemiallinen prosessi:	☐ Kemikaalin lisäys _____ krt/_____	
Toiminta	☐ Jatkuva toiminen	☐ Panos
☐ (Ylijäämä)lietteen tyhjennys: _____ krt/(vuosi/kk) Minne liete viedään:	☐ Suodatinmateriaalin kunnostus: _____ krt(vuosi/kk) Kunnostustapa:	
☐ Biologisen prosessin toimivuus tarkistettu _____ krt/(vuosi/kk/viikko)		
☐ Kemiallisen prosessin toimivuus tarkistettu _____ krt/(vuosi/kk/viikko)		

Liite 1. Kartoitus- ja neuvontakäyntien keskeiset lomakkeet
(8/17)HAJAJÄTEVESI
kiinteistökäynnin
muistio 2020

4/5

IMEYTYSKENTTÄ tai –OJASTO kaikki jätevedet vain käymälävedet vain harmaat jätevedet

koordinaatit: P=	I=	Kunto ☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
☐ Saostussäiliö	☐ Kentän pinta-ala: _____ m ²	☐ Imeytysputket: _____ kpl
☐ Kallio	☐ Hiekka	☐ Tuuletusputket: _____ kpl
☐ Savi	☐ Turve	☐ Omatekoinen
☐ Sora, murske	☐ Muu:	☐ Valmis paketti
☐ Maaperän soveltuvuus tarkistettu		Kuvaus:
Milloin/miten:		
☐ Tehostettu imeytys levitys- ja kasvualustojen avulla, merkki/malli:		
☐ Tehostettu fosforinpoisto, mikä?		
☐ Pohjaveden ylin pinnankorkeus: _____ m maanpinnan alapuolella		
Tarkistettu (milloin/miten):		

MAASUODATTAMO kaikki jätevedet vain käymälävedet vain harmaat jätevedet

koordinaatit: P=	I=	Kunto ☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
☐ Saostussäiliö	☐ Kentän pinta-ala: _____ m ²	☐ Imeytysputket: _____ kpl
☐ Kokoomakaivo	☐ Eristys muusta maasta:	
☐ Suodatusmateriaalin soveltuvuus tarkistettu __.__.____ (pvm)		
Menetelmä:		
☐ Tehostettu suodatus levitys- ja kasvualustojen avulla, merkki/malli:		
☐ Valmis paketti, merkki:		
☐ Tehostettu fosforinpoisto (käytössä/vain asennettu)		
☐ Esisaostus	☐ Jälkisaostus	
☐ Rakennettu kenttään	☐ Muu, mikä?	

Liite 1. Kartoitus- ja neuvontakäyntien keskeiset lomakkeet
(9/17)HAJAJÄTEVESI
kiinteistökäynnin
muistio 2020

5/5

JOHTOPÄÄTÖKSET – Käynnillä tultiin seuraavaan johtopäätökseen jätevesijärjestelmän uusimistarpeen suhteen:

☐	Järjestelmä ei täytä vaatimuksia	☐ Ryhdyttävä toimenpiteisiin välittömästi
		☐ erillisen aikataulun mukaan
☐	☐ Järjestelmä vaatii kunnostustoimia tai pieniä parannuksia	
	☐ Järjestelmä vaatii seurantaa	
☐	Järjestelmä nykyisellään kunnossa	
☐	Jätevesimäärä vähäinen nykyisellään, järjestelmä ei vaadi toimenpiteitä	
	☐ Johtopäätöstä ei voitu tehdä:	
	Ikäperusteisen vapautuksen edellytykset olemassa	☐ Kyllä ☐ Ei

JOHTOPÄÄTÖKSET – Asukkaalle esitellyt vaihtoehdot ja ehdotetut toimet

Jätevesijärjestelmän dokumentointi / alustava aikataulu	
☐ Laaditaan selvitys /	☐ Laaditaan suunnitelma /
☐ Yleiset käyttö- ja huolto-ohjeet jätetty kiinteistölle	
Jätevesijärjestelmän kunnostaminen / kuormituksen vähentäminen	
☐ WC:n vaihto kuivakäymäläksi tai kuivakäymälä lisäkäymäläksi	☐ WC:n uusiminen vähän vettä käyttäväksi huuhtelukäymäläksi
☐ Mietojen pesuaineiden käyttö	☐ Fosforinpoiston tehostaminen
☐ Saostussäiliöiden kunnostus	☐ Saostussäiliöiden osioiden lisäys
☐ Hälyttimen lisääminen umpisäiliöön	☐ Muu, mikä?
Jätevesijärjestelmän uudistaminen, jätevesien johtaminen...	
☐ umpisäiliöön ☐ mustat ☐ harmaat	
☐ maapuhdistamoon, jonka tyyppin suunnittelija valitsee	☐ imeytyskenttään
☐ maasuodattamoon	☐ harmaavesisuodattimeen
☐ laitepuhdistamoon	☐ muu, mikä?
☐ Jätevesien käsittely naapureiden kanssa yhteisessä järjestelmässä	☐ Liittyminen viemäriverkostoon
☐ Esite vaihtoehdoista jätetty kiinteistölle	

LISÄTIETOJA/MUISTIINPANOJA**Kuvien käyttöoikeus**

☐ Saa käyttää verkkosivuilla ja neuvontatarkoituksiin (jos ihmisiä mukana)
☐ Saa käyttää vain yhdistyksen sisäisesti

Liite 1. Kartoitus- ja neuvontakäyntien keskeiset lomakkeet
(10/17)

AVLOPPSVATTEN

pm för fastighetsbesök

2020

1/6

INSAMLING AV UPPGIFTER

Rådgivarens namn /organisation/underskrift	Datum
Fastighetsägare/representant:	
<i>Detta är en kvittering på att rådgivningsbesöket har gjorts på plats med ovan nämnda person närvarande</i>	
☐ De uppgifter som samlas in under rådgivningsbesöket ges till vederbörande myndighet	

FASTIGHETENS UPPGIFTER

Fastighetsregisternummer	Fastighetens lov, lovnr ☐ RAVA ☐ TESU ☐ YS ☐ VL
Gatuadress	Fastighetens/tomtens/gårdsplanens areal (ha) ☐ > 0,5
Postnummer och -anstalt	Byggnader:

LÄGE, SPECIALOMRÅDE

Grundvattenområde
 Strandområde
 Tätbebyggt område
 Utvecklingsområde för vattentjänster
 Från förordningen avvikande bestämmelser
 Annat, vad?

AVSTÅND

	m	S1	U1	S2	U2
Strandlinjen					
Hushållsvattenbrunn					
Dike					
Annat					
S=System, U=Utlopp					

FASTIGHETENS ANVÄNDNING och BYGGNADER

☐ Året runt, fast bosättning	☐ Deltids-/fritidsboende	sommar		vinter	
Invärdare / användare: _____ st. (max. _____)	veckoslut, _____ st.				
Bostadshusets areal: _____ m ²	hela veckor, _____ st.				
☐ Skild bastu ☐ små vattenmängder*	enstaka dagar (ej övernattnings)				
☐ Utedass ☐ traditionellt ☐ annat**	fortgående, _____ mån				
	användningsdagar totalt, _____ st.				
☐ Annan byggnad:	☐ Ej vattenanvändning				

VATTENANSKAFNING

☐ Ansluten till vattenledningsnätet:	☐ Kommunal	☐ Vattenandelslag	☐ Annat
☐ Egen brunn:	☐ Borrbrunn:	☐ Ringbrunn:	☐ Gemensam brunn:
☐ Inburet vatten:	☐ Sommarvattenledning		
☐ Vatten tas från sjön	☐ Annan vattenresurs:		
☐ Vattenmätare används	Brunns koordinater P=	I=	

UTRUSTNING

☐ WC	☐ **DT	☐ Separerande***	☐ Brännande
☐ Diskmaskin	☐ Inomhus-DT	☐ Komposterande	☐ Annat:
☐ Tvättmaskin	Tillverkare/modell:		
☐ Dusch	☐ Använder fosfatfria/milda tvättmedel		
☐ Bastu	☐ Övrig utrustning:		
☐ Varmvattenberedare, volym _____ liter	☐ Genomströmningvärmare		
☐ Uppskattad vattenanvändning _____ l/pers/dygn (m ³ /år)			
☐ Förändringar i utrustning förväntas ske inom 5 år			

Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry Västra Nylands vatten och miljö rf
 Länsi-Louhenkatu 31, PL 51, 08101 LOHJA, Västra Louhigatan 31, PB 51, 08101 LOJO
 puh./tel (019) 323 623, faksi/fax (019) 325 697
 www.luvy.fi
 Y-tunnus 0213960-4

Id-nummer:

____/____/____

Liite 1. Kartoitus- ja neuvontakäyntien keskeiset lomakkeet
(11/17)

AVLOPPSVATTEN

pm för fastighetsbesök

2020

2/6

AVLOPPSSYSTEM

☐ 1-rörssystem	☐ 2-rörssystem	☐ Inget avlopp
Separering av WC-vatten möjligt		☐ Ja ☐ Nej ☐ Vet ej
☐ *** Avskiljning av urin, vart?		☐ Avskiljning av avföring, vart?
☐ Vakuumtoalett, leds vart?		☐ Annat, vad? (t.ex. köket skilt)

AVLOPPSSYSTEMETS UPPGIFTER

Byggnadsår:	Ändringar gjorda:
☐ Planerare:	☐ Montör:
☐ Ansvarig arbetsledare:	☐ Granskad i byggnadsskedet, vem?
☐ Plan/utredning	☐ Bruks- och underhållsanvisningar
☐ Bruksdagbok	☐ Kvitton
☐ Konstruktion och funktion granskad med 10 års mellanrum (Obs. sluten tank skilt)	
☐ Underhållsavtal, företag:	
☐ Dimensioneringens invånarantal _____ st.	☐ Dimensionerad vattenmängd _____ l/pers/dygn
☐ Iakttagna funktionsstörningar:	
☐ Reningsresultatet undersökts	År: _____
Provtagningsmöjlighet ja ☐ nej ☐	☐ Obehandlat avloppsvatten
☐ Skild provtagningsbrunn	☐ Behandlat avloppsvatten

UTLOPP

Koordinater P= _____ I= _____ Skick ☐ 0 ☐ 1 ☐ 2	
☐ Dike	☐ Marken (fyll även i enkel markbehandling)
☐ Täckdike	☐ Vattendrag
☐ Utlopp under byggnaden	☐ Vet ej
☐ I terrängen/på marken	☐ Utlopp på grannens tomt
☐ Annat:	☐ Servitut

 *ENKEL MARKBEHANDLING eller UTLOPPSSYSTEM

Koordinater P= _____ I= _____ Skick ☐ 0 ☐ 1 ☐ 2	
☐ Stenöga eller infiltreringsbrunn (strecka under) Volym: _____ m ³	☐ Infiltreringsrör Längd: _____ m
☐ Vegetationszon areal: _____ m ²	☐ Fabrikstillverkad konstruktion, så som bastuboll Volym: _____ m ³
☐ Vet ej	☐ Slamavskiljare
☐ Annat:	

Liite 1. Kartoitus- ja neuvontakäyntien keskeiset lomakkeet
(12/17)

AVLOPPSVATTEN pm för fastighetsbesök 2020

3/6

 SEDIMENTERINGSBRUNN
 allt avloppsvatten endast toalettwater endast grävwater

Koordinater P=	I=	Skick ☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
Byggnadsår:	Delar: _____ st.	
Volym totalt: ___ m ³	☐ Nuvarande tömningsintervall: ___ ggr/år	
Tömmare:		
☐ Plast	☐ Glasfiber	
☐ Stål	☐ Betong	
☐ Annat, vad?	☐ Vet ej	
☐ T-stycken	☐ Botten	
☐ I alla delar ☐ Inte i sista	☐ I alla delar ☐ Inte i sista	

Id-nummer:

_____/____/____

Liite 1. Kartoitus- ja neuvontakäyntien keskeiset lomakkeet
(13/17)

AVLOPPSVATTEN pm för fastighetsbesök 2020

4/6

 allt avloppsvatten endast toalettavatten endast grävavatten

 MINIRENINGSVERK

Koordinater P=	I=	Skick	☐ 0	☐ 1	☐ 2
☐ Tillverkare	☐ (Vuosi) Modell				
☐ Biologisk process:	☐ Aktivslam	☐ Biofilter	☐ Biorotor		
☐ Kemisk process:	☐ Kemikaliepåfyllning _____ ggr/_____				
Funktion	☐ Kontinuerlig	☐ Sats			
☐ Tömningsintervall för (överskotts)slam: _____ ggr(år/mån)	☐ Restaurering av filtermaterial: _____ ggr(år/mån)				
Vart förs slammet:	Restaureringsmetod:				
☐ Kontroll av den biologiska processen _____ ggr/(år/mån/vecka)					
☐ Kontroll av den kemiska processen _____ ggr/(år/mån/vecka)					

 allt avloppsvatten endast toalettavatten endast grävavatten

 SLUTEN TANK

Koordinater P=	I=	Skick	☐ 0	☐ 1	☐ 2
☐ Övriga fraktioner som leds i tanken:					
☐ Diskvatten					
☐ Plast	☐ Glasfiber				
☐ Stål	☐ Betong				
☐ Annat:	☐ Vet ej				
☐ Volym: _____ m ³	☐ Överfyllnadslarm				
☐ Nuvarande tömningsintervall: _____ ggr/år	☐ Tömmare:				
☐ Granskning med 5 års mellanrum					

 INFILTRATIONSANLÄGGNING
 allt avloppsvatten endast toalettavatten endast grävavatten

Koordinater P=	I=	Skick	☐ 0	☐ 1	☐ 2
☐ Sedimenteringsbrunn	☐ Fältets areal: _____ m ²				
☐ Infiltreringsrör: _____ st.	☐ Luftningsrör: _____ st.				
☐ Berg	☐ Sand	☐ Självjord			
☐ Lera	☐ Torv	☐ Färdigt paket			
☐ Grus, kross	☐ Annat:	Beskrivning:			
☐ Jordmånens lämplighet undersökt					
När/Hur:					
☐ Effektiviserad infiltration med hjälp av spridnings- och tillväxtunderlag, märke/modell:					
☐ Effektiviserad forsforrening, vad?					
☐ Grundvattnets högsta nivå: ___ m under markytan					

Id-nummer:

____/____/____

Liite 1. Kartoitus- ja neuvontakäyntien keskeiset lomakkeet
(14/17)

AVLOPPSVATTEN
pm för fastighetsbesök
2020

5/6

MARKBÄDD

allt avloppsvatten endast toalettwater endast gråwater

Koordinater P=	I=	Skick ☐ 0 ☐ 1 ☐ 2
☐ Sedimenteringsbrunn	☐ Fältets areal: _____ m ²	
☐ Infiltreringsrör: _____ st.	☐ Luftningsrör: _____ st.	
☐ Uppsamlingsbrunn	☐ Isolering från marken:	
☐ Filtermateriallets lämplighet undersökt __.__.____ (datum)		
Metod:		
☐ Effektiverad infiltration med hjälp av spridnings- och tillväxtunderlag, märke/modell:		
☐ Färdigt paket, märke:		
☐ Effektiverad fosforrening (i bruk/endaat installerad)		
☐ Förfällning	☐ Efterfällning	
☐ Inbyggd i bädden	☐ Annat, vad?	

Id-nummer:

____/____/____

Liite 1. Kartoitus- ja neuvontakäyntien keskeiset lomakkeet
(15/17)

AVLOPPSVATTEN pm för fastighetsbesök 2020

6/6

SLUTSATSER– Vid besöket kom man fram till följande slutsatser angående avloppssystemets förnyelsebehov:

☐	Systemet uppfyller inte kraven	☐ bör omedelbart skrida till åtgärder för att förnya systemet
		☐ system skall förnyas enligt en skild tidtabell
☐	☐ Systemet kräver reparationsåtgärder eller små förbättringar	
	☐ Systemet kräver uppföljning	
☐	Systemet är i nuläget i skick	
☐	Avloppsvattenmängden är i nuläget liten och systemet kräver inga åtgärder	
☐ Bedömning kunde inte göras:		
Förutsättning för befrielse på grund av ålder ☐ Ja ☐ Nej		

SLUTSATSER – Alternativ och åtgärder föreslagna till invånaren

Dokumentation av systemet/preliminär tidtabell	
☐ Uppgörande av utredning /	☐ Uppgörande av plan /
☐ Allmänna bruks- och underhållsanvisningar lämnades på fastigheten	
Reparation av avloppssystemet/minskande av belastningen	
☐ Byte från WC till torrtoalett eller torrtoalett för extrabruk	☐ Byte från WC till en snålspolande vattenklosett
☐ Användning av milda tvättmedel	☐ Effektivisering av fosforering
☐ Reparation av sedimenteringsbrunnar	☐ Tillägg av delar i sedimenteringsbrunnar
☐ Tillägg av överflynnadslarm i slutna tank	☐ Annat, vad?
Förnyande av avloppssystemet, ledande av avloppsvattnet...	
☐ till slutentank ☐ svart ☐ grått	
☐ till markbehandling, vilken väljs av planeraren	☐ till infiltrationsanläggning
☐ till markbädd	☐ till gråvattenfilter
☐ till minireningsverk	☐ Annat, vad?
☐ Behandling av avloppsvatten tillsammans med grannarna	☐ Anslut till avloppsnät
☐ Broschyr över olika alternativ lämnad på fastigheten	

TILLÄGGSINFORMATION/MINNESANTECKNINGAR

Rätt till att använda foton

☐ Foton får användas på nätsidor och i rådgivningssyfte (om människor med i bilden)
☐ Foton får användas inom föreningen

Liite 1. Kartoitus- ja neuvontakäyntien keskeiset lomakkeet
(16/17)

TAUSTATIEDOT:

Neuvojan nimi /organisaatio/allekirjoitus		Kiinteistökäynnin päivämäärä:
Kiinteistön osoite, postinumero ja postitoimipaikka tai rekisterinumero:		
Kiinteistönomistaja/edustaja: <i>Nimi ja allekirjoitus</i>		Kiinteistön käyttö: ☐ ympärivuotinen asuminen ☐ vapaa-ajan asuminen, käyttö _____
Selvitys jätevesijärjestelmästä olemassa ☐ kyllä ☐ ei	Käyttö- ja huolto-ohjeet olemassa ☐ kyllä ☐ ei	Ikäperusteisen vapautuksen edellytykset olemassa ☐ kyllä ☐ ei
Kartoitus- ja neuvontakäynnillä päädyttiin pintapuolisen tarkastelun jälkeen siihen, että käytössä on		

ARVIO

jätevesijärjestelmän
uusimistarpeesta

JOHTOPÄÄTÖS JÄTEVESIJÄRJESTELMÄN UUSIMISTARPEESTA*:

☐ 	Jätevesijärjestelmä ei nykyisellään täytä puhdistusvaatimuksia ☐ Siirtymäaika loppui 31.10.19 → Ryhdyttävä toimenpiteisiin järjestelmän uudistamiseksi välittömästi ☐ Järjestelmä uudistetaan erillisen aikataulun mukaisesti Huomioita:
☐ 	☐ Järjestelmää kunnostettava tai tehostettava ☐ Järjestelmän toimivuutta seurattava Suositellut toimenpiteet:
☐ 	Järjestelmä kunnossa <i>Järjestelmän asianmukainen toimivuus edellyttää hyvää huoltoa käyttö- ja huolto-ohjeiden mukaisesti.</i>
☐ 	Vähäinen jätevesimäärä <i>Puhdistusvaatimus (YSL 527/2014) ei koske tätä kohdetta nykyisellään.</i> Kuvaus jätevesimäärästä: ☐ Suositellut pienet parannukset:

*Johtopäätös tehty pintapuolisen tarkastelun ja kiinteistökäynnillä saatujen tietojen perusteella. Jos tilanne muuttuu, on uusimistarve arvioitava uudelleen.

MUISTILISTA JATKOTOIMENPITEISTÄ

Selvitys laaditaan	Järjestelmän kunnostustoimet tehdään mahd. pian
Jätevesisuunnitelma teetetään	Säiliöt tyhjennetään viimeistään _____
Toimenpidelupa uudistamiseen haetaan	Toimivuuden seurantatoimenpiteet tehdään
Järjestelmä uusitaan viimeistään _____	Määräaikaishuollot:
Muuta:	

KIINTEISTÖLLE ANNETTU TIEDOKSI SEURAAVAT OHJEET JA ESITTEET:

JÄTEVESIOPAS-esite/Kesämökin JÄTEVESIOPAS-esite	Esite hankkeesta
Yleiset käyttö- ja huolto-ohjeet	Käyttöpäiväkirjamalli
Kuntakohtainen ohje toimenpideluvasta	Lista suunnittelijoista
Lista suunnitelman sisältövaatimuksista	Selvityslomake
Muuta:	

Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry Västra Nylands vatten och miljö rf
Länsi-Louhenkatu 31, PL 51, 08101 LOHJA, Västra Louhigatan 31, PB 51, 08101 LOJO
puh./tel (019) 323 623, faksi/fax (019) 325 697
www.luvy.fi
Y-tunnus 0213960-4

Tunnistenumero:

____/____/____

Liite 1. Kartoitus- ja neuvontakäyntien keskeiset lomakkeet
(17/17)**BEDÖMNING**av avloppssystemets
förnyelsebehov**BAKGRUNDSINFORMATION:**

Rådgivarens namn/organisation/underskrift:		Datum för fastighetsbesök:
Fastighetens adress, postnummer och -anstalt eller registreringsnummer:		
Fastighetsägare/representant: <i>Namn och underskrift</i>		Fastighetens användning: ☐ fastbosättning ☐ fritidsbosättning, användning _____
Utredning över avloppssystemet ☐ finns ☐ finns inte	Bruks- och underhållsanvisningar ☐ finns ☐ finns inte	Förutsättningar för befrielse på grund av ålder ☐ ja ☐ nej
Vid karterings- och rådgivningsbesöket fastställdes utifrån den ytliga kontrollen att systemet som används är		

SLUTSATS OM AVLOPPSSYSTEMETS FÖRNYELSEBEHOV*:

☐ 	I nuläget uppfyller avloppssystemet inte reningskraven ☐ Övergångsperioden slutade 31.10.19 → Bör omedelbart skrida till åtgärder för att förnya systemet ☐ Systemet förnyas enligt en skild tidtabell Observera:
☐ 	☐ Systemet skall repareras eller effektiveras ☐ Systemets funktionsduglighet skall följas upp Rekommenderade åtgärder:
☐ 	Systemet i skick <i>För att systemet skall fungera ordentligt förutsätts bra skötsel i enlighet med bruks- och underhållsanvisningarna.</i>
☐ 	Små mängder vatten <i>Reningskravet (YSL 527/2014) berör i nuläget inte det här objektet, systemet är alltså i skick.</i> Beskrivning av avloppsvattenmängden: ☐ Rekommenderade små ändringar:

*Slutsatsen grundar sig på en ytlig kontroll och information som har fåtts under fastighetsbesöket. Om situationen ändras bör förnyelsebehovet utredas på nytt.

MINNESLISTA FÖR FORTSATT ÅTGÄRDER

Utredning uppgörs	Systemets reparationsåtgärder görs så fort som möjligt
Plan över avloppssystem uppgörs (av planerare)	Behållarna töms senast _____
Åtgärdstillstånd för förnyande ansöks	Funktionsdugligheten uppföljs
Systemet förnyas senast _____	Tidsbundet underhåll:
Övrigt:	

INFORMATION SOM GIVITS TILL FASTIGHETEN I FORM AV FÖLJANDE ANVISNINGAR OCH BROSCHYRER:

AVLOPPSVATTENGUIDE-broschyr/Sommarstugans AVLOPPSVATTENGUIDE-broschyr	Broschyr om projekt
Allmänna bruks- och underhållsanvisningar	Modell på bruksdagbok
Kommunvis anvisning för åtgärdstillstånd	Lista över planerare
Lista över kraven på planens innehåll	Utredningsblankett
Annat:	

Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry Västra Nylands vatten och miljö rf
Länsi-Louhenkatu 31, PL 51, 08101 LOHJA, Västra Louhigatan 31, PB 51, 08101 LOJO
puh./tel (019) 323 623, faksi/fax (019) 325 697
www.luvy.fi
Y-tunnus 0213960-4

Id-nummer:

____/____/____

Liite 2. Mediatiedotteet (1/15)

Tiedote/Meddelande 7.2.2020

Hajajätevesineuvonnalla oli suuri kysyntä siirtymäajan loppuessa - neuvontaa jatketaan myös vuonna 2020

LINKKI 2019 -hankkeen loppuraportti on julkaistu. Kenttäkaudella 2019 LINKKI-hanke tavoitti kartoitus- ja neuvontakäynneillään yhteensä 641 kiinteistöä ja 1279 henkilöä liittyen haja-asutusalueiden jätevesiin. Neuvontaa jatketaan myös vuonna 2020 kuntien rahoittamana.

Kartoitus- ja neuvontakäyntejä tarjottiin 22:lle hankkeen yhteistyökuntien kanssa valitulle alueelle, joista suurin osa oli herkkiä pohjavesi- ja ranta-alueita. Osalla neuvontakäynneistä selvitettiin alkuun, sijaitseeko kiinteistö herkällä alueella, ja koskeeko sitä siirtymäajan voimassaolon lisäksi mahdollisesti jokin kunnan tiukempi määräys. Asukkaat suhtautuivat käynteihin edellisvuosien tapaan myönteisesti, ja saatu palaute oli pääasiassa positiivista. Jätevesineuvojat osallistuivat myös paikallisiin tori- ja kylätapahtumiin, joissa neuvontaa jaettiin ihmisille ilman ajanvarausta.

LINKKI-hankkeessa järjestettiin vuonna 2019 postikorttikampanja, jonka tarkoituksena oli muistuttaa ja herätellä ihmisiä tekemään tarvittavia uudistuksia jätevesijärjestelmiinsä. Muistutuspostikortit lähetettiin kaikille kiinteistöille, joilla neuvoja oli käynyt hankevuosina 2009 – 2018 ja antanut kohteelle joko punaisen (uudistettava, ei täytä lainsäädännön vaatimusta) tai keltaisen (täyttää lainsäädännön vaatimuksen, mutta tehtävä pieniä parannuksia tai seurattava) arvion. Postikorttikampanja herätti viestin vastaanottajissa paljon ajatuksia, ja kampanjan seurauksena sekä LUVVYyn että kuntien rakennusvalvontaan tuli paljon puheluita ja kyselyitä aiheeseen liittyen.

Vuonna 2019 siirtymäajan päättymisen lähestyessä ihmiset aktivoituivat muutenkin toden teolla kyselemään oman jätevesijärjestelmänsä tilanteesta. *”Tuntuu, että asukkaat olivat sisäistäneet lainsäädännön muutokset ja sen, että siirtymäajan loppu häämötti ranta- ja pohjavesialueilla. Neuvontapuheluita tuli varsinkin syksyä kohti huomattavasti aiempaa enemmän, ja asukkaiden kysymykset liittyivät hyvin paljon siihen, miten käytännössä edetä jätevesijärjestelmän uudistamisen, suunnittelun ja rakentamisen kanssa”*, kommentoi hankekoordinaattori **Virve Ståhl**. Neuvontahanke tavoitti yleisneuvontatilaisuuksissa sekä luennoilla eri tapahtumissa 430 henkilöä. Puhelimitse ja sähköpostitse neuvottiin lisäksi 208 henkilöä.

Haja-asutuksen jätevesineuvontaa on saanut Länsi-Uudellamaalla yli 8100 kiinteistöä vuosina 2009 – 2019, mutta arviolta noin 27 000 kiinteistöä on vielä vailla tarjottua neuvontaa. Valtionavusteinen LINKKI-hanke päättyi 31.10.2019 siirtymäajan loputtua, mutta neuvontatyö Länsi-Uudellamaalla jatkuu edelleen vuonna 2020 kuntien rahoittamana. Hajajätevesihankkeen neuvojilta on edelleen mahdollista kysyä neuvoa puhelimitse tai sähköpostilla, tulemalla paikan päälle yleisötilaisuuksiin tai pyytämällä neuvoja maksuttomalle kartoitus- ja neuvontakäynnille. Joidenkin kuntien osalta myös alueelliset kiinteistökohtaiset neuvontakäynnit jatkuvat.

Länsi-Uudenmaan hajajätevesihanke LINKKI pyrki vuosina 2009 – 2019 edistämään haja-asutuksen jäteveden käsittelyä yhteistyössä kuntien kanssa. Hankkeeseen osallistui alueen 8 kuntaa: Hanko, Inkoo, Karkkila, Kirkkonummi, Lohja, Raasepori, Siuntio ja Vihti. Kuntien lisäksi hanketta rahoitti Uudenmaan ELY-keskus. Hanke liittyi Länsi-Uudenmaan kuntien hajajätevesistrategiaan 2014–2021 ja ympäristöministeriön valtakunnalliseen jätevesineuvontaan. Hanketta koordinoi Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry. Lisätietoa

Liite 2. Mediatiedotteet (2/15)

haja-asutuksen jätevesineuvonnasta löytyy verkkosivuilta osoitteesta <https://www.luvy.fi/hankkeet/hajajatevesi/>

Julkaisu löytyy kokonaisuudessaan yhdistyksen nettisivuilta www.luvy.fi/julkaisut.

Tiedote/Meddelande 7.2.2020

Det fanns en stor efterfrågan på avloppsrådgivning i slutet av övergångsperioden - rådgivningen fortsätter även år 2020

Slutrapporten för projektet LINKKI-2019 har publicerats. Under fältsäsongen 2019 nådde LINKKI-projektet genom sina karterings- och rådgivningsbesök totalt 641 fastigheter och 1279 personer i samband med glesbygdens avloppsvattenbehandling. Rådgivningen fortsätter året 2020 finansierat av kommunerna.

Karterings- och rådgivningsbesök erbjöds till 22 områden som till stor del var känsliga grundvatten- och strandområden. Dessa områden hade valts ut med projektets samarbetskommuner. På flera av rådgivningsbesöken utreddes först huruvida fastigheten befinner sig på ett känsligt område och därmed berörs av den gällande övergångsperioden eller någon strängare bestämmelse av kommunen. Invånarna förhöll sig såsom under tidigare år positiva till besöken och den respons man fick var i regel positiv. Avloppsrådgivarna deltog även i lokala torg- och byaevenemang där folk fick rådgivning utan tidsbeställning.

År 2019 ordnade LINKKI-projektet en postkortskampanj vars syfte var att påminna och väcka människorna att göra de nödvändiga förnyelserna av sina avloppssystem. Påminnelsekort skickades till alla fastigheter där rådgivaren hade gett bedömningen röd (bör förnyas, uppfyller inte lagstiftningens krav) eller gul (uppfyller lagstiftningens krav, men små förbättringar eller uppföljning ska göras) under projektåren 2009–2018. Postkortskampanjen väckte många tankar hos de som mottog meddelandet, och till följd av detta fick både LUVY och kommunernas byggnadstillsyn många samtal och frågor angående ämnet.

Vid slutet av övergångsperioden år 2019 aktiverades människorna i allmänhet genom att fråga om situationen för det egna avloppssystemet. *”Det känns som om invånarna anammar ändringarna i lagstiftningen och att övergångsperiodens slut närmar sig på strand- och grundvattenområden. Särskilt i slutet av hösten kom det betydligt fler rådgivningssamtal än tidigare och invånarnas frågor gällde i mångt och mycket hur de i praktiken ska gå till väga med förnyandet, planerandet och byggandet av nytt avloppssystem”* kommenterade projektkoordinator **Virve Ståhl**. Rådgivningsprojektet nådde 430 personer under allmänna rådgivningstillfällen och under föreläsningar i olika evenemang. Dessutom gavs råd åt 208 personer per telefon eller på e-post.

Över 8100 fastigheter i västra Nyland har fått avloppsvattenrådgivning under åren 2009–2019, men 27 000 fastigheter har ännu inte erbjudits rådgivning. Statsbidraget för LINKKI-projektet upphörde 31.10.2019 då övergångsperioden tog slut, men rådgivningsarbetet i västra Nyland fortsätter 2020 finansierat av kommunerna. Det är fortfarande möjligt att fråga råd av projektets rådgivare för glesbygdens avloppsvatten per telefon eller e-post, genom att komma på plats på allmänna tillställningar eller be om ett avgiftsfritt karterings- och rådgivningsbesök. I vissa kommuner fortsätter regionala fastighetsvisa rådgivningsbesök.

Liite 2. Mediatiedotteet (3/15)

Västra Nylands glesbygdsvattenprojekt LINKKI strävade under åren 2009–2019 till att främja behandlingen av glesbygdens avloppsvatten i samarbete med kommunerna. I projektet deltog områdets 8 kommuner: Hangö, Ingå, Högfors, Kyrkslätt, Lojo, Raseborg, Sjundeå och Vichtis. Utöver kommunerna deltog Nylands NTM-central i finansieringen av projektet. Projektet anslöts till strategin för de västnyländska kommunernas samarbete kring glesbygdens avloppsvatten åren 2014–2021 och miljöministeriets landsomfattande avloppsvattenrådgivning. Projektet koordineras av Västra Nylands vatten och miljö rf och mera information om glesbygdens avloppsvattenrådgivning finns på hemsidorna <https://www.luvy.fi/sv/projekt/glesbygdens-avloppsvatten/>.

Publikationen finns i sin helhet på föreningens nätsidor <https://www.luvy.fi/julkaisut/>.

Kuva/Bild: Perinteisesti haja-asutuksen jätevesiä käsitellään saostuskaivoissa, joiden puhdistusteho ei vastaa nykyvaatimuksia.
Traditionellt behandlas glesbygdens avloppsvatten i slambrunnar vars reningsresultat inte uppnår dagens krav.

Lisätietoja/Tilläggsuppgifter:

Virve Ståhl

hankekoordinaattori / projektkoordinator

LUVY

virve.stahl(at)luvy.fi

0504474993

Liite 2. Mediatiedotteet (4/15)

Tiedote/Meddelande 6.4.2020

Jätevesiasiat kuntoon mökkikauden alussa!

Huolehdi vedestä myös vapaa-ajan asunnolla. Länsi-Uudellamaalla neuvonta jatkuu 2020.

Jätevesiasiat eivät välttämättä ole päällimmäisenä mökkiläisen mielessä kevään ensikäynnellä. Kesäloman lähestyessä haiseva huussi, pesuvesistä lainehtiva pihamaa tai käyttökelvoton kaivo eivät juuri houkuttele rentoon ajanviettoon. Sen sijaan toimiva käymälä- ja jätevesijärjestelmä mahdollistavat sekä mukavan mökkeilyn että lähivesistöjen kunnossa pysymisen tai tilan parantamisen. Vapaa-ajan asunnon vesivarustelu ja sen käyttöaste vaikuttavat sekä talousveden tarpeeseen että jäteveden käsittelyyn.

Jos käytössä on vedetön käymälä (esimerkiksi ulkokuusi) ja pesuvesiä syntyy suurin piirtein sen verran kuin jaksaa ämpärillä kantaa, voidaan ajatella että syntyvät jätevesimäärät ovat niin pieniä, ettei niistä sinällään aiheudu ympäristön pilaantumista. Nämä jätevedet voi johtaa käsittelemättäkin hallitusti maaperään esimerkiksi kivipesän tai imeytyskaivon kautta. Jos mökille taas hankitaan erilaista vesivarustelua, kuten suihku, tiskikone tai pesukone, täytyy näille nk. harmaille jätevesille järjestää sopiva käsittely ennen maahan johtamista. Monesti tämän likaantuneen veden käsittely on jäänyt liian vähäiseksi varustelun kasvaessa ja käsittelyjärjestelmää tulisi tehostaa. Monilla kesämökeistä on nykyään käytössä myös vesikäymälä, jolloin jätevesien käsittely on erityisen tärkeää. Käsittelyä voikin jo verrata ympärivuotisen asutuksen jäteveden käsittelyn tarpeisiin, mutta vapaa-ajan vaihtelevassa käytössä käsittely voi olla vielä haasteellisempaa. Jäteveden käsittelyyn tarkoitettujen ratkaisujen kirjo on suuri, joten kesämökkiläisen ei kannata jäädä asiassa yksin, vaan oman mökin jätevesitilanne kannattaa tarkistaa jätevesi-neuvojan kanssa. Neuvojen yhteystiedot löytyvät täältä (<https://www.luvy.fi/hankkeet/hajajatevesi/>).

Jos kiinteistöllä on käytössään oma talousvesikaivo, sen vedenlaatu tulisi tutkituttaa kolmen vuoden välein. Usein mökkien tapauksessa kaivovettä ei ole koskaan tutkittu tai edellisestä tutkimuksesta on pitkä aika. Monissa paikoissa myös vältetään turhaan kaivoveden käyttöä talousvetenä, koska sen laadusta ei ole tietoa. Lisätietoa kaivoveden tutkimuksesta saa esimerkiksi LUVYLab:n sivuilta (<https://www.luvylab.fi/palvelut/kaivovesinaytteet/>) ja yleistä tietoa kaivojen vedenhankinnasta ympäristöhallinnon sivuilta (https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Rakentaminen/Rakennushanke/Talotekniset_jarjestelmat_LVI/Vedenhankinta_kaivosta). Monet talousveden ominaisuudet ovat sellaisia, ettei niitä voi havaita aistinvaraisesti. Tästä syystä käytössä olevan kaivon vedenlaatu on syytä tutkituttaa tasaisin väliajoin.

Länsi-Uudenmaan hajajätevesihanke on jatkoa LINKKI-hankkeelle, joka pyrki vuosina 2009–2019 edistämään haja-asutuksen jäteveden käsittelyä yhteistyössä kuntien kanssa. Hajajätevesihankkeeseen osallistuvat rahoittajina alueen 8 kuntaa: Hanko, Inkoo, Karkkila, Kirkkonummi, Lohja, Raasepori, Siuntio ja Vihti. Hanke liittyy Länsi-Uudenmaan kuntien hajajätevesistrategiaan 2014–2021 ja sitä koordinoi Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry. Lisätietoa haja-asutuksen jätevesineuvonnasta löytyy hankkeen sivuilta (<https://www.luvy.fi/hankkeet/hajajatevesi/>).

Liite 2. Mediatiedotteet (5/15)

Tiedote/Meddelande 6.4.2020

Avloppsvattnet i skick före stugsäsongen!

Sköt om vattnet även på fritidsbostaden. Rådgivningen i västra Nyland fortsätter 2020.

Avloppsvattenfrågorna är kanske inte de första i tanken vid första stugbesöket för året. Då sommarlovet närmar sig lockar inte ett luktande utedass, en trädgård som svämmar över av tvättvatten eller en obrukbar brunn till ett lättsamt tidsfördriv. Däremot möjliggör ett fungerande toalett- och avloppssystem både en trevlig tid på stugan och att närliggande vattendrag hålls i skick eller att dess tillstånd förbättras. Vattenutrustningen i och förbrukningsgraden av fritidsbostaden påverkar både behovet av hushållsvatten och behandlingen av avloppsvattnet.

Man kan tänka sig att mängden avloppsvatten som bildas är små om det finns en vattenfri toalett (till exempelvis ett utedass) och mängden tvättvatten som uppstår är ungefär lika mycket som man orkar bära med ämbar. Dessa mängder avloppsvatten är så små att de i sig själv inte orsakar någon risk för förorening av miljön. Avloppsvattnet kan då kontrollerbart ledas till jordmånen till exempel via stenöga eller infiltreringsbrunn utan någon behandling. Om stugan får mer vattenutrustning i form av dusch, disk- eller tvättmaskin bör det finnas en tillräcklig behandling av detta gråvatten innan det leds i marken. I flera fall har behandlingen av detta smutsiga vatten blivit otillräckligt då vattenutrustningen har ökat och då bör systemet effektivieras. På många sommarstugor finns det i dagsläge även en vattentoalett och då är behandlingen av avloppsvattnet mycket viktig. Behovet för behandlingen av avloppsvatten kan då redan jämföras med den i åretruntboende. Det är dock ofta mer utmanande att behandla avloppsvattnet på fritidsbostäder eftersom de används i varierande grad. Det finns en stor uppsättning olika alternativ i behandlingen av avloppsvatten och stugägaren behöver inte bli ensam i ärendet. Stugans avloppssituation kan kollas upp med en avloppsrådgivare. Rådgivarnas kontaktuppgifter finns här ([linkki](#)).

Om fastigheten har en egen hushållsvattenbrunn lönar det sig att kontrollera vattenkvaliteten med tre års mellanrum. I flera fall har stugans hushållsvatten aldrig kontrollerats eller det är en lång tid sen senaste kontrollen. På flera ställen undviks även onödig användning av brunnsvatten som hushållsvatten eftersom man inte känner till dess kvalitet. Tilläggsinformation om undersökning av vattenbrunnen fås på exempelvis LUVYLab:s sidor (<https://www.luvylab.fi/sv/tjanster/brunnsvatten/>) och allmän information om brunns vattenförsörjning på miljöförvaltningens sidor (https://www.ymparisto.fi/sv-FI/Byggande/Byggnadsprojekt/Installationstekniska_system/VVS/Brunnar). Många av hushållsvattnets egenskaper är sådana att de inte kan upptäckas med sinnen. Av denna orsak lönar det sig att undersöka vattenkvaliteten med jämna mellanrum.

Västra Nylands avloppsvattenprojekt är en fortsättning av LINKKI-projektet, som under åren 2009–2019 strävade till att främja behandlingen av avloppsvatten i samarbete med kommunerna. I avloppsvattenprojektets finansiering deltog områdets 8 kommuner: Hangö, Ingå, Högfors, Kyrklätt, Lojo, Raseborg, Sjundeå och Vichtis. Projektet anslöts till strategin för de västnyländska kommunernas samarbete kring glesbygdens avloppsvatten åren 2014-2021 och den koordinerades av Västra Nylands vatten och miljö r.f. Tilläggsinformation om avloppsrådgivningen på glesbygden finns på projektets hemsidor (<https://www.luvy.fi/sv/projekt/glesbygdens-avloppsvatten/>).

Liite 2. Mediatiedotteet
(6/15)

Kuva/Bild: Kurkkaa kaivoihin ja tarkista jätevesijärjestelmän sekä talousvesikaivon kunto ennen mökin käyttöönottoa. Kolla in i brunnarna och granska tillståndet av brunnarna för avloppsvattnet och hushållsvattnet före stugan tas i bruk.

Lisätietoja/Tilläggsuppgifter:

Virve Ståhl

hankekoordinaattori/ projektkoordinator

LUVY

virve.stahl(at)luyv.fi

0504474993

Liite 2. Mediatiedotteet (7/15)

Tiedote/Meddelande 25.5.2020

Haja-asutuksen jätevesineuvontaa tarjolla Länsi-Uudellamaalla myös kesällä 2020

Neuvontaa tarjotaan kuntien kanssa valituille alueille kesäkuusta lokakuulle. Jos jätevesiasiat mietityttävät, tavoittaa jätevesineuvojat myös puhelimitse ja sähköpostilla.

Siirtymäaika herkkien alueiden riittämättömien jätevesijärjestelmien uusimiselle päättyi 31.10.2019. Tarve puolueettomalle haja-asutuksen jätevesineuvonnalle ei kuitenkaan ole päättynyt, koska suuri osa järjestelmistä on vielä vailla kunnostamista tai uusimista. Jätevesineuvonta siis jatkuu Länsi-Uudellamaalla edelleen tänä kesänä, ja sitä kohdistetaan edellisvuosien tapaan pilaantumiselle herkille alueille, kuten pohjavesi- ja ranta-alueille sekä tiiviisti asutuille alueille. Neuvonta-alueet on valittu yhteistyössä alueen kuntien kanssa. Kyseisten alueiden asukkaita lähestytään kirjeellä, jossa tarjotaan maksutonta neuvontaa. Neuvonnassa katsotaan yhdessä asukkaan kanssa jäteveden käsittelyn nykytilanne, annetaan arvio järjestelmän uudistamistarpeesta sekä neuvot järjestelmän parantamiseksi ja huoltamiseksi.

”Jätevesineuvontaa tehdään tänä kesänä huomioiden vallitseva korona-tilanne”, kertoo Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n hankekoordinaattori Virve Ståhl. *”Tarjoamme neuvontaa valittujen alueiden asukkaille edellisvuosien tapaan kirjeitse, mutta nyt neuvonnan vastaanottamisesta pitää sopia etukäteen jätevesineuvojan kanssa. Vaihtoehtoina neuvonnan toteuttamiseen on käynti kiinteistöllä vain ulkotiloissa suojausta ja suojaetäisyyttä noudattaen, tai etäneuvonta videopuhelun tai tavallisen puhelun kautta”,* Ståhl esittelee. Neuvonnan tarjoaminen aloitetaan kesäkuun alussa Karkkilan lounaisosissa, Porkkalan alueella Kirkkonummella sekä Lohjalla Hunsaan pohjavesialueella. Neuvontakausi jatkuu loka-marraskuulle, ja neuvonnan aikatauluja tarkennetaan Hajajätevesihankkeen verkkosivuille <https://www.luvy.fi/hankkeet/hajajatevesi/>.

Hyödynnä jätevesineuvojen maksuton puhelinneuvonta

”Jätevesineuvontaa on tarjolla puhelimella ja sähköpostitse kaikille Länsi-Uudenmaan haja-asutusalueen kiinteistönomistajille. Neuvojiin kannattaa siis olla yhteydessä, jos mökin tai omakotitalon jätevesien käsittely mietityttää”, Ståhl muistuttaa. Verkkosivuilta löytyvät hajajätevesihankkeen neuvojen yhteystiedot. Alueellista hajajätevesitietoa on saatavilla myös uusitulla Vesientila-verkkosivulla (<https://www.vesientila.fi/>) vesistökuunnostuksen alla. Haja-asutuksen jätevesiä käsittelevällä sivulla (<https://www.vesientila.fi/vesistokunnostus/haja-asutuksen-jatevedet/>) on esitetty aikaisempien vuosien kartoitusten tuloksia informatiivisella kartalla, ja täältä löytyy myös neuvonnan materiaaleja sekä hyödyllisiä linkkejä.

Länsi-Uudenmaan hajajätevesihanke on jatkoa vuosina 2009-2019 toimineelle LINKKI-hankkeelle, jonka tavoitteena oli edistää haja-asutuksen jäteveden käsittelyä yhteistyössä kuntien kanssa. Asumisessa muodostuvat jätevedet sisältävät runsaasti ravinteita, orgaanista happea kuluttavaa ainetta ja suolistobakteereita. Fosforia on puhdistamattomassa jätevedessä yli tuhat kertainen ja typpeä yli satakertainen pitoisuus luonnontilaisiin oja- ja järvivesiin verrattuna. Haja-asutuksen jätevesillä voi olla paikallisesti merkittävä vaikutus pinta- ja pohjavesien tilaan. Hajajätevesihankkeeseen osallistuvat rahoittajina alueen kahdeksan kuntaa: Hanko, Inkoo, Karkkila, Kirkkonummi, Lohja, Raasepori, Siuntio ja Vihti. Hanke liittyy Länsi-Uudenmaan kuntien hajajätevesistrategiaan 2014–2021, ja sitä koordinoi Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry. Lisätietoa haja-asutuksen jätevesineuvonnasta löytyy hankkeen sivuilta (<https://www.luvy.fi/hankkeet/hajajatevesi/>).

Liite 2. Mediatiedotteet (8/15)

Tiedote/Meddelande 25.5.2020

Avloppsrådgivning på glesbygden erbjuds även på sommaren 2020 i västra-Nyland

Rådgivning erbjuds från juni till oktober på områden som är utvalda med kommunerna. Om du har funderingar kring avloppsfrågorna nås avloppsrådgivarna även via telefon eller e-post.

Övergångsperioden för förnyelse av otillräckliga avloppssystem på känsliga områden gick ut 31.10.2019. Behovet av opartisk avloppsrådgivning på glesbygden har dock inte tagit slut eftersom en stor del av systemen fortfarande kräver reparationer eller förnyelse. Avloppsrådgivningen i västra-Nyland fortsätter alltså även denna sommar och den riktas som tidigare år på områden som är känsliga för förorening, som grundvatten- och strandområden samt på tätt bebyggda områden. Rådgivningsområden har valts i samarbete med kommunerna. Områdets invånare blir kontaktade med brev där avgiftsfri rådgivning erbjuds. På rådgivningsbesöket går nuläget gällande avloppsvattenhanteringen igenom med invånaren och en bedömning om systemets förnyelsebehov ges samt råd om förbättring och skötsel av systemet.

”Avloppsrådgivningen görs denna sommar genom att beakta den rådande coronasituationen”, berättar västra-Nylands vatten och miljö rf.s projektkoordinator Virve Ståhl. ”Vi erbjuder rådgivning på de utvalda områdena med brev enligt de tidigare åren men nu ska emottagandet av rådgivningen komma överens i förhand med avloppsrådgivaren. Alternativen för förverkligande av rådgivningen är besök på fastigheten endast i utomhusmiljö och genom att hålla fast vid skydd och avstånd, eller distansrådgivning med videosamtal eller vanligt telefonsamtal”, presenterar Ståhl. Rådgivning erbjuds i början av juni i sydvästra delarna av Högfors, i Porkala i Kyrkslätt samt Hunsas grundvattenområde i Lojo. Rådgivningssäsongen fortsätter till oktober-november och tidtabellerna för rådgivningen specificeras på Glesbygdens avloppsvattenprojektets hemsidor <https://www.luvy.fi/sv/projekt/glesbygdens-avloppsvatten/>.

Utnyttja avloppsrådgivarnas avgiftsfria telefonrådgivning

”Avloppsrådgivning på telefon och per e-post finns tillgängligt för alla fastighetsägare i västra-Nylands glesbygd. Det lönar sig att vara i kontakt om det finns funderingar om avloppsvattenhanteringen på stugan eller egnahemshuset”, påminner Ståhl. På hemsidorna finns kontaktuppgifter till rådgivarna för glesbygdens avloppsvattenprojekt. Regional avloppsvatteninformation finns på den förnyade Vesientila-hemsidan (<https://www.vesientila.fi/sv/vastra-nylands-vattendrag/>) under restaurering av vattendrag. På sidan för avloppsvatten på glesbygden (<https://www.vesientila.fi/sv/restaurering-av-vattendrag/glesbygdens-avloppsvatten/>) finns resultat från tidigare års karteringar på en informativ karta, och där finns även rådgivningsmaterial och nyttiga länkar.

Glesbygdens avloppsvattenprojekt i västra-Nyland är en fortsättning på LINKKI-projektet som fungerade under åren 2009-2019 och vars målsättning var att främja avloppsvattenhanteringen på glesbygden i samarbete med kommunerna. Avloppsvatten som bildas vid boende innehåller rikligt med näring, organiskt ämne som förbrukar syre och tarmbakterier. I orenat avloppsvatten finns över tusen gånger större koncentration fosfor och över hundra gånger större koncentration kväve i förhållande till vatten i diken eller sjöars naturliga tillstånd. Avloppsvatten från glesbygden kan lokalt ha en väldigt stor effekt på tillståndet i yt- och grundvatten. I finansieringen av glesbygdens avloppsvattenprojekt deltar områdets åtta kommuner: Hangö, Ingå, Högfors, Kyrkslätt, Lojo, Raseborg, Sjundeå och Vichtis. Projektet anslöts till strategin för de västnyländska kommunernas samarbete kring glesbygdens avloppsvatten åren 2014-2021 och den koordinerades av Västra Nylands vatten och miljö r.f. Tilläggsinformation om avloppsrådgivningen på glesbygden finns på projektets hemsidor (<https://www.luvy.fi/sv/projekt/glesbygdens-avloppsvatten/>).

Liite 2. Mediatiedotteet
(9/15)

Kuva/Bild: Neuvonnassa käydään läpi nykyinen jätevesijärjestelmä ja sen kunto sekä annetaan arvio nykyvaatimusten täyttymisestä. I rådgivning går det nuvarande avloppssystemet och dess skick igenom och en bedömning som grundar sig på dagens krav ges.

Lisätietoja/Tilläggsuppgifter:

Virve Ståhl

hankekoordinaattori/ projektkoordinator

LUVY

virve.stahl(at)luyv.fi

0504474993

Liite 2. Mediatiedotteet (10/15)

Tiedote/Meddelande 20.7.2020

LINKKI-hankkeen kuntakohtaiset yhteenvedot jätevesineuvonnan tuloksista vuosilta 2009 – 2019 on julkaistu Vesientila-sivulla

Haja-asutuksen jätevesineuvonnassa on tehty yli 8100 kartoitus- ja neuvontakäyntiä Länsi-Uudenmaan kuntien alueella. Tulokset on koottu kuntakohtaisiin yhteenvetoihin, joissa on käyty läpi mm. yleisimmät jätevesijärjestelmät ja niiden uudistamistarve, kiinteistöjen vedenhankinta, kohteiden käyttö sekä sijoittuminen herkille alueille.

Länsi-Uudenmaan hajajätevesihanke LINKKI pyrki vuosina 2009 – 2019 edistämään haja-asutuksen jäteveden käsittelyä yhteistyössä kuntien kanssa. Hankkeeseen osallistui alueen 8 kuntaa: Hanko, Inkoo, Karkkila, Kirkkonummi, Lohja, Raasepori, Siuntio ja Vihti. Kuntien lisäksi hanketta rahoitti Uudenmaan ELY-keskus. Hanke liittyi Länsi-Uudenmaan kuntien hajajätevesistrategiaan 2014–2021 ja ympäristöministeriön valtakunnalliseen jätevesineuvontaan. Pääpaino haja-asutuksen jätevesineuvonnassa on alusta asti ollut kiinteistökohtaisissa kartoitus- ja neuvontakäynneissä, joissa käydään paikanpäällä läpi kiinteistön jätevesien käsittely sekä annetaan neuvot lainsäädäntöön ja mahdollisiin kunnan ympäristönsuojelumääräyksiin perustuen. LINKKI-hankkeiden aikana näitä kiinteistöikäntejä tehtiin yli 8 100 ja niillä kartoitettiin noin 8 800 kohteen jätevesienkäsittelyn tilanne.

Kartoitus- ja neuvontakäyntejä toteutettiin pääasiassa herkillä ranta- ja pohjavesialueilla sekä tiiviisti asutuilla haja-asutusalueilla. Neuvonta-alueet valittiin vuosittain yhdessä kuntien kanssa. Toteutuneet käynnit kunnittain vaihtelivat 1851 – 456 kappaleen välillä. Jätevesijärjestelmien uudistamistarve vaihteli merkittävästi alueiden välillä ja siihen vaikutti mm. rakennusten käyttö, vesivarustelu sekä ikä. Kokonaisuudessaan tehtyjen kartoitusten perusteella noin 34 prosenttia jätevesijärjestelmistä Länsi-Uudellamaalla ei käynnin aikaan täyttänyt lainsäädännön vaatimuksia. Toisaalta kohteita, joilla muodostui vain vähäisiä määriä jätevetä, kuten perinteiset kesämökit ja muuten varustelultaan yksinkertaiset kohteet, oli yli neljäsosa eli 28 prosenttia. ”Yhteenvedojen tulokset ovat mielenkiintoisia ja kuntien välisiä eroja on havaittavissa. Erityisen selkeästi vaihtelu uudistamistarpeessa seuraa kohteiden käyttötarkoitusta. Mökkivaltaisilla alueilla vähäisten jätevesimäärien kohteiden osuus on usein suuri. Koska Länsi-Uudellamaalla vesistöjen rannat ovat vapaa-ajan asuntovaltaisia ja neuvontaa on myös kohdennettu näille ympäristön kannalta herkille alueille, korostuu kartoitusaineistossa vähäisten jätevesien kohteiden osuus.” kertoo hajajätevesihankkeen neuvoja Hanna Keinänen.

Kuntakohtaiset yhteenvedot on koottu Vesientila-sivun haja-asutuksen jätevedet osioon (<https://www.vesientila.fi/vesistokunnostus/haja-asutuksen-jatevedet/julkaisut-ja-raportit/>). Raportit on tehty kaikista kunnista Kirkkonummea lukuun ottamatta. Kirkkonummen osalta neuvontakäynnit jatkuvat vielä merkittävässä määrin myös vuonna 2020, joten Kirkkonummen yhteenveto julkaistaan myöhemmin. Vesientila-sivulta löytyy myös vuosittaiset tilannekatsaukset kunkin toimintavuoden kaikkien kartoitus- ja neuvontakäyntien tuloksista. Yksittäisten neuvonta-alueiden jätevesienkäsittelyä voi tarkastella havainnollisella kartalla (<https://www.vesientila.fi/vesistokunnostus/haja-asutuksen-jatevedet/>) Haja-asutuksen jätevesineuvonta jatkuu Länsi-Uudellamaalla myös vuonna 2020 alueen kuntien rahoittamana. Haja-asutusalueella sijaitsevien kiinteistöjen omistajat voivat ottaa yhteyttä hankkeen neuvojiin puhelimitse tai sähköpostilla ja tarpeen mukaan tehdään myös kartoitus- ja neuvontakäyntejä paikanpäällä. Neuvojen yhteystiedot sekä kesän 2020 neuvonta-alueet löytyvät hajajätevesihankkeen sivuilta (<https://www.luvy.fi/hankkeet/hajajatevesi/>).

Liite 2. Mediatiedotteet (11/15)

Tiedote/Meddelande 20.7.2020

LINKKI-projektets kommunvisa sammanfattningar om avloppsrådgivningens resultat från åren 2009–2019 är publicerade på Vattens kvalitet-sidorna

Över 8100 karterings- och rådgivningsbesök för glesbygdens avloppsrådgivning har gjorts i de västnyländska kommunerna. Resultaten är samlade i kommunvisa sammanfattningar där de vanligaste avloppssystemen och deras förnyelsebehov, fastigheternas vattenförsörjning, användningen av objekten och hur de ligger i förhållande till känsliga områden är genomgångna.

Avloppsvattenprojektet LINKKI i västra-Nyland strävade under åren 2009–2019 till att främja behandlingen av avloppsvatten i samarbete med kommunerna. I avloppsvattenprojektet deltog områdets 8 kommuner: Hangö, Ingå, Högfors, Kyrkslätt, Lojo, Raseborg, Sjundeå och Vichtis. Projektet finansierades även av Nylands NTM-central. Projektet anslöts till strategin för de västnyländska kommunernas samarbete kring glesbygdens avloppsvatten åren 2014-2021 och den nationella avloppsrådgivningen. Huvudsyftet för arbetet i glesbygdens avloppsrådgivning har från första början varit fastighetsvisa karterings- och rådgivningsbesök där det på plats går igenom avloppsvattenhanteringen på fastigheten och där rådgivning om lagstiftning samt möjliga kommunala miljöskyddsföreskrifter ges. Under LINKKI-projektet gjordes fastighetsvisa besök till över 8100 fastigheter och i dessa karterades avloppshanterings situation för cirka 8800 objekt.

Karterings- och rådgivningsbesök förverkligades i huvudsakligen på känsliga strand- och grundvattenområden samt på tätt bebyggda glesbygdsområden. Rådgivningsområden valdes årligen ut med kommunerna. Antalet förverkligade besök i kommunerna varierade mellan 1851 och 456 stycken. Förnyelsebehovet av avloppssystemen varierade märkbart mellan områden och användningen av byggnaden, dess vattenförsörjning och ålder inverkade på detta. I sin helhet uppfyllde cirka 34 % av avloppssystemen i västra-Nyland inte lagstiftningens krav under karteringstidpunkten enligt de gjorda karteringarna. Däremot utgjorde objekt där det uppstår små mängder vatten, som traditionella sommarstugor och objekt med enkel vattenutrustning, över en fjärdedel, dvs. 28 %. ”Resultaten av sammanfattningarna är intressanta och det finns stora skillnader mellan kommunerna. Skillnaden i förnyelsebehovet korrelerar starkt med användningsändamålet för objekten. På områden med stugmajoritet är andelen objekt med små mängder avloppsvatten ofta stor. Eftersom stränderna i västra-Nyland ofta har en majoritet med fritidsbostäder och rådgivning har koncentrerats även på dessa för miljön känsliga områden framhävs andelen objekt med små mängder vatten i karteringsmaterialet.” berättar rådgivaren Hanna Keinänen i avloppsvattenprojektet.

Kommunvisa sammanfattningar har samlats i Vattens kvalitet-sidan under glesbygdens avloppsvatten (<https://www.vesientila.fi/sv/restaurering-av-vattendrag/glesbygdens-avloppsvatten/publikationer-och-rapporter/>). Rapporterna är gjorda av alla kommuner förutom Kyrkslätt. Rådgivningsbesöken fortsätter i en stor utsträckning i Kyrkslätt även under 2020 varav sammanfattningen för Kyrkslätt publiceras senare. Även årliga lägesöversikt för varje verksamhetsår med resultat från alla karterings- och rådgivningsbesöken finns på Vattens kvalitet-sidan. De enskilda rådgivningsområdenas avloppsvattenhantering kan granskas på kartan (<https://www.vesientila.fi/sv/restaurering-av-vattendrag/glesbygdens-avloppsvatten/>).

Under året 2020 fortsätter glesbygdens avloppsrådgivning i västra-Nyland och det finansieras av kommunerna. Fastighetsägarna på glesbygden kan kontakta rådgivarna i projektet via telefon eller på e-post och vid behov görs även karterings- och rådgivningsbesök på plats. Rådgivarnas kontaktuppgifter samt rådgivningsområden för sommaren 2020 finns på hemsidan för glesbygdens avloppsvattenprojektet (<https://www.luvy.fi/sv/projekt/glesbygdens-avloppsvatten/>).

Liite 2. Mediatiedotteet
(12/15)

Tiedote/Meddelande 20.7.2020

Kuva/Bild: Neuvontaa on kohdennettu pilaantumisen kannalta herkille alueille, kuten rannoille. Useimmiten mökkivaltaisille ranta-alueilla jätevesijärjestelmien uudistamistarve on vähäistä. Bild: Rådgivningen koncentreras på områden som är känsliga för förorening som ex. stränder. Oftast är förnyelsebehovet av avloppssystemen litet på strandområden där stugor är i majoritet.

Lisätietoja/Tilläggsuppgifter:

Virve Ståhl

hankekoordinaattori/ projektkoordinator

LUVY

virve.stahl(at)luyv.fi

0504474993

Liite 2. Mediatiedotteet (13/15)

Tiedote/Meddelande 26.8.2020

Siirtymäajan loppumisesta lähes vuosi, mutta jätevesijärjestelmä uusimatta?

Siirtymäaika herkkien alueiden riittämättömien jätevesijärjestelmien uusimiselle päättyi 31.10.2019. Jos järjestelmä on vielä saneeraamatta tai siirtymäajan voimassa olo on epävarma, hajajätevesihankkeen neuvojat auttavat asiassa eteenpäin.

Ympäristönsuojelulain mukaan herkkien alueiden jätevesien käsittely tuli saattaa vastaamaan lainsäädännön peruspuhdistustasoa 31.10.2019 mennessä. Herkkiin alueisiin luetaan pohjavesi- ja ranta-alueet. Mikäli kiinteistön jätevettä muodostava rakennus sijaitsee enintään 100 m etäisyydellä vesistöstä tai merestä tai on pohjavesialueella, ollaan siirtymäajan piirissä. On hyvä huomioida, että kaupunkien ja kuntien ympäristösuojelumääräykset ottavat paikalliset olosuhteet huomioon ja saattavat tiukentaa olemassa olevaa ympäristölainsäädäntöä herkillä alueilla. Lisäksi vesivessat saattavat olla kiellettyjä ranta-alueella. Herkkien alueiden ulkopuolella jätevesijärjestelmä tulee uudistaa viimeistään, kun kiinteistöllä tehdään vesijärjestelmiä, muuta suurempaa luvanvaraista remonttia tai tietynlaisia korjaus- tai muutostöitä, esim. rakennetaan uusi vesikäymälä.

Asumisessa muodostuvat jätevedet sisältävät runsaasti ravinteita, orgaanista happea kuluttavaa ainetta ja suolistobakteereita. Toimiva jätevesijärjestelmä vähentää asuin ympäristön ja rantojen hygieenisia haittoja sekä vähentää vesien rehevöitymistä. Hyvin tehty järjestelmä nostaa kiinteistön arvoa ja suojaa kaivovettä pilaantumislta. Asianmukaista jätevesien käsittelyä pohtiessa ei tarvitse jäädä yksin. *”Tänä syksynä on loistava tilaisuus saada maksutonta ja puolueetonta neuvontaa jätevesijärjestelmän päivittämiseksi ajantasaiseksi. Hajajätevesihankkeen neuvojilta voi tilata kartoitus- ja neuvontakäynti paikan päälle kiinteistölle, tai neuvoja voi kysyä puhelimitse sekä sähköpostilla”*, kertoo hankekoordinaattori **Virve Ståhl**. Neuvojen yhteyshenkilöt löytyvät hankkeen sivuilta www.luvy.fi/hankkeet/hajajatevesi. Koronatilanteesta johtuen käynnit kiinteistöillä toteutetaan vain ulkotiloissa huolehtien suojaetäisyyksistä ja suojauksesta. Toteutustavasta riippumatta neuvonnassa katsotaan yhdessä asukkaan kanssa jäteveden käsittelyn nykytilanne, annetaan arvio järjestelmän uudistamistarpeesta sekä neuvot järjestelmän parantamiseksi ja huoltamiseksi.

Joissain elämäntilanteissa jätevesijärjestelmän uusiminen voi olla mahdotonta. Pilaantumisen kannalta herkillä alueilla kiinteistön omistajan on mahdollista hakea poikkeamista talousvesien käsittelyvaatimuksista. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi myöntää hakemuksen perusteella poikkeuksen enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Poikkeus voidaan myöntää elämäntilanteen mukaan ja sitä voi edelleen hakea, vaikka siirtymäajan päättymisestä on jo aikaa. Poikkeamishakemuslomake liitteineen löytyy www.luvy.fi/hankkeet/hajajatevesi/lomakkeet. Ikävapautuksen perusteella uudistamisesta ovat vapautettuja sellaiset kiinteistön omistajat, jotka ovat syntyneet ennen 9.3.1943 ja asuvat kiinteistöllä vakituisesti. Ikävapautus ei siis koske vapaa-ajan asuntoja.

Länsi-Uudenmaan hajajätevesihanke on jatkoa vuosina 2009–2019 toimineelle LINKKI-hankkeelle, jonka tavoitteena oli edistää haja-asutuksen jäteveden käsittelyä yhteistyössä kuntien kanssa. Hajajätevesihankkeeseen osallistuvat rahoittajina alueen kahdeksan kuntaa: Hanko, Inkoo, Karkkila, Kirkkonummi, Lohja, Raasepori, Siuntio ja Vihti. Hanke liittyy Länsi-Uudenmaan kuntien hajajätevesistrategiaan 2014–2021, ja sitä koordinoi Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry. Lisätietoa haja-asutuksen jätevesineuvonnasta löytyy hankkeen sivuilta (www.luvy.fi/hankkeet/hajajatevesi).

Liite 2. Mediatiedotteet (14/15)

Tiedote/Meddelande 26.8.2020

Ett år sedan övergångsperiodens slut, men avloppssystemet ännu inte förnyat?

Övergångsperioden för förnyandet av otillräckliga avloppssystem som ligger på känsliga områden upphörde 31.10.2019. Avloppsvattenprojektets rådgivare hjälper till om systemet ännu inte är sanerat eller ifall det är oklart om övergångsperioden gäller ifrågasvarande situation.

Enligt miljöskyddslagen borde avloppsvattenbehandlingen på känsliga områden motsvara lagstiftningens grundnivå från och med 31.10.2019. Grundvatten- och strandområden beräknas vara känsliga områden. Ifall byggnaden producerar avloppsvatten max 100 m från vattendrag eller hav eller är beläget på grundvattenområde hör fastigheten i fråga till övergångsperioden. Det är bra att notera att städernas och kommunernas miljöskyddsföreskrifter tar i beaktande lokala förhållanden och kan ha strängare begränsningar gällande miljöskyddslagstiftningen på känsliga områden. Dessutom kan vattentoaletter vara förbjudna på strandområden. Utanför känsliga områden bör avloppssystemet förnyas senast då det görs vattensystem, andra större renoveringar eller vissa korrigerings- eller förändringsarbeten som kräver lov, ex. en ny vattentoalett byggs, på fastigheten.

Avloppsvatten som uppkommer vid boende innehåller mycket näringsämnen, organiskt ämne som använder syre samt tarmbakterier. Ett fungerande avloppssystem minskar hygienskadorna på boendemiljön och stränderna samt minskar strändernas övergödning. Ett system som är bra gjort höjer fastighetens värde och skyddar brunnsvattnet mot förorening. Man behöver inte bli ensam med tankarna om lämplig behandling av avloppsvatten. *”Denna höst är ett ypperligt tillfälle att få avgiftsfri och opartisk rådgivning för att uppdatera avloppssystemet. Det går att beställa karterings- och rådgivningsbesök till fastigheten av rådgivarna i avloppsvattenprojektet, eller fråga råd på telefon eller via e-post”*, berättar projektkoordinator **Virve Ståhl**. Rådgivarnas kontaktuppgifter finns på projektets hemsida www.luvy.fi/sv/projekt/glesbygdens-avloppsvatten/. På grund av coronasituationen utförs fastighetsbesöken endast utomhus och rekommendationen om skyddsavstånd samt -utrustning efterföljs. Oberoende av hur besöket förverkligas gås den nuvarande situationen i avloppsvattenbehandling igenom, en bedömning av avloppssystemets förnyelsebehov och råd för att förbättra och underhålla systemet ges under rådgivningstillfället.

Vid vissa situationer i livet kan det vara omöjligt att förnya avloppssystemet. På områden som är känsliga för förorening har fastighetsägaren möjlighet att ansöka om undantag av behandlingskraven för hushållsvatten. Kommunens miljöskyddsmyndighet kan bevilja undantag för högst fem år åt gången på basen av ansökan. Undantaget kan beviljas enligt livssituationen och man kan fortfarande ansöka om undantaget trots att det är en tid sedan övergångsperioden upphörde gälla. Blanketten för ansökan om undantag med dess bilagor finns på www.luvy.fi/sv/projekt/glesbygdens-avloppsvatten/blanketter. Fastigheter som är befriade från förnyelsen på basen av åldersundantaget är de fastigheter vars ägare är födda före 9.3.1943 och är fastbosatta på fastigheten. Åldersundantaget gäller alltså inte fritidsbosättning. Glesbygdens avloppsvattenprojekt i västra-Nyland är en fortsättning på LINKKI-projektet som fungerade under åren 2009–2019 och vars målsättning var att främja avloppsvattenhanteringen på glesbygden i samarbete med kommunerna. I finansieringen av glesbygdens avloppsvattenprojekt deltar områdets åtta kommuner: Hangö, Ingå, Högfors, Kyrkslätt, Lojo, Raseborg, Sjundeå och Vichtis. Projektet anslöts till strategin för de västnyländska kommunernas samarbete kring glesbygdens avloppsvatten åren 2014-2021 och den koordinerades av Västra Nylands vatten och miljö r.f. Tilläggsinformation om avloppsrådgivningen på glesbygden finns på projektets hemsidor www.luvy.fi/sv/projekt/glesbygdens-avloppsvatten.

Liite 2. Mediatiedotteet
(15/15)

Kuva/Bild: Jätevesienkäsittelystä ja sen kunnosta saa parhaan kuvan paikan päällä kiinteistöllä yhdessä asukkaan kanssa. Avloppsvattenbehandling och det skick är bäst uppfattat på plats i fastigheten tillsammans med invånaren.

Lisätietoja/Tilläggsuppgifter:

Virve Ståhl

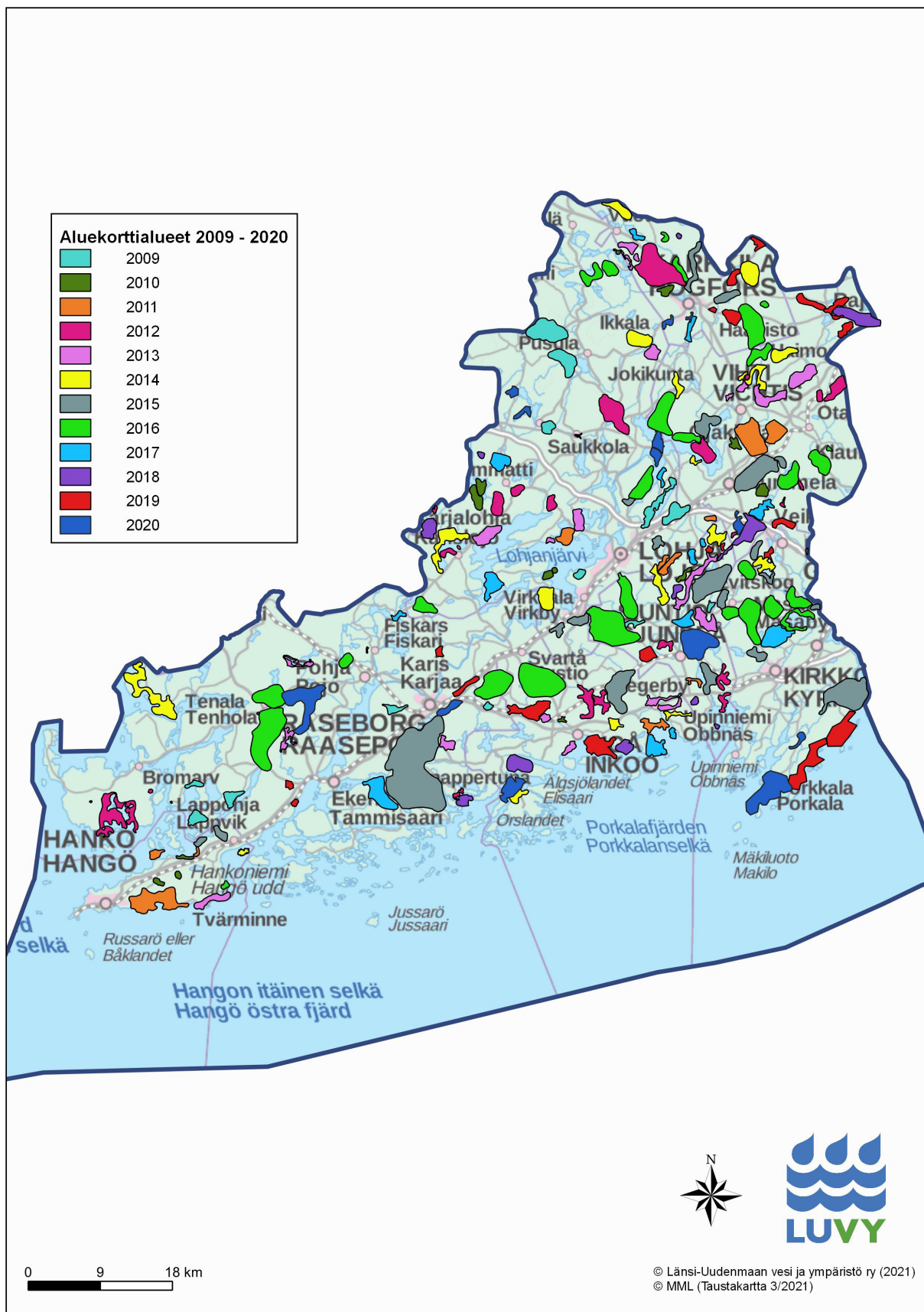
Hankekoordinaattori / projektkoordinator

LUVY

virve.stahl(at)luyv.fi

0504474993

Liite 3. Kartta vuosien 2009–2020 neuvonta-alueista
(1/1)

ONKO JÄTEVESIJÄRJESTELMÄSI AJAN TASALLA?

ÄR DITT AVLOPPSSYSTEM UPPDATERAT?

ONKO JÄTEVESIJÄRJESTELMÄSI AJAN TASALLA?

ÄR DITT AVLOPPSSYSTEM UPPDATERAT?

www.hajavesi.fi

Liite 5. Tilannekatsaus
(1/16)

Länsi-Uudenmaan hajajätevesihanke HAJAVESI 2020

HAJA-ASUTUKSEN JÄTEVEDET

Tilannekatsaus 2020

Kirsi Mansilla

Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry
Länsi-Louhenkatu 31, PL 51, 08101 LOHJA, Västra Nylands vatten och miljö rf
Västra Louhigatan 31, PB 51, 08101 LOJO
puh./tel (019) 323 623, faksi/fax (019) 325 697
www.luvy.fi
Y-tunnus 0213960-4

Liite 5. Tilannekatsaus
(2/16)

Haja-asutuksen jätevedet – Tilannekatsaus 2020

Sisältö

Sisältö	2
Termien selityksiä	3
1. Johdanto	4
2. Haja-asutuksen jätevedet Länsi-Uudellamaalla	4
3. Tulokset	5
3.1 Dokumentaatio	6
3.2 Vaatimusten täytyminen	6
3.3. Kuntakohtaiset vaatimukset	7
4. Käytössä olevat jätevesijärjestelmät ja niiden uusimistarve	7
4.1. Ympärivuotiset asunnot	8
4.2. Vapaa-ajan asunnot	10
4.3. Vähäisten jätevesimäärien kohteet	11
5. Herkät alueet	12
6. Johtopäätökset	13
6. Yhteenveto	15
Lähteet	16

Liite 5. Tilannekatsaus (3/16)

Haja-asutuksen jätevedet – Tilannekatsaus 2020

Termien selityksiä

Eritysisalueet:	Vesiensuojelullisesti ja maankäytön suunnittelullisesti jätevesien käsittelyn kannalta haasteelliset alueet, kuten pohjavesialueet, ranta-alueet sekä tiiviisti asutut alueet
Harmaa jätevesi:	Asumisessa erilaisista pesutoiminnoista syntyvä jätevesi, johon ei sisälly käymäläjätevettä
Jätevesijärjestelmä:	Rakennuksen jätevesirakenteet, johon sisältyvät putkistot, tuuletus, käsittelyjärjestelmä ja purkujärjestely.
Käsittelyjärjestelmä:	Jätevesijärjestelmän osa, jossa jätevesiä käsitellään mekaanisesti, biologisesti ja/tai kemiallisesti, esimerkiksi saostussäiliöt, maahanimeytyskentät, maasuodattamot, laitepuhdistamot jne.
Kaksiputkiviemärointi:	Rakennuksen sisäinen putkisto, jossa harmaat jätevedet johdetaan omana jakeenaan omassa putkistossaan käsittelyjärjestelmään ja käymäläjätevedet omana jakeenaan omassa putkistossaan yleensä umpisäiliöön tai joskus omaan käsittelyjärjestelmäänsä. Putkistot voivat yhtyä myös talon ulkopuolella jolloin rakennuksessa on kaksiputkiviemäroinnin mahdollisuus, mutta jakeet käsitellään yhteisessä järjestelmässä. Vrt. yksiputkiviemärointi.
Kiireellinen tapaus:	Kohde, jossa edes vesilain 1960-luvulta asti voimassa ollut vaatimustaso (vaatimus saostuskaivosta) ei täyty, vaikka jätevesiä syntyisi vähäistä suurempi määrä ja käytössä on vesikäymälä. Toinen kiireelliseksi tekevä tilanne on se, että jätevesiä johdettaisiin suoraan vesistöön ilman asianmukaista ympäristölupaa.
Kohde:	Kartoitus- ja neuvontakäynnit kohdistuivat hankkeessa kiinteistöille, joilla voi olla selvityksen kannalta kiinnostavia kohteita yksi tai useampia. Yksi kohde on kyseessä silloin, kun kiinteistöllä on vain yksi rakennus jossa syntyy jätevesiä, nämä jätevedet johdetaan jätevesijärjestelmään, joka voi koostua joko yhdestä tai useammasta käsittelyjärjestelmästä tai säilytysjärjestelmästä tai näiden yhdistelmästä. Kaksi kohdetta on esimerkiksi niissä tapauksissa, joissa kiinteistöllä on sekä kesämökki, että erillinen sauna, joissa molemmissa on käytössä oma jätevesijärjestelmänsä. Kuitenkin kiinteistö, jossa on asuinrakennus ja vähäisen jätevesimäärän erillinen saunarakennus, on laskettu yhdeksi kohteeksi. Useampia kohteita voi olla esimerkiksi kiinteistöllä, jossa harjoitetaan mökkivuokrausta. Myös kahdella kiinteistöllä voi olla yksi yhteinen kohde.
Poikkeama:	Kohde, jonka arvio ei noudata kartoitus- ja neuvontakäynneillä käytettyjä jätevesijärjestelmien arviointikriteerejä tai arvion antamiseksi tehtyjen huomioiden dokumentointi on riittämätön.
Tiiviisti asuttu alue:	Alue, jossa on tavanomaista haja-asutusta tiiviimpää asutusta. Esimerkiksi kylä- tai vapaa-ajan asutuskeskittymät tai kaavoitetut, mutta ei viemäroidyt alueet. Useasti alueella talousvesikaivoja ja jätevesijärjestelmiä tai purkupaikkoja lähekkäin, esimerkiksi alle 50 m etäisyydellä toisistaan. Näillä alueilla on korkeampi riski jäteveden naapurustossa aiheuttamiin ympäristöhaittoihin, kuten hajuhaittoihin, esteettisiin haittoihin tai talousvesikaivojen pilaantumiseen.
Vähäinen jätevesimäärä:	YSL 527/2014 tarkoittamat muut kuin vesikäymälän jätevedet, joiden määrä on niin vähäinen että niistä ei aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa, jolloin ne voidaan johtaa puhdistamatta maahan. Jätevesiasetuksen käsittelyvaatimukset eivät koske vähäisen jätevesimäärän kohteita.
Yksiputkiviemärointi:	Rakennuksen sisäinen putkisto, jossa käymäläjätevedet ja harmaat jätevedet johdetaan samassa putkessa yhteiseen käsittely- tai säilytysjärjestelmään.

Liite 5. Tilannekatsaus (4/16)

Haja-asutuksen jätevedet – Tilannekatsaus 2020

1. Johdanto

”Haja-asutuksen jätevedet - Tilannekatsaus 2020” on Länsi-Uudenmaan hajajätevesihankkeen, HAJAVESI 2020, kartoitus- ja neuvontakäynneillä kerätyn tiedon pohjalta koottu selvitys haja-asutuksen jätevesien käsittelyyn liittyvien määräysten noudattamisen tilasta hankealueella. Selvitys on jatkoa Länsi-Uudenmaan hajajätevesihankkeessa 2009–2010 ja LINKKI 2011-2019–hankkeissa tehdyille kartoitustyölle. Hanketta rahoittivat vuonna 2020 Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n jäsenkunnat (Hanko, Inkoo, Karkkila, Kirkkonummi, Lohja, Raasepori, Siuntio ja Vihti) vapaaehtoisilla lisjäsenmaksuilla.

Kartoitus- ja neuvontakäyntejä on tehty vuosien 2009 - 2019 aikana yhteensä 8995 kohteessa, jotka sijoittuvat 8181 kiinteistölle. Kartoitus kattaa 195 hankekuntien valitsemaa aluetta.

Kartoitus- ja neuvontakäynneillä selvitettiin, onko kiinteistöllä tehtynä asetuksen vuodesta 2008 vaatima selvitys jätevesijärjestelmästä ja onko järjestelmästä olemassa käyttö- ja huolto-ohjeet ja niihin liittyvä toimenpidepäiväkirja kuitteineen. Käynnillä selvitettiin jätevesijärjestelmän osat ja tyyppi sekä monia järjestelmään liittyviä yksityiskohtia. Myös tietoa mm. kiinteistön käytöstä, asukasmäärästä, varustelusta sekä vedenkäytöstä kerättiin. Näiden tietojen perusteella tehtiin kirjallinen arvio järjestelmän tehostamistarpeesta ja sen laajuudesta. Arvio jätettiin asiakkaalle. Arvio uudistamistarpeesta annettiin neliportaisella asteikolla:

- punainen: jätevesijärjestelmä ei nykyisellään täytä puhdistusvaatimuksia, siirtymäaika loppui 31.10.19. Ryhdyttävä toimenpiteisiin järjestelmän uudistamiseksi välittömästi tai järjestelmä uudistetaan erillisen aikataulun mukaisesti
- keltainen: järjestelmä vaatii kunnostusta, pienimuotoista parantamista tai toimivuuden seurantaa
- vihreä: jätevesijärjestelmä kunnossa
- sininen: vähäiset jätevesimäärät

Selvityksen tarkoituksena on toimia tietopohjana jatkotoimia, mm. asukkaiden aktivoimista, suunniteltaessa. Selvityksen tulokset antavat yleiskuvan haja-asutuksen jäteveden käsittelyn tilasta ja uudistamistoimien etenemisestä suhteessa määräyksiin. Ne kertovat ensisijaisesti kohdealueiden tilanteesta vaatimusten toteutumisen suhteen yleisellä tasolla, vaikka tilanne voi vaihdella paljonkin alue- ja kiinteistökohtaisesti. Vaihtelu johtuu kiinteistöjen käyttötarkoituksesta ja kuntien mahdollisesti aikanaan jäteveden käsittelylle asettamista vaatimuksista kullakin alueella (kaavamääräykset, rakennusjärjestys, ympäristönsuojelumääräykset jne.) sekä rakennuskannan iästä.

2. Haja-asutuksen jätevedet Länsi-Uudellamaalla

Hankkeessa kerätyn tiedon mukaan (lähteenä mm. kuntien vesihuollon kehittämissuunnitelmat) viemäriverkostojen ulkopuolisen asutuksen määrä Länsi-Uudellamaalla on vajaat 40 000 kiinteistöä (Taulukko 1). Kuntakohtaisesti haja-asutuksen määrä vaihtelee n. 900 kiinteistöstä 11 800 kiinteistöön. Asutuksen sijoittumisesta nk. erityisalueille ei ole saatavilla tietoa. Ottaen huomioon Länsi-Uudenmaan luonnonolosuhteet voidaan kuitenkin arvioida, että melko suuri osa asutuksesta sijaitsee yhdellä tai useammalla erityisalueella. Vesihuollon kehittämissuunnitelmien mukaan karkeasti arvioiden n. 10–20 % haja-asutuksesta on mahdollista tulevaisuudessa saattaa viemäriverkoston piiriin.

Liite 5. Tilannekatsaus (5/16)

Haja-asutuksen jätevedet – Tilannekatsaus 2020

Taulukko 1. Arvio haja-asutuksen määrästä LUVY ry:n toiminta-alueen kunnissa. Lähteenä mm. kuntien vesihuollon kehittämissuunnitelmat.

Kunta	Kiinteistöjä viemäriverkoston ulkopuolella n.
Hanko	900
Inkoo	3 200
Karkkila	1 300
Kirkkonummi	5 800
Lohja	11 800
Raasepori	8 400
Siuntio	2 000
Vihti	5 400
Yhteensä	38 800

Karkean arvion mukaan alueemme haja-asutuksesta jopa n. 60:tä prosenttia käytettäisiin vapaa-ajan asuntona. Jätevesimääräysten toteutumisen kannalta kuitenkin olennaisempaa on, minkä verran ja minkälaista jätevettä asutuksessa syntyy sekä missä asutus sijaitsee. Edellä mainitut seikat yhdessä jäteveden käsittelytehon kanssa ratkaisevat, minkälainen kuormitus asutuksesta syntyy kullakin alueella.

Jätevesiasetusta tiukempia vaatimuksia jäteveden käsittelylle on käytössä ympäristönsuojelumääräysten muodossa Hangossa, Karkkilassa, Kirkkonummella, Lohjalla, Siuntiossa ja Vihdissä sekä usean kunnan kaavoissa. Asutuksen määrä näillä alueilla ei ole tiedossa.

3. Tulokset

Kartoitus- ja neuvontakäyntejä tehtiin vuoden 2020 aikana yhteensä 215 kohteessa hankekuntien valitsemilla nk. erityisalueilla (12 kpl). Näistä kahdella alueella neuvontaa on jatkettu edellisiltä vuosilta. Kohteet sijaitsivat yhteensä 197 kiinteistöllä.

Kohdekiinteistöistä käytiin läpi keskimäärin 25 %. Nk. pyyntökäyntien osuus oli noin 3 % ja niitä oli 6 kappaletta. Puhelin- tai videopuheluneuvontana toteutettiin 25 (12 %) käyntiä. Läpikäydyistä kohteista 28 % oli kiinteästi asuttuja ja 66 % oli vapaa-ajan käytössä. Asutuksen jakautuminen kohteittain on samaa tasoa kuin aikaisempina vuosina vuotta 2015 lukuun ottamatta, jolloin kiinteästi asuttuja kohteita oli 71 %. Vapaa-ajan asuntojen osuus korostuu, kun neuvonta-alueet ovat ranta-alueita.

Hankkeen läpikäymistä kohteista 80 kohteessa (37 % kohteista) syntyi vain vähäisiä jätevesimääriä. Näistä 2 kohdetta oli ympärivuotisessa käytössä ja loput vapaa-ajan käytössä. Edellä mainittuja kohteita koskee nk. jätevesiasetuksen vaatimus selvityksestä. Vähäistä suurempia jätevesimääriä syntyi 135 kohteessa (63 % kohteista). Edellä mainittuja kohteita koskee ympäristönsuojelulain jätevesien puhdistusvaatimus sekä vaatimus selvityksestä. Vähäistä suurempia jätevesiä syntyi 63 vapaa-ajankäytössä olevalla kohteella ja 62 ympärivuotisessa käytössä olevalla kohteella. Toisin sanoen 45 % vapaa-ajan asutuksen kohteista ja 97 % ympärivuotisen asutuksen kohteista, eli yhteensä 57 % kaikista kohteista, on asetuksen käsittelyvaatimuksen piirissä. Läpikäydyistä kohteista yksi oli kiireellinen tapaus.

Liite 5. Tilannekatsaus (6/16)

Haja-asutuksen jätevedet – Tilannekatsaus 2020

3.1 Dokumentaatio

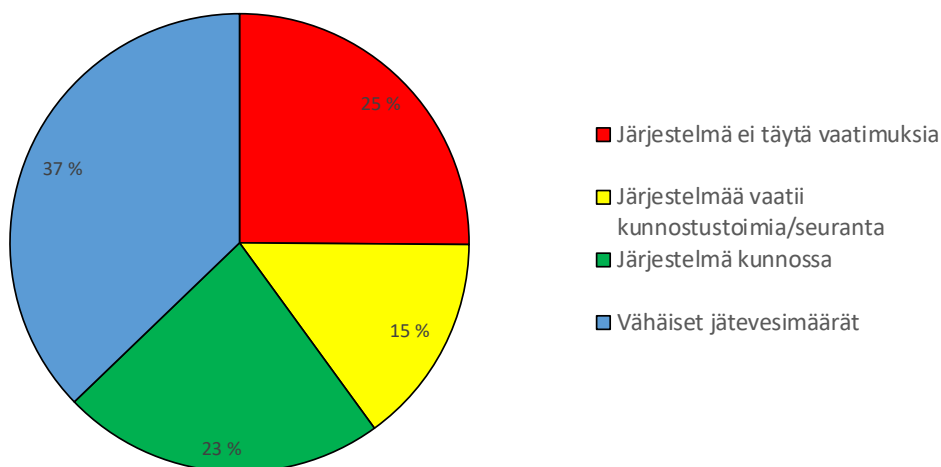
Läpikäydyistä kohteista 21 %:lla oli jätevesiselvitys tehtynä ja 21 % oli järjestelmälleen käyttö- ja huolto-ohjeet. Ympärivuotisessa asutuksessa 33 % kohteista ja vapaa-ajan asutuksessa 20 % kohteista oli olemassa selvitys. Neuvojien keräämien tietojen mukaan huoltotoimenpiteiden kuitit löytyivät 22 % (27 kpl) kohteista. Yleensä dokumentointiaktiivisuus on parempaa ympärivuotisessa, kiinteässä asumisessa. Dokumentointiaktiivisuus oli vuonna 2020 suunnilleen samalla tasolla kuin edellisenä vuonna.

Taulukko 2. Jätevesijärjestelmien ja niiden huollon dokumentoinnin tilanne kohteissa. Huom. Vaatimus jätevesijärjestelmän selvityksestä koskee kaikkia viemäriverkostoon liittymättömiä kiinteistöjä, kun taas kehoitus huoltotoimenpiteiden dokumentoinnista koskee vain vähäistä suurempien jätevesimäärien kiinteistöjä.

	Selvitys tai suunnitelma		Käyttö- ja huolto-ohje		Toimenpide-päiväkirja		Kuitit toimenpiteistä	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%	Kpl	%
Ympärivuotinen, kiinteä asutus	21	33	11	18	10	16	17	27
n=	64		62		62		62	
Vapaa-ajan asutus	28	20	15	24	6	10	10	16
n=	139		63		63		63	
Yhteensä	49	21	26	21	16	13	27	22
n=	203		125		125		125	

3.2 Vaatimusten täytyminen

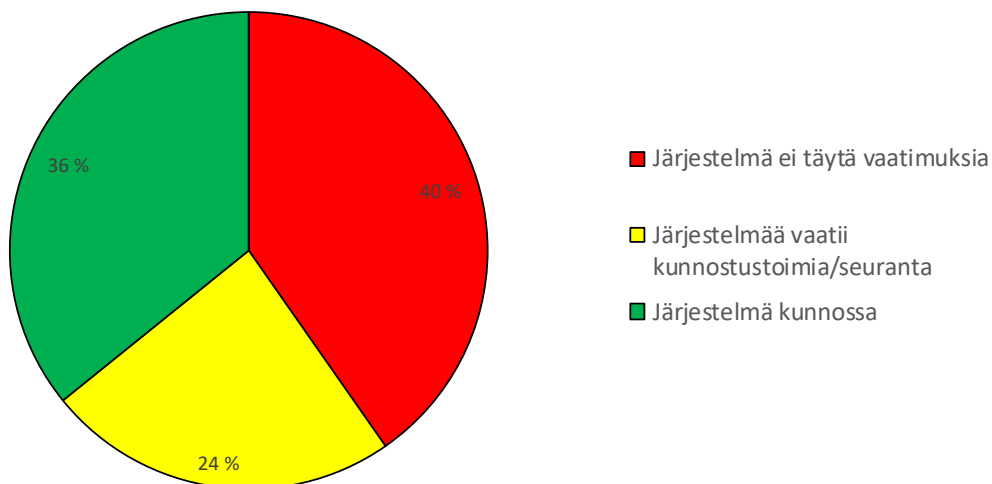
Jätevesijärjestelmän uusimistarvetta suhteessa lain ja asetuksen vaatimukseen tarkasteltiin niillä kohteilla, joilla syntyi vähäistä suurempia määriä jätevedettä. Arviointi tehtiin silmämääräisesti järjestelmätyyppejä, sen ikää, kuntoa ja käyttötarkoitusta arvioiden, eli näytteitä ei otettu (Peuraniemi ja Örnmark 2011). Arvion mukaan 23 % (49 kpl) järjestelmistä on jo nykyisellään kunnossa, kun taas 25 % (54 kpl) ei täytä lainsäädännön puhdistusvaatimusta eli järjestelmä on akuutissa uudistamistarpeessa. 15 %:lla kohteista (32 kpl) päädyttiin siihen lopputulokseen, että järjestelmä kaipaa kunnostusta ja/tai toimivuuden seurantaa – mahdolliset uudistamistoimet eivät ole akuutteja.

Kuva 1. Jätevesijärjestelmien uusimistarve läpikäydyillä kohteilla, sisältäen vähäiset vesimäärät (n=215)

Liite 5. Tilannekatsaus
(7/16)

Haja-asutuksen jätevedet – Tilannekatsaus 2020

Kuva 2. Jätevesijärjestelmien uusimistarve läpikäydyillä kohteilla, joilla syntyy vähäistä suurempia määriä jätevettä (n=135)

3.3. Kuntakohtaiset vaatimukset

Hangossa, Karkkilassa, Kirkkonummella, Lohjalla, Siuntiossa sekä Vihdissä on voimassa olevat ympäristönsuojelumääräykset, jotka sisältävät ympäristönsuojelulain vaatimusta tiukempia määräyksiä ranta- ja pohjavesialueiden jätevesien käsittelylle. Ranta-alueilla vaaditaan käytännössä käymäläjätevesien johtamista umpisäiliöön ja harmaiden jätevesien käsittelyä ympäristönsuojelulain mukaisesti. Pohjavesialueilla on jätevesien käsittely kokonaan kielletty eli jätevedet on johdettava umpisäiliöön. Harmaat jätevedet voidaan kuitenkin Lohjalla käsitellä tiivispohjaisessa maasuodattamossa, jonka jälkeen ne on johdettava pohjavesialueen ulkopuolelle. Vihdissä sekä Karkkilassa, varsinaisen muodostumisalueen ulkopuolella, voidaan käsitellä suihkujätevesiä.

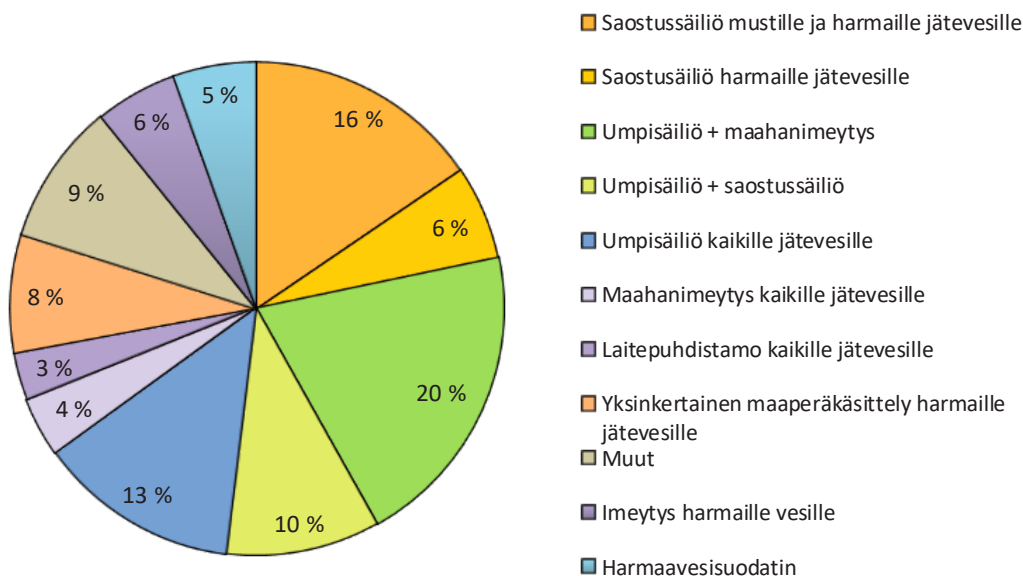
Ranta-alueiden määräykset koskivat selvitysalueillamme 130 kohdetta, joista 25 kpl (19 %) täytti määräyksen vaatimuksen. Pohjavesialueiden määräykset koskivat 15 kohdetta, joista 1 kpl (7 %) täytti määräyksen vaatimuksen. Vähäisten jätevesimäärien kohteet täyttivät herkkien alueiden vaatimukset.

4. Käytössä olevat jätevesijärjestelmät ja niiden uusimistarve

Läpikäydyillä alueilla oli käytössä laaja skaala jätevesijärjestelmätyyppejä. Kaikista kohteista, joissa oli viemäröinti, (184 kpl) 61 %:lla oli käytössään yksivesiviemäröinti (132 kpl) ja 24 %:lla kaksivesiviemäröinti (52 kpl). Tavallisimmat vähäistä suurempien jätevesimäärien kohteiden jätevesijärjestelmistä ovat saostussäiliöt kaikille vesille (15 %) sekä umpisäiliö kaikille vesille (13 %), joita oli yhteensä 17 kpl. Yleisiä ovat myös erilaiset kaksoisviemäröinnit, joissa wc-vedet menevät umpisäiliöön ja harmaat vedet käsitellään vaihtelevissa järjestelmissä. Näitä kaksoisviemäröintejä on yhteensä 39 kpl (30 %). Lisäksi on käytössä yksinkertainen maaperäkäsittely harmaille vesille 10 kpl (8 %), saostussäiliö harmaille vesille 8 kpl (6 %), maahanimeytys kaikille jätevesille 5 kpl (4 %) ja laitepuhdistamo kaikille jätevesille 4 kpl (3 %). Muut-kategoriaan menevät jätevesijärjestelmät joiden yleisyys on alle kaksi prosenttia.

Liite 5. Tilannekatsaus
(8/16)

Haja-asutuksen jätevedet – Tilannekatsaus 2020

Kuva 3. Käytössä olevat yleisimmät jätevesijärjestelmät ja niiden yleisyys vähäistä suuremman jätevesimäärän kohteilla (sekä ympärivuotinen että vapaa-ajan asutus) (n=184). Muihin järjestelmiin, joita esiintyi 9 %:lla kohteista, kuuluu mm. maahanimeytys kaikille jätevesille, yksinkertainen maaperäkäsittely harmaille vesille, saostussäiliö harmaille vesille, laitepuhdistamo kaikille jätevesille jne.

Eroavaisuuksia jätevesijärjestelmätyypeissä on ympärivuotisen, kiinteän asutuksen käyttämissä järjestelmissä verrattuna vapaa-ajan asuntojen järjestelmiin. Siksi on perusteltua katsoa näitä erikseen.

4.1. Ympärivuotiset asunnot

Ympärivuotisessa asutuksessa oli erotettavissa kahdeksan järjestelmätyyppiä, joita oli käytössä yli 5 %:lla kohteista: Saostussäiliö kaikille jätevesille (purku maastoon tai ojaan), umpisäiliö + maahanimeytys, umpisäiliö kaikille jätevesille, umpisäiliö + saostussäiliö, laitepuhdistamo, umpisäiliö + maasuodattamo, imeytyskenttä kaikille vesille ja maasuodattamo kaikille vesille. Muita, harvemmin käytössä olleita järjestelmätyyppejä olivat imeytyskenttä harmaille vesille, saostussäiliö harmaille vesille, umpisäiliö + harmaavesisuodatin, yksinkertainen maaperäkäsittely harmaille vesille sekä umpisäiliö + yksinkertainen maaperäkäsittely harmaille vesille.

Kaksiputkiviemärointiin perustuvia järjestelmiä oli käytössä 33 kohteessa (52 %) ja yksiputkiviemärointiin perustuvia järjestelmiä 30 kohteessa (47 %). Kiinteistönomistajien antamien tietojen mukaan 10 % yksiputkiviemäroidyistä järjestelmistä voitaisiin muuntaa kaksiputkiviemärijärjestelmiksi.

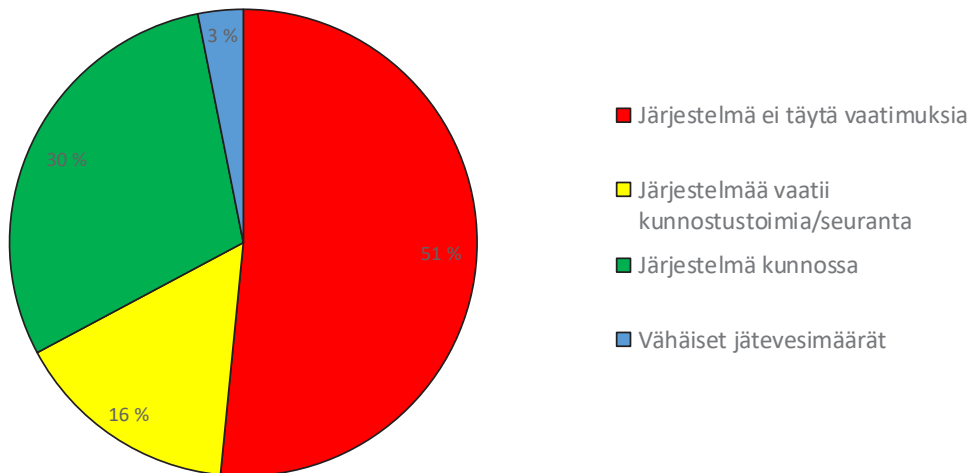
Jätevesijärjestelmistä 19 % (12 kpl) oli rakennettu ennen vuotta 1980; 52 % (33 kpl) vuosina 1980–2000 ja 27 % (17 kpl) 2000-luvulla. 19 % (12 kpl) järjestelmistä oli rakennettu/uudistettu vuoden 2004 jälkeen, eli niiden pitäisi olla vaatimusten mukaisia. 3 % (2 kpl) kohteista tieto rakennusvuodesta puuttui.

52 % kohteista ei täyttänyt lainsäädännön puhdistusvaatimuksia. Uudistamistarvetta havaittiin erityisesti pelkkään saostuskaivokäsittelyyn perustuvissa järjestelmissä ja riittämättömissä kaksoisviiemärointiin harmaan veden käsittelyissä. Pienempiä muutoksia ja/tai seurantaa vaativia kohteita olivat imeytykseen liittyvät järjestelmät. Useimmiten kunnossa oleviksi järjestelmätyypeiksi luokiteltiin umpisäiliö-maasuodattamo/maahanimeytys – yhdistelmä, laitepuhdistamo kaikille jätevesille sekä umpisäiliö kaikille jätevesille.

Liite 5. Tilannekatsaus (9/16)

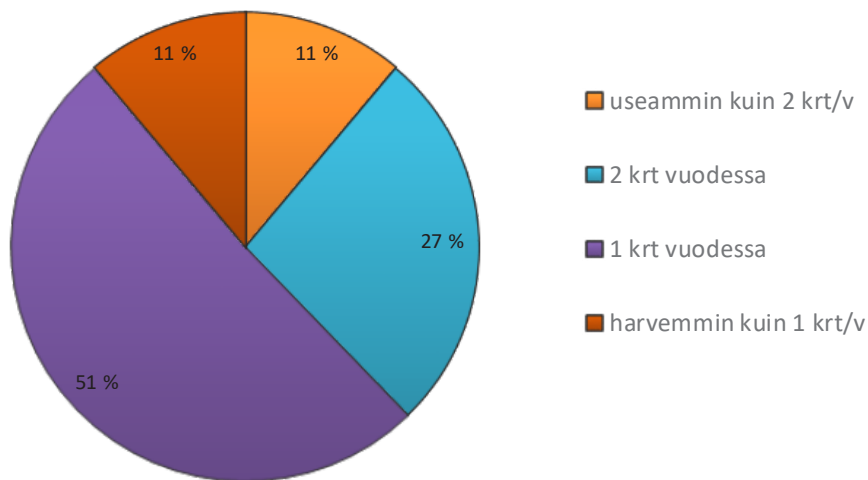
Haja-asutuksen jätevedet – Tilannekatsaus 2020

Läpikäydyistä kohteista 8 kohdetta (13 %) oli ikävapautuksen piirissä. Näistä 5 kpl (8 %) oli akuutissa uudistamistarpeessa, mutta eivät siirtymäajan piirissä. Yksi (2 %) järjestelmä oli nykyisellään kunnossa ja kaksi (3 %) järjestelmää vaati pieniä parannuksia/seurantaa.

Kuva 4. Jätevesijärjestelmien uusimistarve kiinteän, ympärivuotisen asutuksen kohteilla (n=64).

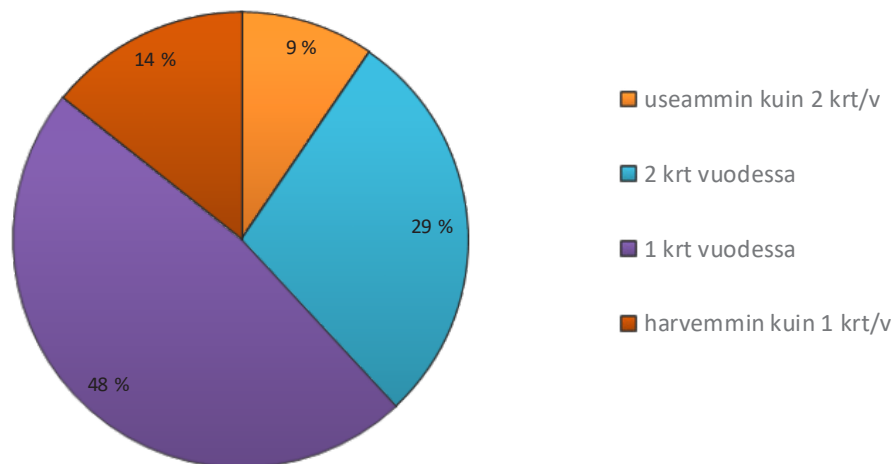
Saostussäiliöitä itsenäisenä järjestelmänä tai osana järjestelmää oli yhteensä 54 kpl, joista löytyy tiedot tyhjennyksistä 45 kpl:lta (loppujen osalta, 15 %, ei neuvontakäynnillä ollut saatavilla tietoa tyhjennystiheydestä). Säiliöitä tyhjennettiin keskimäärin 1,8 kertaa vuodessa. Jos säiliöitä tyhjennettiin harvemmin kuin kerran vuodessa, se tehtiin keskimäärin 3,6 vuoden välein.

Kuva 5. Saostussäiliöiden tyhjennysväli kaikkien jätevesien osalta, ympärivuotisen asutuksen kohteilla, joilla syntyy vähäistä suurempia määriä jätevettä ja joilla tyhjennysväli on tiedossa (n=45).

Liite 5. Tilannekatsaus
(10/16)

Haja-asutuksen jätevedet – Tilannekatsaus 2020

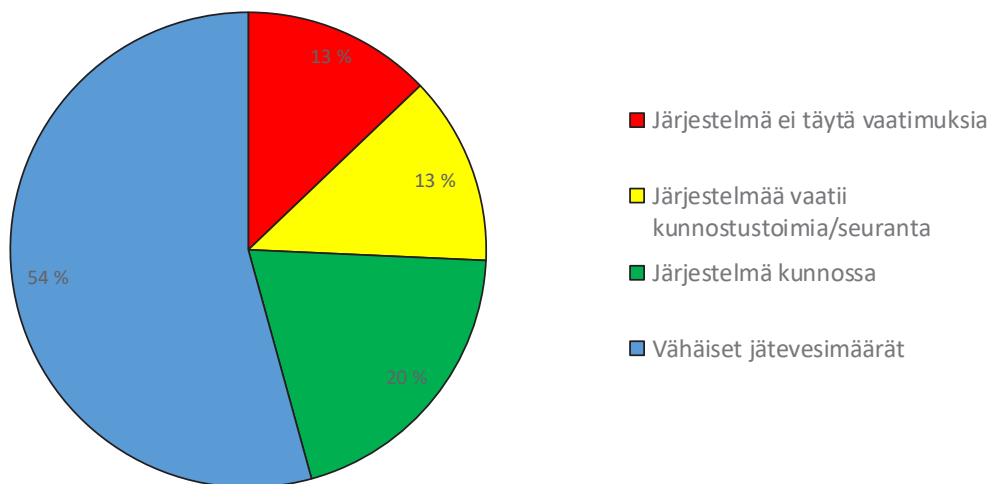

Kuva 6. Saostussäiliöiden tyhjennysväli harmaiden jätevesien osalta, ympärivuotisen asutuksen kohteilla, joilla syntyy vähäistä suurempia määriä jätevettä ja joilla tyhjennysväli on tiedossa (n=21).

Laitepuhdistamojen osalta tyhjennys tapahtui keskimäärin 1,3 kertaa vuodessa/1-2 kertaa vuodessa. Umpisäiliöitä tyhjennettiin kaikkien vesien osalta 4,3 kertaa vuodessa. Käymäläjätevedet käsiteltiin umpisäiliössä kaikissa kohteissa jossa järjestelmänä tai osana järjestelmää oli umpisäiliö.

4.2. Vapaa-ajan asunnot

Läpikäydyistä vapaa-ajanasutuskohteista 76:ssa (54 %) syntyi vain vähäisiä jätevesimääriä - 63 kohteessa (46 %) syntyi vähäistä suurempia jätevesimääriä. Vähäisen vesimäärän kohteista 6:lla (8 %) oli aikomus viiden vuoden sisällä lisätä vesikalustevarustelua. Tässä luvussa kuvaillaan niiden vapaa-ajan asuntojen jätevesien käsittelyä, joilla syntyi vähäistä suurempia määriä jätevettä.

Kuva 7. Jätevesijärjestelmien uusimistarve läpikäydyillä vapaa-ajan kohteilla, sisältäen vähäiset vesimäärät (n=139).

Liite 5. Tilannekatsaus
(11/16)

Haja-asutuksen jätevedet – Tilannekatsaus 2020

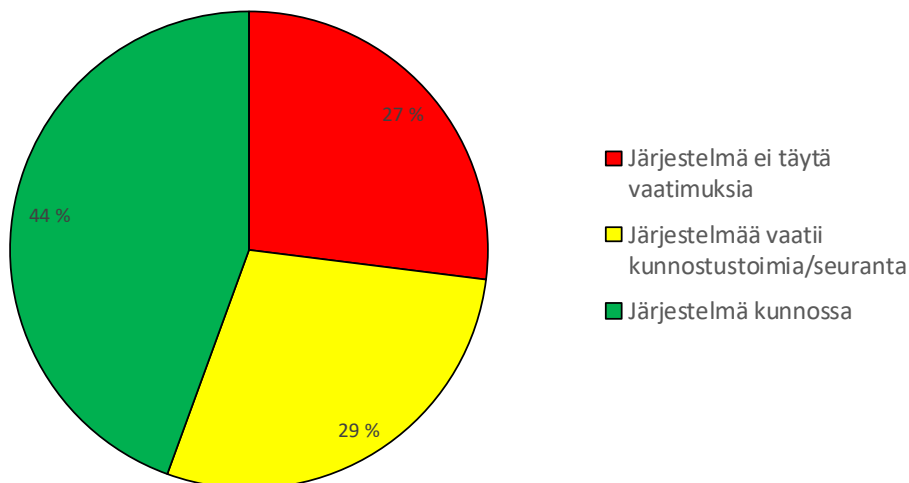
Vapaa-ajan asunnoista 29 kohteessa (21 %) syntyi vain harmaita jätevesiä, eli käytössä ei ollut vesikäymälää. 3:lla (10 %) näistä kohteista oli käytössään perinteinen ulkokäymälä ja 24:llä (83 %) oli käytössään muu kuivakäymälä, joista yleisin oli kompostoiva tai erotteleva käymälä. Joissakin kohteissa oli käytössä sekä ulkokäymälä että sisätiloissa oleva kuivakäymälä. Kahdessa kohteessa ei ollut ollenkaan käytössä olevaa käymälää.

Harmaita jätevesiä käsiteltiin em. kohteissa yleisimmin yksinkertaisessa maaperäkäsittelyssä (8 kpl, 28 %), saostussäiliöillä (6 kpl, 21 %), harmaavesisuodattimessa (6 kpl, 21 %) tai imeytyskentässä (5 kpl, 17 %). Muita erinäisiä järjestelmiä (2 kpl, 7 %) oli käytössä. Näistä kohteista yksi on kiireellisesti uusittava.

Lähes kolmasosalla (27 %, 17 kpl) vapaa-ajan kohteista, joissa muodostui vähäistä suurempia määriä jätevesiä, käymäläjätevedet ja pesuvedet johdettiin eri järjestelmiin. Käymäläjätevedet johdettiin näissä kohteissa umpisäiliöön ja harmaat jätevedet käsiteltiin yleisimmin maahanimeyttämössä (6 kpl, 29 %), saostussäiliöissä, joista oli purku maaperään tai ojaan (5 kpl, 24 %) ja harmaavesisuodattimessa (4 kpl, 19 %).

Samaan järjestelmään johdettiin käymäläjätevesiä ja harmaita jätevesiä 17 kohteessa (27 % kaikista vapaa-ajan kiinteistöistä, joilla syntyy vähäistä suurempia jätevesimääriä). Tällöin käytössä oli yleisimmin joko umpisäiliö kaikille jätevesille (10 kpl, 59 %) tai saostussäiliö (5 kpl, 29 %).

Noin 27 % kohteista oli akuutin uudistamisen tarpeessa. Uudistamistarvetta havaittiin erityisesti pelkkään saostuskaivoon tai yksinkertaiseen maaperäkäsittelyyn perustuvissa järjestelmissä. Useimmiten kunnossa oleviksi järjestelmätyypeiksi luokiteltiin umpisäiliö kaikille jätevesille, pienpuhdistamo/harmaavesisuodatin, (umpisäiliö +) pienpuhdistamo/harmaavesisuodatin ja harmaille vesille tarkoitettu imeytyskenttä.

Kuva 8. Jätevesijärjestelmien uusimistarve läpikäydyillä vapaa-ajan kohteilla, joilla syntyy vähäistä suurempia määriä jätevettä (n=63).

4.3. Vähäisten jätevesimäärien kohteet

Vähäisiä jätevesimääriä syntyi 79 kohteessa, eli n. 37 % kaikista kohteista. 30 kohteessa (n. 38 % vähäisten jätevesimäärien kohteista) jätevettä ei syntynyt käytännössä lainkaan, eli siellä vettä käytettiin lähinnä juomiseen ja vähäiseen tiskaukseen. Kohteista ei ollut viemäröintiä ulos, vaan vähäiset vesimäärät kannettiin ulos rakennuksesta ja käytettiin esim. kukkien kasteluun.

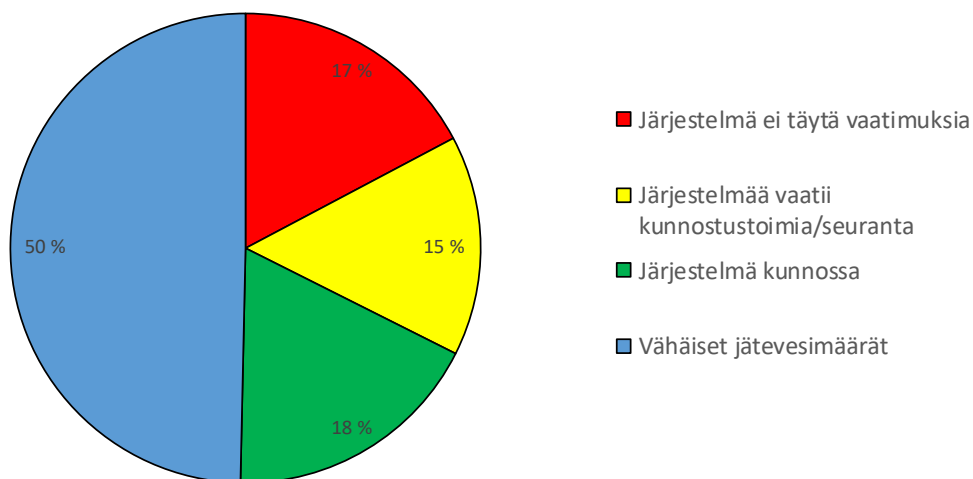
Niistä 49 vähäisen jätevesimäärän kohteesta, joilla oli jätevesiputki, johdettiin jätevedet 25 kohteessa (51 %) imeytyskaivoon ja 6 kohteessa (12 %) kivipesään. Muita yksinkertaisia järjestelmiä olivat jonkinlainen sakokaivo ja imeytysputki maassa, tehdasvalmisteinen rakenne (esim. saunapallo) sekä pelkkä purku maahan. 13 kohteella (27 %) oli käytössään saostuskaivo.

Liite 5. Tilannekatsaus (12/16)

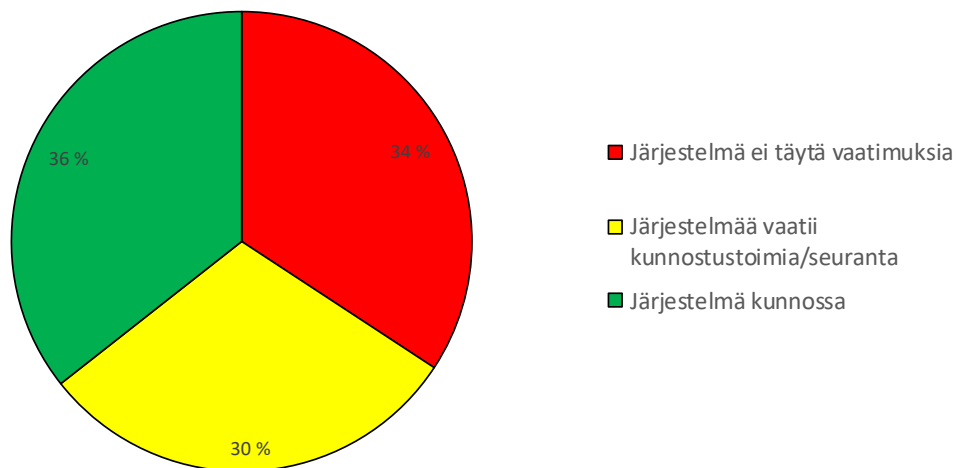
Haja-asutuksen jätevedet – Tilannekatsaus 2020

5. Herkät alueet

Jätevesien käsittelyjärjestelmän tuli täyttää ns. perustason puhdistusvaatimus 31.10.2019 mennessä herkillä alueilla nk. erityisalueilla, joita ovat ranta-alueet enintään 100 metrin päässä vesistöstä tai merestä sekä pohjavesi-alueet. 50 %:lla erityisalueilla sijaitsevista kohteista muodostuu vain vähäisiä määriä jätevettä (kuva 9). Suurempien jätevesimäärien kohteiden osalta puhdistusvaatimukset eivät täytyneet kolmasosalta kohteista. Kunnossa olevien järjestelmiä oli 36 % ja seurantaa tai pieniä parannuksia vaativien järjestelmiä 30 % (kuva 10).

Kuva 9. Jätevesijärjestelmien uusimistarve erityisalueiden läpikäydyillä kohteilla, sisältäen vähäiset vesimäärät (n = 146)

Kuva 10. Jätevesijärjestelmien uusimistarve erityisalueiden läpikäydyillä kohteilla, joilla syntyy vähäistä suurempia määriä jätevettä (n = 74)

Jätevesijärjestelmien kirjo niin erityisalueilla kuin muuallakin Länsi-Uudellamaalla on laaja. Tavallisimmat järjestelmät kohteissa, joilla jätevesimäärät ovat vähäistä suuremmat ja tieto järjestelmästä (73 kpl 50 %

Liite 5. Tilannekatsaus (13/16)

Haja-asutuksen jätevedet – Tilannekatsaus 2020

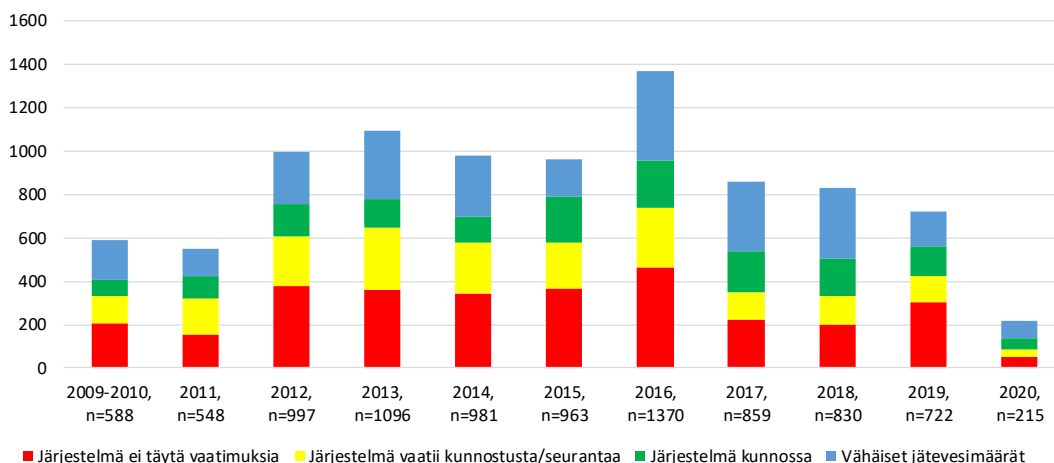
erityisalueiden kohteista) ovat umpisäiliö kaikille jätevesille 11 kpl (15 %), saostussäiliö kaikille jätevesille 7 kpl (10 %), umpisäiliö mustille vesille ja maahanimeytys harmaille vesille 7 kpl (10 %), pienpuhdistamo/harmaavesisuodatin harmaille vesille 6 kpl (8 %) ja umpisäiliö mustille vesille ja saostussäiliö harmaille vesille (maahan tai ojaan) 5 kpl (7 %). Muita järjestelmiä olivat umpisäiliö ja pienpuhdistamo/harmaavesisuodatin, maahanimeytys harmaille vesille, maahanimeytys kaikille vesille, maasuodattamo kaikille vesille, saostussäiliö harmaille vesille sekä harmaavesisuodatin.

Vesikäymälöitä oli 34 kohteessa. Näistä 30 kpl johdettiin umpisäiliöön ja 4 kpl käsiteltiin saostussäiliössä.

6. Johtopäätökset

Vaatumusten piirissä olevat kohteet ja uudistamistarve

Vähäisen jätevesimäärän kohteiden osuus kartoitetuista kohteista on pysynyt vuosien saatossa 20–40 % suuruusluokassa. Osuus on yllättävän suuri, mutta johtunee siitä, että kartoitusta on kohdistettu paljon ranta-alueille, joilla asutus on mökkivaltaista. Vuonna 2020 60 % kohteista sijaitsi ranta-alueella ja niistä 84 % oli vapaa-ajan kiinteistöjä. Pieni vuosittainen vaihtelu johtunee läpikäytyjen alueiden ominaisuuksista, koska alueet vaihtuvat ja niiden välistä variaatiota on runsaasti.

Kuva 11. Jätevesijärjestelmien uusimistarve läpikäydyillä kohteilla vuonna 2009–2020 (n= 9169). Punainen = järjestelmä ei täytä puhdistusvaatimuksia, keltainen= järjestelmä vaatii kunnostustoimia/seurantaa, vihreä= järjestelmä kunnossa, sininen= vähäiset jätevesimäärät.

Uudistamistarpeen jakautuminen vuoden 2020 kartoituksessa ei poikkea merkittävästi aiempien vuosien kartoituksesta. Uudistamistarpeesta voidaan todeta muutama asia:

- Suuria alueiden välisiä eroja uudistamistarpeen suhteen on havaittavissa. Alueittain puhdistusvaatimuksia täyttämättömien järjestelmien osuus vaihtelee 2-36 % välillä.
- Uudistamistarve ei suuresti poikennut edellisten vuosien tuloksista.
- Vapaa-ajan käytössä olleiden kohteiden osuus kaikista kartoitetuista kohteista oli vuonna 2020 suuri, ollen 66 %. Tämä selittyy mökkivaltaisten ranta-alueiden läpikäynnillä.
- Nk. pyyntökäyntien osuus kohteista oli edelleen matalalla tasolla, ollen 3 % kaikista kartoitetuista kohteista.
- Saostussäiliöiden osuus jätevesijärjestelmistä oli 16 %, ollen samalla tasolla kuin aikaisempina vuosina, lukuun ottamatta vuotta 2019 jolloin osuus oli korkeampi.
- Kaksoisviemäröinnit, joissa wc-vedet johdetaan umpisäiliöön ja harmaat vedet käsitellään omassa järjestelmässään, olivat yleisimpiä järjestelmiä vuoden 2020 kartoituksessa.

Liite 5. Tilannekatsaus (14/16)

Haja-asutuksen jätevedet – Tilannekatsaus 2020

- Kiireellisiä tapauksia löytyi yksi vuonna 2020.
- Ikäpoikkeuksen piirissä oli 8 kpl (13 %) kiinteästi asutuista kohteista, mikä on hieman enemmän kuin aiempina vuosina.

Vuoden 2020 tieto vahvistaa jo aiemmin todetun: kerätyn tiedon valossa näyttäisi siltä, että Länsi-Uudellamaalla haja-asutuksesta 8 500 - 12 000 kiinteistöä jäisi lainsäädännön puhdistusvaatimuksen ulkopuolelle vähäisen jätevesimäärän johdosta. Lainsäädännön puhdistusvaatimuksia ei täytä 11 000 - 14 000 kiinteistöä, vaikka kaikki eivät ole siirtymäajan piirissä. Herkillä alueilla, siirtymäajan piirissä, on arvon mukaan noin 5 000 – 7 000 uudistamistarpeessa olevaa jätevesijärjestelmää. Alueellamme olisi 8 000 – 12 000 kohdetta, joilla pieni kunnostaminen tai toimivuuden seuraaminen riittävät. Asetuksen puhdistusvaatimus täyttyisi siis nykyisellään noin 4 800 - 6 900 kiinteistöllä.

Järjestelmätyypit ja niiden ylläpito

Yleisin järjestelmätyyppi tässä kartoituksessa oli kaksoisviemärointi, jossa wc-vedet menevät umpisäiliöön ja harmaat vedet käsitellään imeytyskentässä (20 %). Tämän lisäksi kartoituksessa tavattiin kahdeksan muuta järjestelmätyyppiä, joita esiintyi yli 2 % kohteista. Alle 2 % esiintyviä järjestelmätyyppejä havaittiin ainakin viisi eri tyyppiä. Jätevesijärjestelmien yleisyys on vuosittain vaihdellut kohteiden käyttötarkoitusten mukaan. Kaiken kaikkiaan läntisellä Uudellamaalla on käytössä erittäin laaja skaala erityyppisiä järjestelmiä.

Lähes kaikki (93 %) saostussäiliöllisistä ympärivuotisesti asutuista kohteista, joiden osalta on saatavilla tieto tyhjennysvälistä, täyttävät lainsäädännön vaatimuksen vähintään kerran vuodessa tapahtuvasta lietetyhjennyksestä. Suositusta vähintään kaksi kertaa vuodessa tapahtuvasta lietetyhjennyksestä, noudattaa reilu kolmasosa (38 %) saostussäiliöllisistä kohteista. Harmaiden jätevesien käsittelyn osalta tilanne on heikompi. Noin 27 % ei tyhjennä harmaiden vesien saostussäiliöitä edes vuosittain.

Lietetyhjennykset säilynevät osana jätevesien hyvää käsittelytapaa myös jatkossa. Lietteen riittävän usein tapahtuvan tyhjentämisen merkitys järjestelmän toimivuudessa on suuri ja korostuu etenkin edistyneempien jätevesijärjestelmien tapauksessa. Näin ollen lietetyhjennysten sekä muun huollon toteutumiseen on syytä jatkossa kiinnittää enemmän huomiota. Länsi-Uudellamaalla 1.7.2019 voimaan tulleet jätehuoltomääräykset edellyttävät, että jätevesiliete on tyhjennettävä tarvittaessa tai laitevalmistajan ohjeiden mukaisesti, kuitenkin vähintään kerran vuodessa saostuskaivoista, pienpuhdistamoista ja muista vastaavista lietetiloista. Umpisäiliön jätevesiliete on tyhjennettävä tarvittaessa. Umpisäiliön täyttöaste ja täyttymishälyttimen toiminta on tarkastettava säännöllisesti, kuitenkin vähintään kerran vuodessa.

Tulosten yleistettävyyys ja uudistamistarve Länsi-Uudenmaalla

Koska tulokset ovat vahvasti samansuuntaiset kuin aiempinakin vuosina, voitaneen tuloksia yleistää koskemaan Länsi-Uudenmaan erityisalueita. Valittujen neuvonta-alueiden ulkopuolisilla alueilla on tehty ainoastaan yksittäisiä käyntejä asukkaiden pyynnöstä. Vuonna 2020 näitä pyyntöjä tuli lukumääräisesti erityisen vähän (6 kpl). Siirtymäajan loputtua käynnit vähenivät entisestään ja yhteydenotot jätevesiasioissa jäivät suhteellisen vähäisiksi vuonna 2020. Tämä johtunee siirtymäajan loppumisesta sekä korona pandemiasta.

Jos tulokset yleistetään koskemaan koko aluetta, olisi vuosien 2009–2020 kartoitustulosteiden perusteella Länsi-Uudellamaalla noin kolmasosa (12 800 kpl) kaikista haja-asutusalueen kiinteistöistä ei täytä lainsäädännön vaatimuksia. Lisäksi varovaisen arvion mukaan n. 6 000 jätevesijärjestelmää tulee käyttöikänsä päähän seuraavan 5-10 vuoden aikana.

Tulevaisuuden näkymät uudistamisen suhteen

Jotta nämä 12 800 akuutissa uudistamistarpeessa olevaa järjestelmää saatettaisiin kuntoon Länsi-Uudenmaan kuntien hajajätevesistrategian määräaikaan, vuoden 2021 loppuun mennessä, tulisi jokaisessa kunnassa uudistaa keskimäärin 800 järjestelmää vuodessa. Tämä tavoite ei vastaa tämän hetkistä uudistamistahtia, joka on muutamia, korkeintaan muutamia kymmeniä uudistamisia vuodessa. Kiireellisintä olisi saada aikaan uudistamiset erityisalueilla, eli ranta- ja pohjavesialueilla, joilla siirtymäaika päättyi 31.10.2019.

Liite 5. Tilannekatsaus (15/16)

Haja-asutuksen jätevedet – Tilannekatsaus 2020

Muilla alueilla on mielenkiintoista nähdä, kumpi uudistamisen tarve syntyy kiinteistöillä enemmän: jätevesijärjestelmän uudistaminen sen käyttöiän päättyessä vai kiinteistöillä tehtävien luvanvaraisten toimien yhteydessä (lainsäädännön ”perälauta”). Vuonna 2019 asukkaiden mielenkiinto kiinteistöillä uudistamisen suhteen oli viimein herännyt. Kuitenkin vuonna 2020 uudistamistahti on pysynyt samalla tasolla kuin aikaisempina vuosina, tahti on ollut koko alueella hidas tavoitteisiin nähden.

Kiinteistökäyntien toteutuminen

Vuonna 2020 kiinteistökäyntien toteutuma jäi hyvin alhaiseksi, ehdotetuista käynneistä toteutui vain 25 %. Tämä johtunee neuvonta taktiikasta, jota muutettiin koronatilanteesta johtuen. Kiinteistöille ehdotettiin kirjeitse neuvonta-aikaa noin kaksi viikkoa ennen käyntiä. Kirjeessä kiinteistön omistajaa pyydettiin vahvistamaan neuvontakäynti etukäteen. Vaihtoehtoina käynnin toteuttamiseen oli käynti kiinteistöillä vain ulkotiloissa ja suojaetäisyyttä noudattaen tai, etäneuvonta videopuhelun tai tavallisen puhelun kautta. Puheluita käynteihin liittyen tuli runsaasti. Useat vähäisten vesimäärien kiinteistöjen omistajat peruivat käynnin hyödyttömänä. Käyntejä peruttiin myös kohteista, joissa oli täysin uusi jätevesijärjestelmä. Kaiken kaikkiaan tarjotuista käynneistä noin 20 % (153 kpl) peruttiin ennen käyntiä. Yhteydenotoissa kuitenkin keskusteltiin kiinteistönomistajan kanssa nykyisestä järjestelmästä, sen huoltoon liittyvistä asioista ja opastettiin tekemään selvitys jätevesijärjestelmästä, jos sellaista ei vielä kiinteistöillä ollut. Neuvojille tuli myös muutamia yhteydenottoja joissa käynnin peruuntumisen syy ei tullut esiin. Näissä yhteydenotoissa haluttiin usein vahvistaa käynnin vapaaehtoisuus.

7. Yhteenvedo

Vuoden 2020 kartoitusten perusteella voidaan todeta lyhyesti seuraavaa:

- Kartoituksessa vapaa-ajan kohteiden ja kiinteästi asuttujen kohteiden suhde on noin 65/30.
- Jätevesijärjestelmien huollon dokumentointi on heikkoa ja alhaisempaa kuin aiemmin. Heikointa dokumentointi on järjestelmän toimenpidepäiväkirjan osalta. Dokumentointiaktiivisuus on korkeampi vakituisesti asutuilla kuin vapaa-ajan kiinteistöillä.
- Yleisin järjestelmätyyppi on kaksoisviemärointi, jossa wc-vedet menevät umpisäiliöön ja harmaat vedet käsitellään imeytyskentässä. Jätevesijärjestelmäkirjossa on havaittavissa suuria paikallisia eroja, ei ainoastaan vakituisen ja vapaa-ajan asutuksen välillä, vaan myös alueittain.
- Länsi-Uudellemaalle tyypillisesti tässäkin kartoituksessa löytyi laaja skaala erilaisia jätevesijärjestelmätyyppejä. Myös tässä on havaittavissa paikallisia eroja. Yleistä on kuitenkin, että samalla alueella löytyy monia erilaisia jätevesijärjestelmätyyppejä, joiden uudistamistarve vaihtelee kohteittain.
- Tässä kartoituksessa 8 % kiinteästi asutuista kohteista on ikävapautuksen piirissä, mikä on samaa tasoa kuin aiempina vuosina.
- Jätevesijärjestelmien uudistamistarve mukaillee aikaisempien vuosien kartoitusten tuloksia. Suurimmat muutokset ovat vuosittain olleet vähäisten jätevesimäärien kohteiden ja kunnossa olevien järjestelmien osuuksissa.
- Vuonna 2020 neuvonta otettiin edelleen hyvin vastaan. Halukkuus uudistamistoimenpiteisiin vaikutti myös olevan nousussa ainakin herkillä alueilla ja neuvojilta kysyttiin varsin tarkkoja kysymyksiä uudistamisen osalta.

Liite 5. Tilannekatsaus (16/16)

Haja-asutuksen jätevedet – Tilannekatsaus 2020

Lähteet

Kuntien vesihuollon kehittämissuunnitelmia 2005- (Hanko, Inkoo, Karkkila, Kirkkonummi, Lohja, Nummi-Pusula, Raasepori, Siuntio, Vihti)

Peuraniemi ja Örnmark (2011). *LINKKI 2011. Neuvontatyön vaikuttavuuden arviointi ja parantaminen.* (Loppuraportti). http://luvy.fi/easydata/customers/luvy/files/pdf/julkaisut/229_linkki_2011_-_neuvontatyon_vaikuttavuuden_arviointi_ja_parantaminen_-_loppuraportti_suojattu.pdf

Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry
Västra Nylands vatten och miljö rf

PL 51, 08101 Lohja

Puh. 019 323 623

vesi.ymparisto@luvy.fi

www.luvy.fi

ISBN 978-952-250-229-2

ISSN 1798-2677